

Érh. 1887. sept. 27.

Magyar Tudományos
AKADÉMIA
Főtitkári hivatal.

Pályamunka
a magy. tud. akadémiára 1888-iki.

h. 1

Nádasdy-dijára.

VIII.

Csaba királyfi.
Elbeszélő költemény tíz énekben.

Jelige: "Harczriad, imé! Kelen átkos földén,
Holdfogyton is áll még, mely támadás
A nemzeti vészből egy marad ^{töltén,} fenn,
Csaba, e nagy ének büdös csillaga."

Arany János.

Esaba kiristys.

Elbesrelo' kottomony

to enckben.

Elohung.

- 1.) Széles Duna mentén felharsan az ének,
Riasztja nyugovó népét Etelének,
Szűll gyorsan arónán, mint hajnaló szellő,
Mint tiszta nyíl, melyet ³Matján Hadud ellő.
Oszlik a sötétség, s riado' dalokban
Régi hun dicsőség tiszta lángra lobban.
- 2.) Lendül, zajog a táj ezer féleképen,
Megcsoroktat a föld is harsány örmében,
Telnyílnak a sírok a zöld régek alatt,
A morog az ének szélkúrnjakon halad,
Telnyílnak a sírok, ébrednek a daljók,
A munta dicsőség hangos zaját hallják.
- 3.) Kalázosztás nyárnak holdvilágos éjén
Bolyongtam a néma rénságnak mélyén,
Imig merengve belkém múlt időkre' tere,
Önfeleltén csaptam a lant idegyére
Hogy húrjain adal riado'va keljen,
Hun csatákról, háncsról, hüről énekkeljen.

4.) *Imint mikor a mennynek dördülése földi
Rejtekeket ver föl, becék oravát költi,
Mint, mikor tavaszal vad vekiánk járnak,
Harsogva zúdulnak, mélyei az árnak:
Toldisintéi zúgás, úgy kelt körülöttem,
Amint merész kezele kobromra ütöttem.*

5.) *Előtt a dal szegett, vész nem vaba abban,
Későbbem az is már szellett seibajában,
Majd hadi szaj váltai, döngöttek a vettek,
Csendültek a kardok, a mint öszörcöttek,
Vészhangzotts rémesen az egyk, négy tája.....
Éllt hún daliának éjjeli csatája.*

6.) *Egykorre a sikon elhallgat a lármá,
Mint hogyha a két had döntő harcra várná,
Szonyut dördülnek boltjai az éjnek,
Tűz lángban a mennynek fellegi éjnek,
Kettehasad az éj sötét arcátjátja,
Arany székén magát Hadisten mutatja.*

8.) *Akamon az ének elnémul azonnal,
Leborulok arczra ott aggodalommal,
Imiként a tengeren, elhagyott szigetre
Majanyoson, puortán, egyedül kivetve,
Mint élet és halál körött a határon:
Kincs felelemnek keblemet kitarom.*

8.) *De a hadak stíja hamarosan szélal
Nyájias szelid arczal, seivetjaro szival.
"Akárom, tudj mindent, kisso kor gyarmekke,
Mit bajnok idokbol feljegyzett a rege.
Te ki csak a vidám dicsőségrel dallasz,
Im most szemoult szót, his énket hallasz!"*

9.) *Költ, rögtön a tájat úgy dallam veri fel
Egről alatoro méla szegretével,
Mint ha a multból egy régi lantos kelne.
Esébred a húrion Csaba hű sevelme,
Majd hadi kútoro hat az éjen korostul,
Shontaban, apatlan avak jája vedül.*

10.) *Tügyeltem adabra busan, elborultan,
Kebleme hatottat, hamar eltanultam,
Kire harmat gyongyecsillogotta hantón,
Közembem isregen gyávet szegemár lantom,
Es veszedelméről Etelc népenek,
Hallgassatok, ime, ez vaba az ének:*

Első ének.

- 1, Halvány világánál bus emlékezetnek
Ezer éves sírok új lángokat vetnek,
Tényle elött lassan a múlt ködögyeiül,
Dal zeng a künökről, dal zeng Etelkén,
Astoria Estennek tarogja a földet,
Nemzeteket oldos, mely sírokat töltet.
- 2, Artán a dicsség enyhébben világít,
Szedi koronába a béke virágát,
Mutatja derűben a táj völgyét, halmát,
Csendes nyugalomban hunk birodalmát,
Hol hada hősöknek borongva pihen meg,
Mint vord hegyek vállán fellege Estennek.
- 3, Ottan a nagy síron, Lajva folyam mellett
Oly csendes az éjjel, nem veri lehellet,
Széltén a sok alvó halkán pihez ágyon,
Szellő alig zivron süvű, lombos ágon,
Csak a király sátra hangzik esirajokkal,
Is tölgyfalaz orok, megyjőzi birokkal.

4.) Benn nagy palotáján hunok ura székél,
 Békéje unalmat úri vendégséggel,
 Minden ur, minden fő hivatalos rajja,
 Görnyed az asztala öblös a kupaja,
 Tele kancsó csordul, tele kancsó porcul,
 Sokat is kívánnak egy-egy fő-embertől.

5.) Teltedél az egyik, hanyatlók a másik,
 Nosza csak, kitartja még egy koccsintásig,
 Szexa a tüzes bort, míg beveszi torka,
 Nyugalomra aztán viheti a szolga.
 Ha fogja a lakmározó, ekkor hajma ki bánja?
 Széles jó kedvében étel így kívánja.

6.) Halványul arconban a fátyla sugára,
 Csömörlik a vendég, elég vala mára.
 Mindenki utolsó or tölts serleget veszen,
 Spókel a király is orvel, neheren,
 Vontatva megindul belső teremébe
 Hajtani neher fejt Himnildra ölébe.

8.) Himnild királynőnek sem napja, sem éje,
 Kébelét emészté titkos szenvedélye,
 Rettenetes tervek, véres voredelmek
 Lelke komoly mélyén kavargva kelnek,
 Elméjén gyors ötlet riadva szikárik,
 Hüggül tölte arca, mégis remeg, fárik.

8.) Imig iszonyú lángtól forr hősvé vére,
 Enyelgve simul ura kebelére,
 Nyajas, edes sóval regél neki szepet
 Horvátó virágról, mit a vér letépett,
 Hisz madarról, melynek farkat villám sújtja...
 Kéhegy a kelyhet körben odanyújtja.

9.) Indulato vagytól, égszorelemtől
 Szívén a királynak lobogó lány lendül,
 Kéjén nézéstől szemé alig tétethet,
 Kikapja köréből vad hevébe a kelyhet,
 Szoró ajkára tapad arany szék,
 Let gyötörö szomját emyhiteni véle.

10.) Hunok ura lassan irgalomra gőzjed,
 Szoró "szécs" tőrre creiben torjed,
 Eltölti valóját esibbaerts kéj oriet,
 Edesebb, mint minőt győzelmein érte,
 Nem ismerte eddig, valójában hat ma,
 Skeble fessül, mint ha menten megrakadna.

11.) Egy szere szemének világa sötétül,
 Kábitó mámortól égszöfeje szédül,
 Szolni akar kétszer, sso nem ered nyelvin,
 Szjára hanyatlók, bajjabbakra kelven,
 Sa míg belső kintól két szemé kidülend
 Ég vonagló testen emészté hevület.

12, Bajnai magas Vormoz iszonyú szülötto
 Remegő gondokkal uinnak fiótte.
 Elméjétszivekvő féltmek jürják át,
 S döbbenet önti elarczan saparudtyát,
 De jelet már arra új érzelen vija:
 Pokoli örömnck tör ki sebcs pörja.

13, Elötte keletnek nagy kirü kivalya
 Küködik a vérszel, mit ő hozott rája,
 Az ajka szedője, a melle bémélyed,
 A tronaglak rajta még egyszer az élet,
 Szív nagyot dobban, és acutan vöge...
 Ékhamvadt a hünök fényes dicősege.

szep

14, Krimhildes felugrik gyorsan, zavartva,
 Mint az ordei vad, ha kigyulad odva,
 Kövülnek, elöttje kezével a mecsét,
 Mint monckvő kínos, ki tilsban köcsét,
 Heble sötétjében önmagát keresi,
 Eszenek egy jöran, tiszta perczét lesi.

15, Astan fut az ékes büszke király asszony,
 Tut, hogy sivek mélyén zivatart támaszon,
 Lelkében a vétek kínzó seava rozduil,
 Hassu folyosókon tör futva kercsetül,
 Hassu folyosókról orlopos lakába,
 Lakat tereméből hudeg éjra kabá.

16, Hajtalan léptekkel, óvatosan men a
 Lator-soron végig, mely nesetelen néma,
 Talhoz egykor simül, mint fekete árnyék,
 Hallgatóra csendben pillanatyig vár meg,
 Acutan az ajtó lebbenti kezével,
 Bajnok Aladarhoz lép söté kével.

17, Ebreddt a hős akkor, shogy az asszonyt látta,
 Anaxara belső tűz sebcs pirt bocsáta.
 Krimhildes pedig rája éj-szemét segezte,
 Melleje sorosan közeledni kezdte,
 Hogy meleg ajkaióba jöno leheltet
 Kaja piútjét öc halántéka mellett.

18, Lassan a királyné ily savakat vontat:
 "Hat secretor-e, bajnok, mint annyisok mondtad?
 Lotünt, lehanyatlott, ki utadban állta,
 Gyönge kezében volt a hatalom nála,
 Szívemben erősebb en, asszonya, voltam,
 Csendes palotáján fekszik uam holtan."

19, Ömondtta ki a söt idegen, kedélyen
 S Aladar gönyest, meg súlyalatt mélyen;
 Remült, iszonyattól tántorodék hátra,
 Megrendült, mint néha megrendüla Matra.
 Sebcsen múlt egy percz, egy kínos öröklét,
 Vad haraggal astan fölemelte öklét.

20, Krimhilda aronban, mint egy ártó szellem,
 Szeme fényét szegte szindulat ellen,
 Rettenetes szép volt ragyogó orcája,
 Földöntúli lángot bűn gyújtott rája.
 Aloudar csak nevé... hallgatva, bámulva,
 Szarka lehanyattott kicsiny idő múlva.

21, " Unszoltam, itattam tőrés, erős borral,
 Halált szitt kelykemből a néha mámmal.
 A ki nagy volt semmi, a ki vala, nincs en,
 Hőzeit nem tartja a nyitó kilincsen.
 Szük mőra folyamnak nyugodalmaságya,
 Fuhogva tör elő" lelkeim szilaj vágya!"

22, A torolás romja korott idő hajdan,
 Szó együlbőlöget megverete rajtam.
 Tudta, haragommal hogy nem igen kesem,
 Mőpis em hagyta tetlen tespedésen.
 Ven vala máx szjőnge... im' alhatik bekőn,
 Szju ró valta. Szve kisály ockőn!"

23, Nosza lép az útra, kinyitottam nekéd,
 Napnyugat hírdesse fényes dicsőségéd,
 Elhajított kardjót a boszúnak vőd fel,
 Munkám koronájót, en bajnokom, tedd fel!
 Te vagy a sujtó kar, en a gyujtó lélek -
 Tőjete ki most, most, régi szenvedelők!"

24, Nosza a hős Krimhild szemébe nézett,
 Elmejét elfogta bűbajos igézet.
 " Ugy legyen! Mővetlek, nem rettegek bajtúl,
 Karom ütésrés népek szava pajdul,
 Porba vadul rontom Vőrnőrnak erős várát,
 Vőrcidnek testén hadóló vasjár át!"

25, Te vagy a legelső" bűvös aliumna,
 Mőnek asszony arca szembe mosolyga.
 Anyám korán halt el, a jóságos Helke,
 Edes szeretettel nem övezte lelke,
 Szhanám nem tevért egy seclivőtt sikra,
 A karom arcel lett, a keblem sikla.

26, Telordulék segyőser megláttalak szemmel,
 Te is felem nertel kezyes kegyelemmel.
 Mőiladorott lelke, sa mint nyilni kezdett,
 Szépségéd fényéved körül te överted,
 Kőped esztbassiv sima tüköre,
 Szelforrott, felburgott alvó, hideg vere.

27, Gyűlöltöm apámat, meggyűlöltöm vőted,
 Hogy lakába mőrt vitt, mostohámmil mőrt tett!
 Kemelben csábító kőpráratí cőnek
 Edes seclennek, szőnyű dicsőségnek,
 Vad erővel vőrem kívánata támad,
 Azt sem kérdem, merre, csak megyek utánad."

28.) Etelfia öröktig skönlite rendül,
 De a sater ajton Heimhilda kifordul,
 Tavasurran halkan lánghanóga kepe,
 Sült seve aggalját rejti teremébe,
 Lár fel-alá ottan siető léptekkel,
 Varva kínos lázban, hogy mit hoz a reggel.

29.) Es má' derül a nap, söröme-e valjon,
 Hípirkad a hajnal keleti éyálgon.
 Ebredeknek veséi sámasútkörötnék,
 Fogadni parancsát urukhoz sietnek,
 Hát a mint lebbentik sátrát a királynak,
 Hogy a halottnak remülő találják. — mis.

30.) Es gyárolja minden humytot Etelenék,
 Lohér hajuk pirtjét tepdesik a vénék,
 Hóntócsát hasítja az aszony, a gyermek,
 Könnyei csedeknek sok vidog embernek,
 Karddal seant a bajnok, vész-cokette testén,
 Vélkönyvöket ügyös vitéz ura veszén.

31.) Panasz is az ajkon hamarosan támasz,
 Riadó hangokban tős elő a bánat,
 Szerec kiáltása a magasba kelve
 Vörö a gyász híret, távolba, közelbe.
 Tanya a tanyának, hogy a völgynek adja,
 Hogy elhagyta népét a hun hadak atyja.

32.) Don s Puna köit a sík kínosan rendül meg,
 Hét Etel népe, kardot kisorsúlnék,
 Sáterokat bentnak, áldozat-vert ontanak
 Orlatni borijába nemzeti gondnak,
 Nagy vermetet árnak, rejtek, a mi drága,
 Ami a tanyának kincse, gazdagága.

33.) Lok barmot a pasztor hegyek köré hajta,
 Vagy orelnek eroste, ha silányabb fajta,
 Berce ötén aszony népkeres menedéket,
 Hol soha még addig pasztor-tűz nem égett,
 Hol nem veret ösvény, sormánya hegyeknek
 Remesem zing lomója ősi rengetegnek.

34.) De a hadatertők seregként jönnek
 Ravatabat bátni a világverőnek,
 Eltemetvi gyászorral, ősi hún sokasáral,
 Boszút állni erte, ha földi kéz erte,
 Említvi csatáit, sava bölcseségét,
 Betölteni méltón fejedelmi sokét.

35.) Hét rabonban elsőbb vitézeit horra,
 Is hún csapatoknak seregbe s' hossa,
 Mert mind ott valának az ifjak a vénék
 Hét nemzetegéből Etel népének,
 Tellege bánatnak lebeg arcaikon,
 Úgy gyűlnek a hősök seregbe a síkon.

36, Lebes hadra élén, mint anyárai eskén,
 Vaigtatwa ékeik kutrugur kandergám.
 Kájár rabonban is, a ravasz besenyő,
 Túrge hőscivel rugva, sietve jó.
 A táncos kabar hős, fejedelmi Turja,
 Komoran a román táncosját lecsurja.

37, Opou is itt van fehér hunok élén
 Még nem érett búval hűség síve mélyén.
 Kalász fia, Lándó, utigur rabonban
 Nyugtató szemét a rordon hadi pompán,
 Kereben a szél, a turuló, régi,
 Mit hordani harcra Etl adott neki.

38, Teketo-hun Bulcsu, Etl öz veére,
 Bár lassu menetben, szintén oda ére.
 Apja fia, Ompoly, oldalán kísérő.
 Könnyen az aggasztó hírtelen baj őri,
 Kíveti hát gondolat, mint csillag az éj.
 Tia nevésebe Bulcsu el elmélyes.

39, Káldortis, a várhun, dalba a hír fontos,
 Őriz vala nyáját Puth mellett ifjontá,
 De Etl egykor, hogy arra utazék át,
 Vette szemre hűgát, tündérvadli Pékiát,
 Pette királynővé, seive hozzá vonván,
 - Batyja isarota nagykirü rabonban.

40, Ezekim' valának fejei hün hadnak.
 De már nyomaitka más népek támadnak,
 Török, Hun, ugor, bolgár, rokon, szövetséges,
 Ember alig hünne, hogy ez a had veges.
 A táncosavaroknak családura Káján,
 Övendő sevében a hün ágak baján.

41, A táncos Kécsenek, törtes fia, Tánca.
 Mór közel a száchos ércinek orama,
 Régen vala az, hogy Kécs után Kécsenek
 Bajnokival hűség-fogadást tervének.
 Szavát megtartotta, seiva fejedelmi,
 Most is jöve hünök bánatát viselni.

42, Es a mely oroknek nyomdokába lépét,
 Említsem-e nevérol a sok solga nevet?
 Telgyült valamennyi: searmata kéisvalók,
 Uk, alan, turciling, régi hadosztályok;
 Tegyos órakról a vad gelén koralla,
 Ember bói kacraganyt hordoz ólással.

43, Hinek nevérol még fog zongeni a dal
 Valémir is felgött dalias goth haddal,
 Valémir, ki eddig megül vala bekén
 Vaskomlokú Petro fejedelmi seken,
 De titokban rege bilincscit rázza,
 Búszko sivet a hün solgaság alázza.

44, Gepidák királya, Andarik, jó végű,
 Tekete lelkeben kaján ügyességűl,
 Kész mindig rossza tanácsa kinek kell,
 Szolgája kétélű, gyilkos fegyverekkel.
 Most is, amíg nyájas, seclis szava árnit,
 Gaz visszavonásnak fűrközi hullámit.

45, Így csak fegyűlték seregünkent sorban
 Készüket kivenni a halott táborban.
 Táborát is utóttek, hogy a síkra értek,
 Volt akca sok annak, volt sátra temetődek,
 A turulos zárszó kifehérelt mesze,
 Szúrnyait sátrbontak, hogy seclnek sereze.

46, Ravatott körépen köből emelének,
 Tetermit feltették a nagy Etelének,
 Fegyverit is szintén, mit nyatvaba sarcon,
 Köt felköte ekül, mit hordozza harcra,
 Kincseit elönték köréje habomba,
 Hogy környezze méltó fejedelmi pompa.

47, Sparancsola töltes, Torda fia, Hajon:
 Oltár is a terev Damascnek álljon,
 Szent szaldokfa rajta sebes tüzet fogjon,
 Lángjával a legben magásra lobogjon,
 Főrcéje a tábor seregélyek össe,
 Verékinyben a térség talaját fűrésze.

48, Habtisorta fehér ment hórak arany feken,
 Megveretik ketőcerkőben a térségen.
 Port ver fel a szelben könyű, kicsi lába,
 Toldak sör az oltár lobogó lángjába,
 Tejét a süngyébé haragosan vágja,
 S tájtekoro rájjal pirosnyelvet rágja.

49, Oltár lángja egyező magas égbe lobban,
 Áltában a menló vissza vadul Dobban,
 Agaskodik, hockol, a homokot turja,
 Seive fölé kését Hajon akkor súrja,
 Piros, mely vére hosoran ömlék artán...
 Nagy Hadur istennek úgy kedves is artán!

50, Sebten garaboncs had végezi munkáját,
 Megrakja az oltár lángoló szent fáját.
 S már keszen a maglya, ropog tüze végre,
 Emeli a töltes becsedit az égbe:
 „Hadak ura, Seten, ki az alóást adod,
 S ki kecseddel sújtasz, vedd el áldozatod!”

51, Szól s halovány arccal porba borul Hajon.
 Tamad iszonyú csend nagy messze tájon,
 Mint a mikor nyári ivatar körölyget.
 Hajon halálos aggas fogja el a lelket,
 S mind az egész népség süngva harsogtatja:
 „Damasc, Damasc, hadak ura, atyja!”

- 52.) Abai helyhet a taltos töltete svinborral,
 Mit mámoros lángvartitkos erőfjonnal,
 Szerendben elölépnek atyjai a népnek,
 Hunok vezetői, rokon népek fői
 Urak a göthnek, gepidának, válnak,
 Koronás szolgái Etelk királynak.
- 53.) Emeli most Hajonmagasra a helyhet,
 Halkimov ajkáról könytől alig kelhet,
 Emeli magasra, iszik is belőle,
 Önti maradékát tuxes oltár köré.
 Aldorik öccsként, a többi utánna,
 Keután illyet kord Kérés ös fia, Dána.
- 54.) " Erttem elég cset, viharuk megrontta,
 Egy sem el már körtünk, ki látottiffjontta.
 Emlekezem rá meg, ott voltam a szornél
 Kérés és Dalamber közt háborgó Dnyepornél.
 Látokos, erőtlén gyermek valék akkor...
 Abai az levek ujra, arra tess az aggkor.
- 55.) Lattam, Tarnok völgyén hogy hullt Kere vére,
 Benősgür, a bajnok, hogy álla helyére,
 Rofot is követtem emberölő harcra,
 I Buda vezeredelmén elborult a szemem.
 Elhaltak... a csórlót fölemelte másik
 I kúzdott diadalal lélekárvakadásig.

- 56.) Most Kere törősenek gyökereit veis ássa,
 Hullik egyre-másra ifjú hajtása,
 Sijtotta Hadur ránk átökadó balját,
 Intette magához Inakot, a dalját,
 Pengesiset, Geját, bősésmü Urindurt,
 Lok nappa, hogy Ellak szintén oda indult.
- 57.) Fejedelmi leventék, ketten maradvatok.
 Betellik a végrét, - áldás avagy átok,
 Ti vagytok a pallos szüntani vagy vedni,
 Hurotokról lessük hunok jövőjét mi.
 Készbaját a népnek emelitek máttul...
 Keng-e a föld új haccz új diadalattul?"
- 58.) Kesővaligy tisztos Kérés fejedelmi sarja
 Kelke aggodalmátosorlatni akarja,
 Hány lebeg a sikon, és szaxaknak szerte
 Kétség verítéke homlokát kiverte,
 Megdöbben a bajnok, hőerei fagyynak,
 Keresi szemével fiút a nagynak.
- 59.) Es mennek azok már. Előtt vad erővel
 Lepesscin oltárnak Aladár hős jó fel,
 Kardját magas egyre nyújtja szilárd kézzel,
 Kardak fölött messze égő szemmel néz el,
 Tükörzik cord arcra a gögös öncéket,
 Elt ejti ki ajkán, mit igazán érzett:

60.) " Esküszöm. Halljátok, népem java, sine,
 Halld meg, Hadur isten, esküt teszék imre.
 Valamíg egy ember harcolni merészel,
 Kegyelmet nem esztek, küzdök erős kézzel,
 Gúcolok a vében, körülömbölkétek,
 Ugy hírdetem fennem hunok dicsőségét."

61.) Áll meg a síkon mely csendben a nagy had,
 Szívem a szót nyomot alig hagyhat,
 De szemöldökével már Hadur intett,
 Megjárt a népet haragos tekintet,
 Se me a lelkekbe remülést vés,
 S viharzott a tábor rugó helyeslése.

62.) Ifjú Csaba akkor lép hármat előre
 S merően ráncz a magas oltáirköre,
 Keseketo jobbjaiban tartja kardját, kütjét,
 S két ujját gazdag arany hajú fűrtjét,
 Mait röpöndő szellő homlokába logat,
 S szög, nemes hangon hallatja a szókat:

63.) " Im' esküszöm én is. Be nem szegnyes vétek,
 Megállok a polcon, hová helyeztetek,
 Állam fia ellen haragot nem tartok,
 Nem henyélek gyávan, ha csenynek a kardok,
 Nem törnek a porba néhez földi véretek,
 Az elhagyatottnak hü gyámola léretek!"

64.) Igymonda becédet. Ahim hadak pedig
 Örömmel a gyorsot lelkeikbe szedik.
 És két raj a síkon, haragva, kevélyen,
 Minőt néha hallasz kosorú, hideg telen,
 Ha megrián a jég, is a vízek mélye
 Haragva tolib fel, hogy merészt cserélje.

65.) Harag a tábor, mert nincs mire várjon
 Mint ősi farkó lomb forgó vihar szárnyon.
 De hirtelen újra, szünik a tolongás,
 Döbbenve a nép áll, elnémul a szongás
 Sugra szót a bajnok, hogy a csendet tartass:
 " Nézzétek, a horkák, és fűrtiő Hadarcra!"

66.) Nemán a vén horkák oltár előtt állva,
 Lobogott a szélben galamb-ös, szakálya,
 Varta, hogy legyen csend, S már int vala Rajon,
 Dobbal garabonccok szétmennek a tájon,
 Rajgástul a népet sok főhun is övja,
 Maga pedig így szót a jelek tudója:

68.) " Figyeljétek, ifjak, tiszteltes vörök!
 Szókat vizsgáltam áldozati mennék.
 Ref két örökös haritalanul esküt,
 Széjük sincsen már tartanias esküt,
 Szüggök ételel hunok dicsősége,
 Testvér-harc a kezdet, testvér-harc a vége!"

68.) Taj daliak, nektek, atkosa kard ele
 An veretek csordul minden uteses!
 Taj asozonynak, lanynak, marad o'vogyfo'vel,
 Taj a csecsemonek, arvasagra no'fel!
 Havtalanul firkess jobb jelet az elme:
 Ve'ivel ragyon irva hunok veszedelme.

69.) Immar a jo'vendo' arnyat vet előre,
 A bolcs ve'ri szive, vakon fut a do're,
 A bolcs ve'ri szive... fel'is remeg nepe,
 Mert Etele megtort Fladur o'romebe,
 Elhalt, de ko'rimnyi seb nem vala testen,
 Okot ki mutatthat titokzatos esteru'?"

70.) Így az öreg papnak tompa szava kondul.
 Aladar megrendu' b'ivleg borzalomt'ul,
 Ajakait a v'adnak v'eli meggyilani,
 Habito' haraggal elfutja valami,
 Sebcs elto'keles kelke melyen epu'el,
 Rettento' pullosat vonja huveljebul.

71.) Egy villanat, egy fény, megsziszorva penge,
 Elsápad a jó pap, jajt mondan' gyenge.
 Történvalakull a t'ér homokjára,
 Szivének kipuggyan vér - barna sugára,
 Artán csöndes, lassu' folyónak aedve
 Burog ki az élet s'irü, mely aedve.

72.) Aladar is dobbon kelo' riadastul
 Gyors szavakat igy vet tettere palastul:
 " Lakoljon a b'inos, hona ellen vetett,
 Mondvan nemzetio' könnyelmü' beszedet!
 Minden k'aromlónak piros v'et ontom,
 Hunok birodalma o'roköske, - mondom."

73.) Szólt, s' kövül a had elnémula, melyen,
 Székán szava nem volt, hogy szü'va itéljen.
 Törö' b'orszagtol Dobogó' mell rendül
 De nyugoszik a nyelv fojtó' felelmentül,
 Mint a jó'l sz'it k'athan, mely háborog belül,
 De kemény vasbuok fedi síman felül.

74.) Csak maga szól akkor Tuda fia fennem:
 " Eg is föld között kell igazságot tennem!
 Tejed fölött, gögös, a vér: mada' szálldos,
 Meglakoloz a b'ünet, én mondom, a táltos.
 Hamar a bosúnak véres nappa' jó' meg,
 El Hamasok. Taj, jaj a kentsejt'aronek!"

3. Második ének.

- 1.) Lötét, vörös éjben szolgái Etelnek,
Lagya csekély partján máglyákat emelnek,
Gyujtó csóva-lángtolarsok tűző lobban,
Előtt alant, axtán magasabban, jobban,
Tűző sűrű füstje tűli parton vágát,
Leéthintó a rónán virossal viláigát.
- 2.) Smig messze a síkon nyugodalmas csend ül,
Főútl a máglyaknál asók caja csendül,
Füsmar a víz partján cujos tánya kézen,
Ég a sebcs munka eor izmos kézen,
Küzdölnet az árul ember oró vállal,
Kordorván a tehet nekivetett vállal.
- 3.) Kossai, sebesárok kézül előtt hátul,
Töltés is a víznek emelkedik gatul,
Kavarog sokáig, habot ver a Lagya,
Kután meggyugorik medvét odahagyva,
Elen az emberrel lát könyörű bekét,
Kajralig a munka évi sebes végét.

4.) Hajnalbana máglyák tüzesüské hamvad,
 Hős éssaki szelű széthordója a hamvat.
 Keleten a reggel elöntvén pirossát,
 Szolgák a fenéknek pörényét tapossák,
 És Ur Etelének mélyseges sötét árának
 Homokos ágyában a kaggyva-folyásnak.

5.) Nyugaton ekkorben a néhez hűd mosszül,
 Dóh hangja kel innen, kiértso' riados tül,
 Mint dugadó árának patak kicsi medve,
 Sük neki a tábor, kitöndül keletre,
 Kájgó tömegével elnyulván ott seerte,
 Mint haragos ár, mely gátját elcsoperte.

6.) Lepcsős ravatalba Kájón ekkor hágoth
 Öltve homlokára komoly méltóságot.
 Kivostja parancsát szamos papi népnek,
 Ként szalidok farlombot deli szűrek tőpnek,
 S magas ravatalró' tetemét Etelnek
 Gonddal kemelni garabonccok kelnek.

8.) Barna semfődőre, tükös irást festet,
 Hármas képszerűbe teteti a testet:
 Aranyba előre, oroksebe, magasba,
 Aranyat szűstbe szűstöt a vasba,
 Bármilyen is a nép ezt a nagy terhet,
 Ötvenró's bajnok mit alig emelhet.

8.) Kaggyva felé artán elindulnak vele,
 Tektetni mely sírnak nedves fenekére.
 Nehéz iszap-földet bőven hagnak rája,
 S elföldi a mélység örök éjszakaija.
 A feledés lassan mindenkét leplex,
 Matta a nagyinak álma dicsőtt, selt-lesz.

9.) S hogy art ne ravanya az emberi lármá,
 É nyári vihar, mely sírja felett járna,
 Az éjjeli pusztán tevedés szelű,
 De legyen körtötte örökös csend, kello:
 Szolgái az árának átalaítók gátját,
 Medrebe a kaggyvát viszra lecsúszták.

10.) Parabig a felcsin tele fehér habbal,
 Heveredik feltűnt feketés szappal,
 Morogva a mélység hánykolodik láccad,
 Torgót kavargat, kever örvényt szakat,
 Érek a tajtékot torkukba sodorván,
 Kisimülnek soká gyűrűre mozogván.

11.) Nagy hűű rabonban, vón Pulsev, acomban
 Kintidik aggóds' gyötörő fájdalomban,
 Ingo lépésekkel a part felé indúl,
 S ott megáll a hősök sírű sorain tül,
 Bús felindultság il szemén egy könyvespöben,
 S gyöngy, reszkető sós ajakról lebben:

12.) Saj. 'rank Tamaseknck sílyoskere kőrül,
 Kontsejtörö tetterit puortelact kör árül.
 Aladar, Aladar, istentelen bajnok,
 Allhator-e elebe a lesujto bajnak?
 Engedd a bün atkat, viselését nekem,
 Uj to dícsőséggel a királyi széken!

13.) Etele uramot hüszéggel szolgáltam,
 Szorduló korától balja felöl álltam,
 Együtt nagy sok harcot megküzdöttünk ketten,
 Héverő-békében lakomáját ettem.
 Tönyében ki egykor annujisror esztortam,
 Szija sötét szelén elhagyjam-e mostan?"

14.) A mit elgyöngített teches élet hossza,
 Remegő két karját feje fölé hossa,
 Előre lép lassan, szemcét learva,
 S beveti magát a sügő sebes árba.
 Vad kiáltását még hadainak hallja,
 S lemerül a tántartó szörű öreg dalja.

15.) Tejevesztés néppel rögtön a part telik,
 Számszan után a gázolnak be mellig.
 Ompolyis, a bajnok, Bulcsu nemes sarja,
 Erejét karjának használni akarja,
 Öccsreit elönti ijedésnek lára,
 Menné, De a táltos megragadja, razzá.

16.) Irvalló torokkal kiáltja becsédit:
 " Gyáva sereg úgy-e, az ilyen tett secsédit? -
 Hajh, más vala egykor az apáknak tette!
 Hetvenöt levente Kof királyt követte.
 Cs erényről újabb példa, egyéb semmi.
 Haggyátok az aggot maga útján menni!"

17.) De te acót rettegj, Kadarcsa gyilkosa,
 Mert a vért kesedről senki le nem mossa!
 Nyugtót ne remélj a messze jövőnökben,
 Mezőn a véres nap később, előben,
 Ésa meddig nem jön, és a meddig késik,
 Dörgő szavam ildos minob a bünhözésig!"

18.) Így szól a táltos, és szava nem meddő,
 Nem telik három por, nem telik el kettő,
 Lábával a földön bős Aladár dobban,
 Kettentes arca egy haragos lobbán,
 Sülyös, erős öklét kebelére csapja,
 Indulatos hönck tehetetlen rabja.

19.) S oda kiált: " Ejh, hajh, elég legyen ebből!
 Nyelveden a szep szó egyre ma is sebbül.
 Hát ki vagy te, Kájon, hogy a sötét így veted?
 Csakha pap, megerem hamaros veszteted!
 Tobb, idején, mondom, kötnöd ebed lánccra,
 Mint a tántartó kedned akaratlan táncra.

20, "Kétádat mi végre fujod éjjel, nappal?
 No igen, megöltem; kevesebb egy pappal.
 Ugy is sokan vagytok. Amit tettem, tettem,
 Még sem is bántam volt soha meg egy tettem,
 Nekes avagy másnak számlolok felőle,
 Vagy Haduénak.... hol van? nem remegek tőle."

21, "Stentelen ajkkal ilyeneket mondott,
 Rejtve kemény szóval a keserű gondot,
 Bátor feleletre nem is akad senki,
 Nemán a beszédet kenyeli mindenki,
 Mint homok az esőt sebesev eliszorva.
 Csodában a hadaktán indulvata veszve."

22, "Lúg a magas scaldok, Pamaack szent faja,
 Szíjéket a Dombra vet Lús koronáján,
 Kőgérc a törvény tilkos jegye róva,
 Oltáron alatta égő, tűres csóva,
 Szórtat nagy sikláinak gyűrűsfogbalatja
 Nemek atyjainak kemény sikla-pardja."

23, "Karcjában a hét törés kétalacsany sarkon
 Komoly rabonbanok, tetepednek békén,
 Oppur legorólól, acután Landorgán,
 Akutána többi kor seigori sorján,
 Mógottuk az agak, a nemek vezéri,
 Lúri, soros rendben vállá vállat éri."

24, "Kemben, hol a félkör két vége megörakad,
 Taltos, papi népesség lesi a szavakat,
 Mógottuk az aljón futó keskeny falig
 Tolul jó-népével Valemir, Andarik,
 - Valemir, Andarik, Diana mega többi,
 Szolga, szövetséges seregeknek főbbi."

25, "Bóles Edeek, a kádár, régi sokasóra,
 Felhozza körépena nagysima köré.
 Terckot meghajta ajtatosan, mélyen
 Kéletra, nyugatra, esakow is délen,
 A rérdobot actán negyorer megütötte,
 Sorava így rúgott el a térnek fölötte."

26, "Haddak vezetvi, törzsökök apái,
 Törvenyt tenni törstem, see a tiest, nem mári.
 Nem hirdeti őse haj koron, bőseregem,
 Nevezett kádárnak mégis Etel regen,
 Hárben a népnel is bejartalman jár ki,
 Mert tudom a törvenyt apróbbra, mint báiki."

27, "Híven a rovások, mit ősök visinak,
 Tojeit begyűjtem Etete hadának.
 Kove törzsökéből két ifjúag serdül,
 Lúgy a gövő függően mindenik embertül,
 Sorvotoknak itten kovacsai lestek,
 Kétő kövül egyet uratokká teettek."

28, Kélt, s alig hogy ajkát nyugalomra zárta,
 Opour korében megvillan a dárda,
 Nyelével a földet Döngeti hasrasan.
 „Lassan a beszéddel, kardias öcsém, lassan!
 Nyílt, egyenes törvényt csavar a beszéddel,
 Égértalan ügynek támaszait veddel.”

29, Itz apának seke, tanuma hún nemzet,
 Itz é valamindig, kit elörör nemzett.
 Aladai é most is, ó nagy szivű bajnok,
 Szemébe nem egyező nemett való bajnok,
 Kevé király sargja, Etel magratja...
 Igaz jogát tőle, hads lám, ki vitatja?”

30, Ezt Opour mondta, s mikor befejezte,
 Hős Kaldor, a várhún, más szavakat kerde,
 Ajákán beszéde lassan keles tompán:
 „Tudjuk, hogy erő vagy, nagy szivű rabonban,
 A legmagasabbat földiléri vallad,
 De tanácsban láttam bölcsébbet is nálad.”

31, Pedig én a múltnak példáin ügy értem,
 Katalom még nem jog, vad erő nem érdem.
 Erős nagy igazság, láttam Budánál azt,
 Tobb ha Kevé-veiből urát a had világot.
 És jó Csaba bajnok, bácha to nem vedel,
 Birony öremeri fegyverét is vedel.-

32, Istlat vagyoni régi emlékezetor rája,
 Etel-utólokknak ó a török-fája,
 Éleven gyökér lez, sekei hún hadnak
 Bironke fejedelmi belöle sargadnak.
 Apja is ügy érte, apja is ügy sejté,
 Tellel is mutatva, ajákán is ejté.”

33, Körbeszöl a másik: „Hogyné? hisz örvéred...
 Való neki, ügy-e? királyi kiscéret!
 Itéki a cím, néked a hatalom, nemde?
 Ejh, ideo nem kell a nagy szivű levonte,
 Királyt akarunk mi, bajnokot és fejté...
 Mire a sok beszéddel, a sok üres szó itt?”

34, Így Opour szólott. Csend támadta szerte,
 Adarék lelket most gyors ötlet emelte,
 Még senkinek nyelven bölcs, igaz szó nincsen,
 Ó ajákat tar, hogy visszaravonást hintsen,
 É felig ravass erővel, felig onfeketlen
 Odaveti halkán: „Ortozanak ketten.”

35, Torgó selet nyáron láttál-e, ha ére
 Pihenő-rónának csendes mersejés?
 Hogy ragad el mindent, amit megemelhet,
 Szorax bokor-ágot, könnyü madár-pelyhet,
 Még a mély komok is fektet odahagyva.
 Így riadt fel a nép apraja és nagyja.

36, Ezen a gepidát fenyegetik kézzel,
 Sítók cavarában Turja savarész el:
 „Ohaftanád, german, hogy kétfele' essünk
 Harrotoknak könnyű prédája lehessünk?
 Hej, mondtam elégér: bajt sül minden tettünk,
 Tondor idegennel mért, hogy keveredtünk!”

37, Kit igába tartunk, maradjon az szolgá,
 Viselje bilincset, tegye a mi Dolgá,
 Vagy eresszük futni kegyünknek örüljön,
 Hanem a tanácsban köztünk egy se üljön!
 A ki ellenünk volt, ellenünk lesz mindig,
 Annál gonoszabb, ha erőjére intük.”

38, Mond, s sava mint víz, türes acél' eget,
 Keresi hiában népe a mentseget.
 A szabdóktól akkor Aladar lép meszre
 És szól: „A becédnék vége vajjon kor-e?
 Elege hallgattam, forr bennem a belék,
 Hallgassátok egyszer, a mit én becélek.”

39, Csémnek régi fejedelmi öröksé
 A legidősebbnek jogos öröksége.
 Így vala az mindig, mostan is így leszen,
 Mert a harcviszmos, fejverés a kerem.
 Fogomtól, nem úr el egynehany cseledem,
 Nem bantona a malet, mi megillet, vedem!”

40, Felkiált a táltos, Tordaffia, Kájon:
 „Inkább önkereimmel két szemem kívájoim!
 Tilt szót a törvény, - egyszer feleségtek!
 Volna hallgatásom honáruló véték,
 Papsá az ottáinak, táltosacit lettem,
 Hogy lássátok átkot istentelen tettem.”

41, Eg Aladar lelki gyöngye öregvere,
 Nem lehet a népnek királyo vere,
 Nem lehet a hadnak ura, fejedelme,
 Kentrejtőre tetten, megborrad az elme.
 En kimondtam, rajta, nosza válasszátok,
 De vele fejünkbe száll a nehéz átok!”

42, Ompolyis, ariffi, söt halmos a sora:
 „Hossu jövendőről dönt egy rövid óra,
 Sól kiki, mint jónak lelke szorint veli,
 Lam, böles sávaratokból long hideg szél, tél,
 Hanem az éz csalkat, febreveret, felék,
 En a legiffább hát szívemből becélek.”

43, Szavam bár nem oly böles, de melegebb sokkal.
 Minck is okolnam sok nagy, erős sokkal?
 Mondom, a mint érem, masra nem is törven.
 Bár Aladart ürva tegye régi törvény,
 Szálgón feledésbe Adarcsa halála;
 Engem Csabához köt szorotet és hala.

44, Gyermeki barátság támadt vala köztünk,
 Csemete, mit híven maiglan törtünk,
 Titkunk semmi sem volt soha egy Dologban,
 Értékét báckinél ismerem hát jobban,
 Az egyenes lelket, a világselmet
 Sziu sivének törtet gőrzedelmet! "

45, Eréket becélién lendületes tüzzel,
 Sok öreg orváról sötét borít úr el,
 De a szó mielőtt élelődnék tetto,
 Megmorzsol a nyelv, odelik a had kette,
 Bajnok Csaba jó az eleven sor mentén,
 Meszéről a hangját hallatja ilyenkor:

46, "Daliak, vezérek, sátram alatt ültem,
 Várva, riadástok hogy riogjon körültem.
 Gyors híradó egyszer hozzá a hit nekem,
 Nevemet hogy hányják honfi gyűlölségen,
 Egymást hogyan éri sok keserű mondat...
 Halljátok mit vélem az igazság mondat.

47, Nemony hőstakartok, és Aladaró ottan,
 Ne adja Aladár, hogy jogát bitarogtam,
 O az idősebbik, erősebb is nálam,
 Vinni ilyen terhet gyöngye az én vállam,
 Neki legyen széke a királyi hajlek! "
 Bátyja előtt akkor hódolatva hajlek.

48, Harosok a többi tenni a kívántat,
 Ompolyegyedül szól: "Legyen, te kívántad!"
 Történ sava aztán hangosik a tájon:
 "Meghajlom előted uram és királyom!"
 Így hódol, a többi követve a példát,
 Aladar lábához mostelen arélt ad.

49, Csak a táltos hallgat és vonul el felé,
 Kova a szem nem hat, csendes táborzselé.
 Tehetetlen Dühnek minden gyötör róssza
 Lelket keseríti, kebelét kínosra.
 A hadnak ott hármas riadását hallja,
 Hangosana melylyel Aladart urálja.

50, Aladar meg sora így illeszté száját:
 "Tölveszem a felesuratom palcsáját,
 Nem töltök kaptam, enyem valaregen,
 Öcimtől bírom jogos örökségen,
 S ha felveszem egyszer, biz erősen tartom,
 Lesz, a ki megéri, hogy éles a kardom!

51, Hódoljátok népek, riogó rivallásban,
 Kéles e világon csak egy akarat van,
 En akarok, s minden szófogadó szolgám,
 Legy omlik, föld inog, elnémul az orkam
 Rabba királyoknak teszem ifját, lányát,
 Marékkal tepem a harcok borostyánját! "

52, Csaba ilyen sörva munda viscont vábarat.
 „ Senki, semmi tőled el nem veszi már art!
 Hanem, ha szemed még másra is tekintet,
 Étel fia én is csak úgy vagyok mint te,
 Tied az uralom, rose szemmel se nézem,
 De az örökségből, kívánom a részem.

53, A Hadisten kardját add ki nekem bátyja,
 Nem vallasd a kárát, aki él, megbátja.
 En viselem fennem, te parancsolok vele.”
 Kemény Aladarhoz öcsém így beszélt,
 Domborsó mellett önéret emelte,
 Beszédcsarcsán ilt nyilt, egyenes lelke.

54, Ajkára amannak, nevető güny lebben.
 „ Tisztellek e szót, nem mondhatad sebben,
 Fogasab kerelmét soha még nem látok,
 Hátzanod kell, gyermek, neked itt a jütek.”
 Körben csalápett a sent náldok élé,
 Hies isten kardját annak leemelé!

55, Csaba arcát végig piros harag önti.
 „ Sokak élet-fáját se avas kidönti,
 Hogy csak igaz okból, Damaschet kérem,
 Beszélj meg a sülyt, gyors sáru testverem,
 Mert hatrae jójannak, kive kard fordul,
 Egy sühintasától népek ere csordul!”

56, Sok, az arczél pallas villámlik a markán.-
 Hár Aladar akkor fordult vába sarkán,
 Ment, a merre vonta bünsös szenvedélye,
 Hadak sűrűrendje családorott vele,
 Sa mig Etellakot körülömlé népe,
 Krimhild teremébe ő sebesen lépe.

57, Türelmetlen vágyat, vad igazalmat övett,
 Dobogtatta szívét a hatalom-övet,
 A mely kebelébe büszkegöögöt kíván,
 Hő szenvedélyeit most szenvedélyt kíván.
 Lelkének szabadon hagyta kelni könyét,
 Csillogó szemének vadul veté fényét.-

58, Büszke, söp királyné, Etelének néje,
 Gondolt sár teret, hogy tarkán egybeszójjé,
 Kínosta az aggas, gyötörte a kétseg,
 Kebelet eltölté iszonyú sötétség.
 Puha keretből most sebesen kelvén,
 Leste a döntő söt Aladarinak nyelvén.

59, „No pedig mond: „Nincs már, ki ellenem kelne,
 Sok én, a széles világ fejedelmé!”
 Krimhilda szemében sötétjövön villan,
 De csupán egy percig, artáintovailan,
 Lelke boldogságát fagyos arcczal refti
 Kőnyös beszédét ravasul így ejti:

60, " Király vagy-e? Nem vagy, csak bab lettél épen
 Gögös rabonbárok hatalmas körében.
 Ez a jött-ment Káldor, ez az Ömpölygyermek
 Marna felmentek, holnap meg levernek,
 Csabáért sörvesen önkörük lemetozik,
 Akkor ül helyedre, mikor neki tetszik! "

61, Kőbörzöl a dalja: " Hántad le sörved kergét,
 Testvér-gyűlöletnek ne leheld rám mérgét!
 Nehozon juttattak a királyi ockig,
 Tudom, Csaba sárzavot kedveselt is nékik.
 Mit féljen az mégis, kit védjégek, karja,
 A sárza ügyegnapom ne cavarja! "

62, Isola tovább Krimhild: " Birakodjál hát csak.
 Távol legyen tőlem, hogy ügyedbe ártok!
 Még a sörnyetegnek el sem is nyelt gyomra,
 De kísérted meg törtini dúsabb jutalomra,
 Vágyamnak, borzomnak eord bajnokai lenni,
 S meglátod, mi vagy te: puosta árnyék, semmi! "

63, És Aladar néma, és Aladar hallgat,
 Megvárakodik kétker az acél test-alkat,
 Lángba borul lassan nagy, halovány arora,
 Homlokára ül ki lelkefnehéz harora,
 Kitor a gyűlölség, mit elfojta rege,
 Az akarat többé nem övixi feken.

64, " Jaj sárzav is akkor, jaj sárzav is néki,
 Nem menti erő meg, sem földi, sem égi!
 Ki cavar az úton, melyen megindultam?
 Egy pillantásomtól elvick nyomorultam,
 Leomlik élettem, ha emberi test, vér,
 Megrontom e vasal, ha sörzav testvér! "

65, Vad heivel imígy szól. Krimhilda pediglen
 Övixi gyönyör sörvein hogy kerkedik lenni,
 És amart sebessen megragadja kézen,
 Semét ráregeve, hogy lelkebe nézzen.
 Sót ajkára bünös indulata áraszt,
 Kejjel kei nyelvén ifjú Aladar aet.

66, " Hát ilyen vagy, ember? Hát ilyen is tudnál?
 Visora nem fordulni meredekett útnál,
 Követni vakon aet, ki a bajon áthoz,
 Semébe nevetni annak, ki megátkoz,
 Ticiid testénát sörved után menni,
 Terfi akaratul rettenetes lenni? "

67, La királyi nőnek kipicslik képe,
 Esik bívós sugar sörve sötétjébe,
 Fenyérel a férfi, kit kizemelt bábub,
 Ragyogva lép ki a jövő homályából,
 S ő, a bátor aszony, ő, a gögös szellem,
 Törpén korcs nyugtat ott az erős mellett.

68.) Vadul lladar öt öleli karjával,
 Leigő ajakának övült savarúváll:
 „Kerelemből véled, serelemből cédet
 Ledobom testemről a pajisot, vértet,
 Elhajítom kardom, a bizonyos védőt,
 Ugyrontok a vesébe, én, bajnokod, védőd!”

69.) Túrtyes Krimfildnekae ó'aróat órik,
 Torró'lekelete átaljárja véris,
 Búvós seme, hosau ö'jängésbe csalja,
 Lassú savát kéjes kábulatban hullja,
 Lassú savát, a mit az susogva cjté:
 „Kébeledre úgy hát, vitérem, ölelj te!”

70.) To a Hadisten vagy, s én, az esdő'asszony,
 Karod viánycom, hogy ö'lo' bajt fakaxoror.
 Törtött szemvedélyem lánccsaiól eredt el,
 Bilincseli lelkeim lánigoló'lekeddel,
 Nagy napok kelnek, az egő' serelemtül,
 Keltőnk gyönyöréto'c, világ sora rendül.”

Harmadik ének.

- 1.) Látor-palotáknak fakó oldalára,
Esik a reggelnek aranyos sugara,
Keresi a nyílást, folnak hasadéka't,
Tenyével a mélyen felve bujhassék át,
Honnan, a mi néki gárdagsága, kincsse,
Melegét, világát s idevon elhintse.

- 2.) Bajnok Csaba ébred, stámad vidám kedve,
Puata, kemény fejtét elhagyja sietve,
Mogy ki lakából a földes tornászig,
Hol oszlopok vállán csillogó fény játszik,
S messze néz a rónán, merre utat várja,
Osztó seregének nyüzsgő sokasága.

- 3.) Onnan a soron hogy nérszel, vaha fel, le,
Kedves látomásbannagy öröme telle,
Lelke jobbik rére, napjainak fénye,
Bülszívű fia, Ompoly, körelge feléje,
Tiszteletes hájon haladván melletté,
Hamaros járással léptét sietteté.

- 4.) Látóba elő a komoly taltos tere,
 Nyomon artán váltta' Bulcsu nemes vere.
 Az erősen hallgat, alkalmat vár nyilván,
 Ez repülő szót, ejt, ajaka megnyilván.
 " Befordultunk horrás, látni békeséged,
 Kora idvörlettel közeinteni tejed.
- 5.) Lemmiségen gyakran aggsdúk a lélek...
 Csak úgy nyugosom meg, ha véled beszéllek.
 Könnyem oltható méis gyarló ember-éltünk...
 Aladartól, sóval, no neves ki, féltünk,
 Semmiünkben tegnap nagyon is nagy voltál,
 Kebelebs, láttuk, irigységet ottál."
- 6.) Vidám felelettel monda Csaba nekik.
 " Ne ürötek engem testvér-gyűlölséggig!
 Ö megnyugodék rajtam, sen ne bírák benne?
 Titkon gyanakodnom igaztalan lenne,
 Tudja, hogy iránta igaz az én sívém,
 Iha kimondtam egyszer, tartom a szót híven!"
- 7.) Ráta fejt Kláron tagadólag, fennem,
 Kerevel is inte, sóval is sólt. " Nem, nem!
 Hívó, jámbor ember kell az urakomra,
 Többet art a büns, mint a gyáva, lomha.
 Kord Aladar bukják! Mondom, Csaba, neked,
 Tenni erős dolgot sent kötelességed.

- 8.) Damascus intését Etel se kutattha,
 Bizony katalonnal bankódekmiattha!
 Itentelen bányád követi most seken,
 Kér sívse tanácssal nála sem lélek én,
 Pedig Kláris isten, sorsunk ura, vélem,
 Ö ajakammal szót, én soavát beszéltem."
- 9.) Kötött neki Ömpoly: " Tőja fogad? Tűjón!
 Papi kormány napját meg nem esed, Kláron,
 Tobb volna bizony, ha magad úján járnál,
 Maradnál, sent ember, istenes ottárnál.
 Bölcsébb is, vénebb is vaba nálad Torda,
 Tanácsot Etelnek mégis mikor hordra?"
- 10.) Hallgass, Csaba, én ráim, én sovetet örvein
 Veseben nem ragadlak, csak magam törvén.
 Aladartól féltlek: irigysége, Dölyfe
 Látva sívesszemmel elemesíve, öve;
 I féltlek önmagadtól, hogy a szakadásig
 Te nyugoscol tetlen, s hirt arat a másik!"
- 11.) Akkor a tornácron magas oszlop-sortul
 Látora mélyébe ifjú Csaba fordul;
 Tegyeses háranak tárgyasteremében
 Bünske tekintettel megal a kösepen.
 Kláris harója fénylik mertelenül iten,
 Sugorát a bajnok, nosoleli önhittén.

12.) "Hallod, nagyvateró" pap, nyugodjál, megennél
 Te is, ki hűségből lázadszva tennél.
 Éles a szent fegyver, én apai résem,
 És dírem a békén, társam hadi vérem.
 Adta a sors harcok tusáin omelnem....
 Imhol a dicőség, imhol a védelmem!"

13.) Damaszknek akkor indulatós pappja
 Keblein az öltönyt kérel összekapja
 I haragosan men el. Ájju Ompoly pedig
 Kötéltálatlaltól sebtér kerkedik,
 Csabajobbját hassan megörítjá hevell
 I szől szecetó" lelke igaz meleyével.

14.) "Nem korboltak éte, sepa savas sönak,
 Illik vala horraid, de nem vallom jónak.
 Bicakodjál csak te, törté, nemcs lélek,
 Leskődő gyamivalén helyetted élek,
 Ha veszedly jó, a vére útaribállem,
 Nyugos helyed öröm, ha elnyom az alom."

15.) Ajakára ekkor Csabamosolyt ölte.
 "Képrélt bajon, Ompoly, minck evődöl te?
 Ugy is elég gond van, ne teremtsünk újat,
 Becset az életnek nem a neher süty ad.
 Ier velema vállás persegő" rajába,
 Vessd el az agyást, mely a pótalan, hába."

16.) Kifeké az ajton megindulnak ketten,
 Karjukat egymásnak karjába vetetten.
 Kötéltálatlalt monck, bercedet sum formak,
 Mij körelt-éik abacsony halomnak,
 Fetejét a melynek büszkén koronázra
 Etel asszonyinak nagy palota-háza.

17.) Csaba bocsút inte. Te társam nyugodtan,
 Sugár jegenyeként állva maradj ottan,
 Gondolatlan hosszan, maga elé mélyed,
 Akar élettelen köbálványnak végidő,
 Telémelt ökölkel fordul astán hátra,
 Merre Aladárnak ragyog ékes sátra. -

18.) Etel fia pedig, fejedelmi levente,
 Könnyű váron ajtot aralatt lebbente,
 Lepett teremébe a tölggyfalú laknak,
 Hol atyjának gyászos övegyei laknak.
 Szolgái körött ott munkálkodék a
 Nagysivű kivályné, aranyhajú Réka.

19.) Övöm az urasörony kebelét átjárja,
 Fia elé karját szecetelleb tájra,
 Ajakán becses, édes savak kelnek.
 "Ier, jér kebelémre, te rósz, te nagy gyermek,
 Ha volt gonosz álmod, panaszold el nekem,
 Ijósolok belőle, mint arcolt regen."

20, Gyöngédén a bajnok kétőre megölette.
 "Szerecs-lelkedben régi emlékek kelt-e?
 Gyermekkorom immár sejjelforlotti, sejjel,
 Laklato' ijedtség nem riogat' éjjel,
 Ha álmodom, ébren keres föl az álom:
 Harci sepp dicőség életem, halálom!"

21, Réka felél: "Szaj, jaj remegés miattad,
 Szaj, ha ily álomnak lelked odavadtad!
 Sepp, sepp a dicőség ragyogó orrája,
 De sár veszedelem vagyonsírja rája,
 Seckeréhez egyőre, ha magad kötötted,
 Kereke nagy könnyen tipor el fölötted."

22, Hallgass rám. Véres a csata' világa,
 Lidég a dicőség, nincsen boldogsága.
 Ne vonjon el tőlem a könnyötelen had,
 Te, vonuljunk felé, hová' rajja nem hat,
 Nappal a rengeteg vadjáravless te,
 "En viszem gondod ha visszatérte este."

23, Csaba bajnok akkor nyugtából kikelve
 Ajakát megnyitja, s hallat ily söt nyelve:
 "Kér sívvel mindenkor követlek téged,
 De ne kívánj tőlem gyáva tellenséget.
 Hűtelen nem lérek, bírád anyám bennem,
 De nekem is a hír útján illik mennem."

24, Langra semét gyujta a reményiség élve,
 Lehajolt anyjához óvatosan, felve,
 Haját inarvától gyorsan felvetotta,
 Kétőre a kíválynét homlokconcsókolta,
 Bekötötte édes hízogó beszéddel,
 "Még eltűnt sívvel a rettegő kitély."

25, Aztán sebese' kelt, indulni akarván,
 De Réka kívályné' megragadta karján,
 Unscó' erővel maga felé vonta,
 "Könnyözgő" kéccsel ilyeneket monda:
 "Hízogó sava'ban lehet-e hat' kinnem?
 Hová' indulok gyermek? méit sietez el innen?"

26, Haborva a bajnok sötármegint neki:
 "Hívna' a napnak már nagy kötelességi,
 Éreva' teendő, hadak söt hadornak,
 Élejét tanácsos veszerük a gonosznak,
 És... mit tudom én, mi... nem amitlak, nem, nem,
 Ne kérded, hogy merre, eresz anyám, mennem!"

27, Etelének nője bis sava' t'jt akkor:
 "Mony' hat, remegésem csak öregség, csak skor.
 Mí' ves' fenyegethet? Szavad van, látom.
 Ha bajér is jöjjön kinn tabál'agaton!
 De bis vagyok mégis, én édes sülöttem,
 Tudom, erzem, vejen, tüköd van elöttem!"

28, Csaba nem szott valaszt, a kaput fellepte,
 Messre a szálláson vitte sebes lepte.
 Laborgott a keble, dult a szor csomó,
 Mintha nyugodalma örökre kivesene,
 De győzött egy cseis, egy cseis sejtelen,
 El merre az vonta, haladt önkentelen.

29, Nagy sátorok mellett észak felé tartott,
 Ezt alacsony füves banka patak-partot,
 Hol drága lakónál Valerix királynak
 Saffi góth levették sorsosan öst állnak,
 Küszöbön meg hi s be csapástól kelnek
 Nyugati vitorék, germán fejedelmek.

30, Ismerete ajándék Etel fia arra,
 Nem került a népes, isibongró pitvarra,
 Fordult valse hátra, a vir felül ottan
 Kerti kisiny ajtó fogadta nyitottan,
 Tudatba öjötték halk kopogás által
 Starka virágok közt sebesen ment által. -

31, Tart gyorsan alá s fel szept Iza királylány,
 Sötét haja firtjét kuszálta a vállán,
 Láncs virágszirtől remegett az ajka,
 Haortalan csütta töstös öreg dráka,
 Haortalan mondott el gyönyörű rogeket,
 Szussal vetett ő a mesének végét.

32, Tehér arcan mostan rórsái teremnek
 Hűtelen örömmek, boldog szerelmek,
 Komloka kigyulás, a törté, a küri,
 Bajnoka vállára puha karját fia,
 Kis fejét nyugasztja a Domborai melletten,
 Minden mordulata gyönyörűségkellem.

33, Kigyogó szemével fel-fel tekint hozzá.
 "Heserü késedelmed tette napom rosszra.
 Nyajas vidám kedoben, oh csak hogy öllek,
 Kincs sáveden bánat, nincs arcedon felleg!
 Karjaiban vagy te, sen karjaid körötté...
 Nézd, az egész világ nappembe öltöött!"

34, Mezes, cides sóra nyíltott Csabarájka,
 Tájó gyönyörűség kebelében sággó.
 "Háttem eddig mindig, söt is adtam venni,
 Boldon a Dicsőség legdrágább szivemnek,
 Oh éresem mostan, drágább vagy te nekem,
 Mint nagy nevem, hírem, örök Dicsőségem."

35, Szép Iza visonka, Oh jaj, a dicsőség!
 Bár ne hagyta volna, hogy kered megkässek!
 A hír, a te híred! Ne borséjünk róla.
 Mért is, hogy felőle hangos zavart róla!
 Régi álmok kelnek fenytől öröretten,
 Miket elíttem már, miket elfelestem."

36, Kól s bajnoka arcaat maga felé vonja,
 Éj-hajákor annak sőke firtjék forja,
 Kis kezével játszik a Dús selyem köröt,
 Mit tarka fonatba enyelgve kötszöt,
 Vállára Csabának simúl vidám kepe,
 Ugy néz szemé köré, úgy susog fülebe:

37, "Selymes, aranyos haj! Mint illenek rója
 Hatalmas ételnek fényes koronája,
 Országra, világra mint ragyogva innen!
 Engedj Csaba, engedj csillagodban kinnom.
 Oh, hitemet hagyj meg... te vitórol tőle,
 De nekem oly édes becélni felőle."

38, Bajnoka kezéhez maga kezét fűzi,
 Árcsa vigderűjét komoly sóval úri,
 S egy gyujtó becédet másikkal tétér be.
 "Tejedelmi pálcza tartozik a körbe,
 Tejedelmi pálcza, hatalom pálczája,
 Dívdalmak népe hajoljon alája."

39, Puha meleg ajkát csókva vonja végül
 S csókot nyom szemére s ont gyönyörűséggül.
 "Fényesét nem láték soha e szemnél en.
 Hogy villogna harcos, vitéz kardok élén!
 Hogy futna előle remülten az ellen...
 Kincsen is védi vett bűvös tüze ellen."

40, Ha szívembet lát nál! Lelkem álma nő benn,
 Lattak hatalomban királyi szőben,
 Éppold ura mind, mind tönör de tődul,
 Dús palotád hangzik magasztalo sőtül,
 S puros homlokouva donul rőmönw ki,
 En bajnokom hűt, nem őri be senki!"

41, Hallgatta mosolygal a hős elönte,
 Örömet arczára a szerelm hinte,
 De a mint sebesebb letta sarak oránya,
 Homlokát elönte sötét boru árnya,
 Kínosaw utólján sárazercent teste,
 A helyes, igaz söt sokáig kereste.

42, Kélt végre, altatván a kecsérü gondot:
 "Tájt emnekom a sz, mit ajakad mondott.
 Tegnap illadárnak fogardék hűséget,
 S már ma saram szejem hű ocelok vegett?
 Illenek-e hősöm iljengonax alá?
 S hűd, nevet a kard ad, nem a kormány pálcza."

43, En édes szerelmem, drága boldogságom,
 Legsebb dicsőségem a kecsk világon,
 Igazán szerető-e? tisztá szívemből-e?
 Ha álmodat kerem, megválható-e tőle?
 Reményesged napja ha soha nem jö fel,
 Hű maradok-e hősöm kővüatlan jóvel?"

44, Eszékbe elhallyat Etel deli sarja,
 Vad hahota céses örömiük cavarja.
 Bajnokához simul sóp Ára ijedten,
 Csaba hatrafordul, s keble öszeretlen.
 Lordon Aladar áll küszöbén ajtónak,
 Nyitott, vöblös száját adja ilyen szónak:

45, "Szj, hát így taballak, veji hősök drága,
 Aranyos kedvence, levonték virága?
 Azt hiszi néped, hogy csendes tányát ütven
 Gyöttről magas elmeöl sorogeknek üdven.
 Ité, kinck a hinök, híves hada hódol,
 Mint a svékött solga, fal-meltett hűvödol.

46, Triss nyomodba térve, tartótata szegyen,
 Pedig jó volt tudnom, utad hova megyen.
 Etelének veie, gyabaráat, gyabaráat.
 Latogatja lopva az idegen házat.
 Aranyul sátraidba solgám lámpát vinced?
 Ejté, királyi szómmal kitiltalak innét!"

47, Magranta ily szónak, iszonyú kétség bett,
 Hűrdött Csaba keblén harag és mérséklet.
 Mint szörnyek harcrától a tengerek mélye,
 Vergődve háborgott őrös sönvesélye.
 Felid szarak ajkán neheren véceték,
 Annón haraggjátó liffü zúve retteg?

48, "Kemény szó'ca, halled, kemény szó'ca, bátyja!
 Nagy, őrös bravaknak nem vagyok barátja.
 Mondjon neki annyit, a monnyit betarthat,
 Ne usson messzebbre, mint meddig a kard hat.
 Etel fia'nak vajjon, ki tiltathatja,
 Hogy hova vonródik, sívét odaradjá?"

49, Kiált Aladar hős: "En, az urad, pártos!
 Büntetlen a bünos elég soká járós,
 Tudom, alnok sívéd, de ki látad, bánja.
 Ki az idegen bánj? Hívány solga bánja.
 En, ura, királyja, mikor jön eszembe,
 Solgálsaim köre akkoron viszem be."

50, Mint mikor a hörgő, nyüzgőst vadallat
 Kéttépi testén a mérsék-kötél-szalát
 Liszonyin ront arra, kit urának látott,
 Ugy Csaba haraggja törva korlátot,
 Felöléje dühhel felomeli balját,
 Erösen kiáltja, hogy messze halják:

51, "Azt nem mered, gyáva, azt nem bírod, satnya,
 Nincs ember, ki hősé' büntetlen nyúlhatna!
 Kezembena súlyos Isten-kardja vagyog,
 És megmutatom, hogy Etel fia vagyok!
 Koronád fejéde a korem föltette,
 De a kard nálam van, és megis éved te!"

52.) Kiöl, s örömyi haragtól eigő öreme csillan.
 Hogy bátyja kerébe nagy kardja kivillan,
 Szablyát Csabán is von, veti ellen védül,
 Körülötte minden éjjelbe sötétül,
 Csak Aladart látja, csak Aladart arórá,
 Gúnyos nevetését, testvérölő "harcrát."

53.) Kardok vasa csengő, kiadóok sive bator.
 Megtetelika rajra az asronyi sátor,
 Ajtó felül Onyolj ohü társai Csabának
 A két sord levente köré rohanának,
 Mekeret onyhitik forrongó keblöknek,
 S csütitő beszéddel békét könyörögnek.

54.) Tügas teremébe, hol társai onellelt
 Sok ajku tanácsban füss reggele tellet,
 Siető lépéssel jó Valémir seintem,
 Bánkódva előre nyugodalmas tüntem.
 Kókogó lányát keblére fogadja
 Esmond heves szóval Hea nemesatyja:

55.) "Hanyató aggságyban, nagy keserűt érek,
 Rablökként törnek rám dali hun vezérek.
 Bessüiltetek eddig nyilt, egyenes szívem,
 S én magam meggyszöve szögáttalak híven,
 Nem volt panaszom sem, nem pártos beszédem....
 De vérem fogytáig a lányomat védem."

56.) I ha én elvérettem csatah riadoin,
 Nekem Dalivai lesnek boszuloim.
 Harom fiamotthon palotámou serdül,
 Gyenge karuk eddig nem törött fegyvertül,
 Harcok terét, ha kell, véük is torhássa,
 Vesszen becsülettel. Dalth nagykirü "háza." "

57.) Madrai nyelvére söt vak dike hajta:
 "Csak tartsd meg a lányod, leld ööméd rajta.
 Mi gondom isarra! Lelkem felett, háigott,
 Rettenetes módon torok igazságot.
 Táj, jaj, Csaba, neked, sok savam van veled,
 Mersenyitem gögöd, pártos srenvedelyed." "

58.) Hangján a haragnak s törté önéretnek
 Gyekai Csabának ily sarakat vetnek:
 "Meglátjuk, meglátjuk, mit hoz a jövendő",
 "Diadabra kinck csillaga kelendő"?
 Szonyi sakadast a te dölyföd nemzet,
 Itéljen a kard hat, és döntson a nemzet!"

59.) Jóth Valémir, toled megkerem a lányod.
 Add asronyomul öt hogyha sivet xánod.
 Tiszteltes legyen királyi szemelge,
 Loha másik asronyft nem veszek mellette,
 Jó és gonon sorson feleben megszorosa,
 Feljek boldogságban évünk hoasra."

60, Ott tetova nélkül bormi ravasz Petre
 Hives fia söt éjt sebes feleletre:
 „Kont kötelességem gyermekeimet védnem,
 Erőszak leverhet, a márcs beszéd nem,
 Elveheted tőlem, de csak a halálom,
 Egész fajod, rabló, gyűlöltöm, utáltom.”

61, I Csabára vadul néz: Türesarccal szólal:
 „Hörömpöl, hogy egykor igazabban szólal,
 Lányod miatt hűnök hőshada megozlik,
 Regi brodalunk dicőségé foszlik,
 Testvér-harcot vívok, - legyen meg, legyen meg!
 Éled állok artán, ha vége van ennek.”

62, Gyors követim szára sötérszall a határon,
 Kállásit a népek magam is bejáróm,
 Aladai, vándollak! Tő sok neher óra,
 Türcz hadat hunnal felültetemlőra,
 Esengjen a párs, kard, bügjonakürt meljen,
 Nagy Darnaschactán porunkben itéljen!”

24
 Negyedik ének.

1.) Miként a csatáknak öldöklő' angyala,
Kettenetes Krimhild akként támadt vala,
Kelt, s véres örömtől szörnyű' vala kelt,
Szenvedelgynek árja kebelét emelte,
Szemébe pokol-tűs gyújtott fene lángot,
Kitoró' szörvától forró ajka rojgott:

2.) Harrok raja harsan, harrok tűrs gyűlése,
Erőt az acélnak az iszonyu súly ad!
Porba elött öcsében bojaskom törje,
Tusson a had tőle, mint sélben a pörje,
Partos humorok vért patakban omlezzon,
Boszun' ölé' mérget harolja artán' mészre.!"

3.) Egy indulatának seck' kaput tára.
Nyugodalom artán' törjed el arcára,
Szolga leányait hívja hangos szaggal,
Kencsi fűtjeit illatos olaggal,
Ölt drága sebjem meát, lemlőt, sötétet,
Gyémántos abroncsot homlokára tétet.

4.) Kirigo gyalog hintot sátra elé' raudel.
 Indul ar udvar-nép kettes sűrű renddel,
 Hantaja párnáin maga ül köröpen,
 Lekezik Valomir sátra közelebe.
 Ott nyílik előtte kapu csipra rácsa.
 Benn hessen teremben áll hősök tanácsa.

5.) Amulva a gyűlés tekinti Krimhildát
 Lesi körül gonddal piros ajka nyíltát,
 Haborik, hogy állva fogadjá-e, fenn-e,
 Ura asszonyát, meg kösöntse-e benne?
 Tiszteltes végül Andarik felállta,
 La többi hadaknak követte királyja.

6.) Krimhilda pedig mond: "Fejedelmi vitések,
 Látó szemmel, ime a jövőbe nézek.
 Gyilkos hadak jönnek. En bajnokim népem,
 All meg Aladainak sörényű seregében,
 Seletaj hadat hunnakaportba teperjed,
 S fegyverek híre félvilágra terjed."

7.) "Ardarik király most szót két szimű csóval:
 "Képséges urasáony, partosoknak nézel?
 A gepida, a goth, a turciling, alan,
 Ura más harcánál elmaradt talán?
 Most is, bizony mondom, ott lakunk egy sálly,
 S kuzsa porhajóvá a hún sereg válik."

8.) Hallgatott Krimhilda, sőt nem talált szája,
 Kive vak türeben vintó igent rája,
 Smig körülte kelt már az iszonyu vegezt,
 Öment emelt fővel, mint a ki jól vegezt.
 Mogyotta a sátrat tompa raj eltelő,
 S Valomir felállott csipra széke mellé.

9.) "Késül a süttjának rosz napok jutottak,
 Tamara mért lennénk mi az elnyomottak?
 Halomra Döjön a királyi híres sekk,
 Olje a hún egymást átkosfaja veszek,
 Öngyilkos harcra bá mine koveresgünk,
 Ujját se emelje védelmére együnk."

10.) "Bő Andarik akkor, fejedelmi gepida,
 Felkelő kött sekin iszonyut lödítve,
 Kúro hideg szemmel kövök körül nézett,
 Ult vgyorgó sájan ördögi igéret,
 Gona, arto lelke egy percere kisillant,
 Kivet ös rókat ajakról illant:

11.) "De bizony emeljük, járvalja ar elme.
 Ahun öli egymást, legyünk segedelme.
 Rejen vart bodunknak oraja közelget,
 Aladart fönntartjuk, öntünk belé' lelket,
 Csabát elemesgjük általa is vele,
 Rája artán fonsul a fegyverek ele."

12.) Hadban és táncoson fő helyre helyeztek...
 Nosza hát, lepjük el snomaradjunk vesztégy!
 Csörög a bilincsünk, Düh a sívón sckel,
 Sok puhítja láncunk gyöngé szelidseggel:
 Annál rosszabb nekik, annál jobb minckünk,
 Kik a megalázás szegyenetől égünk!"

13.) Mondta. De csendben a sok koronás hősült,
 Idő kellett, míg a határakat erősült.
 Kelt Andaruk végre, gepidák vezére,
 Valomir is szintén megindula véle,
 Tatar a nagy híri főjelelni rendek
 Bajnok Aladarhoz csapatostól mentek.

14.) Uruknak elötte meghajoltak mélyen,
 Mindenik a többi birtattat, becsüljen.
 Elötölték akkor Andaruk a gothot,
 Hallatott ez artán hamar ilyen szót ott:
 "Hódoló szolgái erős Aladarinak
 Kegyelmes uruknak parancsára várnak."

15.) Hiderül orraja szímtől amannak,
 Látna, hogy így számmal silpensiírelvannak.
 Mond is nekik vábatot: "Hüségös barátok,
 Ne ejétek kárát, hogy hívek vábatok,
 A kinek visétől fog az én malmom,
 Az legyen mellettem ura birodalmom."

16.) Becket szelotta hunok új királyon.
 Telt az alatt néppel sator - palotája,
 Egyre a nagy ajtót vonta más levente,
 Ragyogott benn tarkán sok aranyos mente,
 Meghívóidott hátul jász, kun, ugor, bolgár,
 Az erősbb ügynek az avar is szolgát.

17.) Öket Krimfild asszony táborukban ére,
 Keblük hidegségét gyujta meleg vére,
 Kedve szorint kit - kit megnyere más módon,
 Tudta kinek Praga, a mi régi ódon,
 Kinek gyűlöletes a szigorú kormány,
 Kit szelíthet esdve, kit megint másképp márn.

18.) Kemény Opouit is kette magas termén,
 Csingótt épen lelke jövő hancok téven,
 Tüze kézzel pámos szolga kövülötte
 Tegyenit tisztíta, parasiat trólötte,
 Kötük a rabonban maga cordon kéjjel,
 Villogó orrával tekint vala sejjel.

19.) Ottawa királyne szelott vaba neki:
 "Erősök-e még a hüség köteleki?
 Vagy te is már, legjobba legjobbak körött,
 Partos szabadságnak vetését öntöröd?
 Taj ha a legbátrabb, legigazabb Dalja
 Cötlén gyermeknek hódolatát vallja."

20, Haragosan mondta, kicsiny idő telvén:
 „Tudom én a tisztem, hisz józannal elmém!
 Aladart urunkka jóga miatt tettük,
 Pórtutó hitvány igazamarcoknak tettük,
 Azam ügyet mindig öncsemmel vittem
 Asszonyi tanácsra semmi örökség itten.”

21, Es mind az uraknak Etels asszonya
 Miacs szép szavakból tettesz halót fona.
 Kunkaja örömet alig fojtá torokán,
 Pedig távozott már hisz Szánda, Kándorján,
 Turjának is régen úressen állt sátra,
 Káldor, Ampoly, Kájon nem maradt hatra.

22, Böles Edeka kádár régi törvény őre,
 Nagy igaz beszédét fogta könyörögőre,
 Aladart királynak engedte szivét,
 Csitita Csabának nem egy sülaj hivat,
 Es hogy fogamutja nem vala a szónak,
 Kakadásútjára lépett utólsónak.

23, Es mára Hadisten vész kardját kihústa,
 Porrikitt s amottan Jépfelől a puáta,
 Gyors hivatok egymás sarkait tapossák,
 Tarkabúriükben van nagy sava rosszág,
 Kelttenek ijédten, mint madár a néssre,
 Beszlik a Puthnal mint gyűlkadak erre.

24, Ott Káldor tanujáin a várkun szálláson
 Csabáhozát gyűjté, hogy sáncokat ásson,
 Tömegeztöl üttet szifra, seltős sátraat,
 Sárkál a sorok közt, Dicsőri a bátraat,
 Csüggedő til-burgót fedde sával fogad,
 Nyerinyajás sávakahun esapatokat.

25, Penn mege tanácson, voros-seke körül
 Vitéz rabonbanok, hi szivének körül,
 Kéri a böles kádárt, tudományát ossza,
 Kájon bősávanak bökén folyik kosza,
 Sannak is, annak is, sile tart, igéri,
 Mégis a sok körül újat maga mérí.

26, Hanem a kemeknek raja sinter szamos,
 Csöndes vire kiknek botospart alkamos.
 Dolgait Csabának néccik figyelemmel,
 Gyűlölet lángjával, éks, ügyes szemmel,
 Aladárnak a hirt vörök melegeben,
 Kelttenek ányekot boruló lelkeben.

27, Komor patotóján hunok ura járval,
 Kéble hidegséget vad tűz törí által,
 Faggodalom ebrest lángra gyűlölséget,
 Mely most lobog, eddig titkon vrott, egett.
 Híveit, jól tudja, kínossa a ketség,
 Nehogy a szoronsé újait elvételk.

28.) Hadi raj két kívül a királyi házon,
 Oldalán sátrahnak longvakító városon,
 Nyugatról, keletről gyűlik oros sereg,
 Lebben a város, melysötétben henterge,
 Töri fejét már törsvetereit titkán,
 De hun vésztály körtük, haakadus, ritkán.

29.) Étel fia előtt hajlanak a terdek,
 Sereget köt hozzá felalenn és erdek,
 Hanom már ügyének városajait víve
 Ép a legjobbaknak ingadozik síve.
 Satriába vonul el Keres fia is, Dána,
 Abadart átkozza, akit eddig szána.

30.) Búsan a vén ember az új kort fogadja,
 Tájadalmas reggének keble hívjat adja,
 Hanysza kinos kétség az erőtlon belket,
 Lesi a megváltást, segyre nem körelget,
 Vít hagy belsejében a határcat híja,
 Lerarza nyugalmat, kiscsőt hívja.

31.) Ceeket ő sűrű hadi rendben vedven,
 Önámító sával enyhít vala kedven.
 Nemtelew székének sima utat kértit,
 Honna felé astán indítja vitérit.
 Maga is elfordul a sator - erostül,
 Meka küsöben lepattan keresztül.

32.) Termőnk királyné, eskog, busong, jójgat,
 Panasos sava knak tui bereddes ajkat.
 Vörök raja néha lakaba hatottat,
 Katta a megalást, hadak ravarosttat,
 És minden iszonygal töltö el az elmét,
 Sejté fia harccat, hunok veszedelmét.

33.) ~~X~~ Ketteges sívét máris megütötte,
 Rajában alig van ember körülötte,
 Isogai helyükre mind serte futottak,
 Nagy termek nemak eselhagyatottak.
 Vitézja nagyon most Dána tiertes keze,
 Örömmel ilyen söt monologat elebe:

34.) "Damascket áldom, nagy az ő jósága,
 Gyógyítja sebünket, mit Ármány vága.
 Téged is bajomban küldött nekem, imé,
 Hogy orvost derítse bales savaid himé.
 Maska is állottál urad neje mellett,
 Gyöngye asórvy - elmém vesztés, ha kellett.

35.) Szánt jövök, merőin iharok sikeje,
 Vészedelmek magvat vetiel beleje,
 Gyorsan kelő fának, nő sebes árnyeka,
 Remegve alatta áll egyestül Keka,
 Boruló napjára, jór, batya, világit,
 Komalya belkének tártakörön tüzit."

- 36, *Aghai Pánának igyem keseregnek:*
 "Taj nekem, jaj nekem, nyomorult öregnek!
 Ha mincsem más mentő, el is vortál akkor,
 Kemoskar kell mostan, nem erőtlen agykor,
 Ingados kötszék keblemben keel, és
 Elhagyta tárnácsit, cinyomja affelét."
- 37, *Csak panaszt, csak ányát hozhat a jövőndő,*
Hunok bírdalma nyomorún veszendő,
Önmaga árá meg mely sírját a sáthya,
Hatalas maglyáját tűrre vakon öitja,
A világnak condje atappján acendül meg,
Uraia földnek legatul kerülnek."
- 38, *Reka mond:* "Esajkad úrossavat so'it?
 Ragadd meg a fergő kerekék kullait,
 Oldját teideit kemény Abadárnak,
 Haljának igaz söt, kit küszölnet várnak!
 Ez a nap, ez a veszevém veit isora,
 Tiamat, jiamat soord nekem viska."
- 39, *Jedten felé na kararok királyja:*
 "Nem való nekem máx veszedelmes pálya,
 A hadak hulláma lesodorna mentem.
 Cöndesen én inkább népem ügyét mentem.
 Ne kívánd, hogy a veset magam ellen költem,
 Harcosok útjától félreállok boloson."

- 40, *Szólt övatosan. Reka illyen orsio*
Tölugrott helyéből, sémé sükrát orsio,
Lufogott rajta nehéz sebjem kelme.
Kebelet megedre anyai soordelme,
Nem való mellette egymérschelo sem,
Lakadó haraggát halbatna erősen."
- 41, *Gyöngye öreg ember, cötelén esgyáva,*
Kököjel hat, hürödjál ordok homályába!
A miig ti férfiak, önis hadnot ürtök,
Tiamert vejszög én az anya, kürdök,
Ellene babához porba vorem testem,
Enges telem síva, soinyü bineő festem."
- 42, *Kel, hogy gyöngye övölerős ügyet vedjen.*
Aladar satriaba emelt fövel megyem,
Leadóbráfejéről ott feketé fátylát
Ragyogó karéjbanszámos daltát lát.
Legelő köröthük Krimhild asrony álba,
Fejedelm pábstot viselt, magas valla."
- 43, *Csaba törtes anyja a soron gyakorta*
Aladart keresve séméit meghorista,
De csupán egy ponton, De csupán egy folton,
Krimhild arsan, akart tekintete folton,
Es miig sémé annak fagyosan tevelgye,
Gyors öllelet öltött Reka igaz lelke."

44. Kit gyűlölte mindig, s ki viszont gyűlölte,
 Ki miatt ő neki átkos e táj földé,
 Labához annak most lebovult a porba,
 Inem okozott kint sem göggyén ez a csorba,
 Homlokát elötte a földbe temette,
 Szavait nyelvére ilyen módon vette:

45. "Büszke, szép királyné, messze nyugat lányá,
 Nézd, elült haragom, ez az éhes hánya.
 Ellenségek voltunk, tőd én, enyém te,
 Utunkra keserűt gyűlöletünk hinte,
 Kírködtünk eleggő a királyi háron...
 Vége már, én, ime, magamat alárom.

46. Amerem hatalmad, mindig erős voltál,
 Uram kegyelméből engem is kitöltél,
 Svab-sibji kezeddel sokakat verélle.
 Legyen ma nagy süved, tegy nemeseen vele,
 Adj békét, - te adhatod, nepeim sorsán nálad,
 Tegeid nyom az átok, mit a hunviszály ad!"

47. Krimhild felül erre göggyén és fennem:
 "Ne beszélj, nem hallom, szenvedély eng bennem.
 Ragyogó fonsálból, merész teremt söttem,
 Nagy utak, nagy csélok állanak előttem,
 Karom erős, mit sem vonhatok el alóla,
 Rá ne szállj, hitvány pó, mert levőlak róla!"

48. Akután ajkára rögi harag kél fel,
 Kegyetlen sokat mond rettenetes elvél:
 "Uramnak sátrába mikoron beléptem,
 Te álltál elémbe a legelső lepton,
 Levélen ételnek, ostorokodtan vellel,
 Arát a feléért ram tölt szenveseljed!"

49. Mégis neked köszült, nem nekem a csáva,
 Labám előtt fetengés, ragos a port, gyáva,
 Igyongó lelked hitvány félelmet beszeled.
 Eh, eredj utamból, mit törvödom veled!
 S dobbanó labával hármat is ring rajta,
 Kitölti a bovút, mit régen szejtén.

50. Végig a leventék Dalia's során át
 Döbbenet futtatja hirtelen villámát,
 Kemény Aladar is bovadilyen sötül,
 Szár gondolat akkor homlokába tödül,
 Egyesül Krimhild all hidegen és büszken,
 Tegeid fagy diükének kél kizgett ürkén.

51. Réka pedig akkor fölriad erősen,
 Indulatait többé nem igazra ő sem.
 Szavai, tettei sibji pantalonnak
 Remegő lelkére kemény közeget bounak,
 Anyai félelmet kebléből elűrek,
 Semében gyűlölet, isompatos túség.

52, "Miatladi sívemnek édes, Drága vére
 Kiszakadt a harcok véres mocsjára.
 Könnyöztem, suttam, síket vala elméd.
 Bár lennék hatalmas, hogy törnem rotnéd!
 Mindenesetre veled, veőnek egonoo lak....
 Búcsúke, gögös arcom, így csak megáthorlak!"

53, Te neher leő rajtad az az élő átok,
 Nagy hamar szemedben sűrű könnyet látok,
 Bőnyűt meghorra az időnek tette,
 Aki legkedvesebb, azt vedted el te,
 S mikor leginkább vagy szeretted rabja,
 Az a nap, az a nap, bűnhődésed napja!"

54, Krimhilda királynő'shanna horraja,
 Hogy körmét haraggal orraájába vágja,
 Hanem megáll megis, sreme könnybe labad,
 Mint ha villám érne, kéje hamar fopad,
 Megvárakodik régiz feje kábül, s cédül,
 Erre a so sülyt, s retteg ön-művetül.

55, Akaratlanöseten Aladarhoz vonja,
 Hogy a sorstól vesve nyakát könnyfogyja,
 Hanem artan tisztább érmélete ter meg,
 Erre sreme lángját esk harca voromék,
 Es dacra györ, labát megveti nyugodtan,
 Sótalanul, esendben állva maradt ottan.

56, Aladar aruban, fejedelmi suttya,
 Néma szibbordaiból lelket kiszakítja,
 Előlepa sorból, a hol úgy állt eddig
 Lesütött szemmel, mint a gyermek, ha feddik,
 Szangoran szolal meg parancsoló ajka,
 Tulkiáltja kinyit, mely kebelen sojga.

57, Távozzal, távozzal, ne lehely több merget,
 Aszonyi soltsdnak körszind bekeszed!
 Estelen öjögő, ha atalan a láma,
 Az idők folyását fel nem tartod marma,
 Pékes, honye kornak mértéke betelle,
 Megjött az öls'vse, mert jönnie kelle!"

Otödik enek.

1, Nyár derekán gyokranak alkonyi csönöket
Tölverit az orkán, mely magasra csötet.
Telhökbe az egybolt regélyeinél vére,
Lihar kölestöt jeki sebesrelve,
Kürköport, sűrűport kavargtatva sörnye,
Barna sötetsejnek szállong vele árnya.

2, Hanem aetán bassan aviss diho sörnik,
A por-tömeg örlit vagy távolba tünik,
Tölöttünk a mennyeck botjárnyog koken,
Alkonyi derengés ömlit el az egyen,
Es, ijedten látjuk, közei mint nánek
Ezrakrol is Delrol két sötét felhőnek.

3, Körelednek gyorsan a nagy Dunasívek,
Egymás cigasára cigással felelve,
Imikor összevnek smar nevesi sörnyük,
Mint ceikarik, csattog villámlo sörnyük,
Megállnak felette a bassu Dunának,
Mint ha összevny megis atalnoinak

4.) Igjen a hun sikot savaja se orkan,
 Kél örökös láma gyűlö hadak torkán,
 Ki ki kenyé seint teri, a miterve,
 Csapatok sárguldnak, fel alá port vevve,
 Keltében se orvág mutat olyan képet,
 Mint mikor a kasból kivessék a lepet.

5.) Ezt a savat aetán habálos csend bontja,
 Szegbe a népet veri felő gondja,
 Táboroknak árkaín tül a tömeg árva,
 Keletől, nyugatról indul a hadjárat,
 Közeledik népe két haragos hadnak,
 Leptüktől fü sárgul, folyamok árvaídnak.

6.) Busa várávalul, e kelen teris földén
 Egymásra akadnak telo holdnak töltén,
 Soraitak végig zord döttenet járja,
 Elnyugorik a diúnek égő pokol árja,
 Útnék táborát, a köz egy pár ezer ölnyi,
 De egynek sincs seive eles köpját törné.

7.) Nap napot se aetán, páros hete múltik,
 Kültő vész híre hat tengereu tülig.
 Népek lesik, népek soráig fejedelmek,
 Hun páros hun kardnak miképen felel meg,
 Lesik és örülnék hangos öröm - sájjal,
 Hogy kúrkodik a hun magasorrett bajjal.

8.) Ragyogó hold töltet vülja sötét fogytra,
 Tegyveret mióta ifjú Csaba fogta.
 Kelt háromszor tíz nap; mind borongó, ősi,
 Sötét felhő - főtjöl a sugarat györi,
 Kajtalanul alszik a rónasáig tája,
 Kiúke homályosság meheredik rája.

9.) Harmadszor tízed nap kiderül a reggel,
 Kétömlika nappeny vidító meleggel,
 Felváll a hideg köd, a hajnali para,
 Elvizi se égnék lövelő sugára,
 Szany cüllám jártrak Kelen magas börtön,
 Kőök piros arcan, pajrosok sima ercén.

10.) Tízta, deris hajnal kora virradatja,
 Aladar királyt is hívja, csalogatja.
 Es ő jön, almatlan agyárob ugorva,
 Két seme villámlo, orcaja mogorva,
 Baljában vas főveg is hűvös szablya,
 Többjával idonként égő fejét kappja.

11.) Veréihöz, a kik künv vartanak rája,
 Lárás savat így ejt indubatos sája:
 "Elvitem a gondot, mi szívemen raga,
 Tegyverbe a táborát, nőjön bátorsága!
 Aharcz raja köet majd a régi tíz eléd....
 Kardok vasa Dönt itt, nem istenvételet!"

12., O'ceket monda. Opou' raborban
 Lühinta a légben, fényes acélt oronban,
 A karduk megindult, ravasz némo sante
 Eggett az örömtől, a mint feltékinthe,
 Többinek isgyuladt harci kemény kedve,
 Ment kiki dolgára, vidáman oredve.

13., Shamara a táborból nehé' hadi raj' oról,
 Kiki keres, kérdés, fegyvert, levat-hajzrol,
 Pányváról cloldott pányvák nyihognak,
 Tüborög lépése süni csapatoknak,
 Szoró harci rendben egy-egy pányv csendül,
 A mint megütődik könnyü véletlentül.

14., Halmáról a báimat Aladar hallgatta,
 Viharos tengerként rajgott az alatta,
 Hol élte, hol ébredt. Sa mint este nomán,
 Lelke merés szánya lehanyallott bennán,
 Döbbenés fogá el, titkos elözet,
 Kérdött vele, harcolt, De a harcban vörözt.

15., S míg remegő lelke jövendőkbe riált át,
 Könnyü kéz, fehér kéz megörinti vállát.
 Megrákodik attól, hideg járja végig,
 Mint mikor a lavart hűvös acélk sülk,
 Mint mikor a bünoét, ha büntja a vetek,
 Kínos gondja között egyedül cötek.

16., Es a mint felpillant Esaba kemény bátyja,
 Kétrilált fiúttal Krimhild asszonyt bátyja,
 Csabító Krimhildát hajh, De nem a régit,
 Tájdalnak oredék le arca ékességit,
 Kemének kihamvadt gyujtó, tüzes riaske.
 Sajongó asszonyként könnyű a büske.

17., Saj, nemem, jaj elmém. Nem látok, nem látok,
 Ketteges borít el mint bünoét az atok.
 Keresem az utat, bár övenybe essem,
 Mely a vöredelmek fészekhez vörössen,
 Keresem az övenyt, s ha kő eröm éjon,
 Számyukat letöröm, számyukat kitepem.

18., Rixd a kürt, hallom, sél a savát hozza,
 Harsogó rajóval keblemet kinnorra.
 Kitajeros, nomily el, mert borradok felek!
 Kipnotta, kipnotta, hogy én is érelek?
 Nem kella dicőség, hideg a sugara,
 Nem kella boori sem, mert számyúak ára!

19., Mese jövendőkbe, kései csordáig
 Sejtelmennék olykor villáma csikárik,
 Nyitáló fényenél iszonyú mit necek!
 Villognak a kardok, sügő kelvőrek,
 Elborítva kötik fényes acél-síccsel
 Te magadban kürdök, védtelenül vérel.

20, Minck barna firtóid véredbe keverned?
 Néi hána, ha xived elhidegül, dermed?
 Vessd el art a kardot, markolata eget,
 Erd be szerelmekkel, ne kény' dicsőségét!
 Karodat karomba, szemedet szemembe,
 Ártán el, el füssünk véges végtelembé."

21, Így vak szerelimmel Krimhilda esenge,
 Tojtott esokasztól hangja osekély, gyenge,
 Keme sem cagyog már csabos fényességben,
 Igaz aggodalmak titkos türe eg' benn.
 Aladai mond neki felelő becsedet,
 Kéthedő' lélkével keserű kint élet.

22, " Kemogó' felelem most gyötvi csak elméd,
 Mikor felidérted harcsok veszedelmét?
 Késő' mostan, késő' ha hátulok, buktam,
 Orostán tochába karjaimat dugtam,
 Hogyha vissravinnam, a halálom lenne,
 Inkább a hideg töit megforgatom benne."

23, Oh, ha elöbtt szőlő' így, illy edesen, legyen!
 Hízen öleled vaba minden vágyam,
 Hízen örült voltam, - hajh, a te örülted!
 Mint föld körül a hold forogtam körülte.
 Lelked meggyitottad, s én lényedbe vettem,
 Kivem márványból volt, s sárvaddal szerettem.

24, Oh, szeretlek máig, de irtódom toled!
 Kivem derűjébol viharosidó' lett,
 Fellegkint a múltból szer' bous emlet'
 Onfelelt szerelmem vezére gyütemlek,
 Süü' sötétséget vet le réám omnan,
 Selvakult két szemem kitisztul ujonnan.

25, Irtódom a múlttól, felek a jövőtől,
 Telek most, mikor már tarogató' bódül.
 Imádkorral, Krimhildó', kéid' Hadurat teiden,
 Mert te is elcsatél, ha én sírom öttem,
 De hogyha, de hogyha diasztallal járnek...
 Ember vagyok akkor, én halovány árnyék!"

26, Labához az aszony omlik Aladainak,
 Elme-jénát kinos aggodalmak járjak.
 És kányéket öntve a talaj földjébe
 Széke haját barna sárral keveré' be,
 Most sennyes firtjeit tépi kőssel sorba,
 Shomboka márványát temeti a porba.

27, Aladai pediglen lép egyet előre,
 Réát tekint lopva a tordépelőre,
 É mint szőke firtjén ragyog sugar-kőve.
 Majo' fővegét barna homlokára téve
 Dobogó' léptekkel halad alá, merre
 Pajzs pajzsa verődik, fegyver a fegyverre.

28, Akkoron Krimhilda kérel agyát, vervein,
 Hoszu esokogással könnyita keservein,
 É söl: „ Saj azatok, jaj az atok súlyja
 Itgyamat feviti, kebelemet dúlja!
 Szavad elét, Reka, jaj, sivemen vézem,
 Reám dúl az égből, jön a boszu, ércem!”

29, Mór seregében hunok új királya,
 Sarga ment solgái válnak balaja,
 Tombol a lö, táncol, a lovagot rárka,
 Te az imostérddel orjót abárka,
 Mocselen pallo-sát cuklóra kötötte,
 Ugy futas, úgy szögül seregének köste.

30, Lobog haja hosszan, szárnyainak szélnek,
 Szavára a süvből süvű rendek kélnek,
 Képenként a hadnak börtös helyet rendel,
 Imegindul a tábor növekedés csenddel,
 Megindul morogva, mint az ég haragja,
 Leptével halmoknak teteit faragja.

31, Budacélfoktól, mintha posványt járna,
 Tuna partján lombán vonul a had szárnya,
 Vonul Kelenföldig, Ottana bércealjon
 Sok oros hős várja, hogy győzzen vagy haljon.
 Seiklánál erőset falat von kebelük,
 Erős sereg legyen, mely hátsóat tör velük!

32, Mintha ott víz folyne, snap csillogna nedven,
 Vagy mintha a multak csodái ébreden
 Oriás érc-kigyók másnának a síkon,
 S pokol-bang tükröznek vas páncselaikon:
 Ugy a hunok rendje hosszú sora néven,
 Ragyog a sok pajzsos reggeliverő fény.

33, Dereka a hadnak, hola tömegritka,
 Verecsk közt épül csata-fortélytálka.
 Együtt a népségnek raboncban állnak,
 Vélhetne is mindannyi nagyverő királynak,
 Mely csendben várnak a harci jeladásra,
 Torog a sügöt és egy ajakról másra.

34, Immar a sereg közt eug szörnyű rivallat,
 Minőt a himsuarvas ősi éjén hallat,
 Mikor társa ellen harci dühbe serked,
 Kivel együtt birta idáig a berket,
 Imost szembe kerülven, türelmetlen süvvel
 Lesi végét annak, mit orje mivel.

35, Akkor a vereri lence sátor vársna
 Három ízön letten, mintha szárnyat vársna,
 Leánylik az ajtó, Csaba lép ki rajta,
 Termékeny az öltöny fejedelmi fajta,
 Gyöngye pirosságtól és halovány kepe.
 Hadak veretói sietnek elebe.

36, Kötlanul ö körtük áll helyben sokáig,
 Vízgalja szemével marcona orcsáik.
 Korongó keblebe fajdalom nyilatlik,
 Ritkán vor a süve, gyöngén alig, alig,
 Valami azt sügja, valami azt mondja,
 Vetek vízi harcra, nem igaz ügygondja.

37, Míg a hadi renden tétovázva néz azét,
 Vési fényes pajzsát, vési kelevését,
 Miket fegyveresi keccibe adnak,
 Majd meglapjávávat a kardmarkolatnak,
 Es elméjét attól gyors ötletek járva,
 Orcaja fehér lén, mint a fehér márvány.

38, Bulcsú fia, Ormpoly, odalép eléje
 Látol, hogy kiderüljön keble komor sje:
 "Tessen dicsőségét lelked sulaj alnra,
 Kérültesd a húnok kemény hada állma,
 Vakon, bizalommal követünk, kísérünk,
 Az utolsó cséppig kiömlésig véünk."

39, Mentán a táltos, Forós fia, szólal:
 "Ally szembe akar a riadó pokollal,
 Nem vonthat meg teged idonyatos tomány,
 Nem nyög a szá kinos kényserűség járva,
 Hada kura, Taten, Samasok, van véled,
 Nyomodban az ösök diadala élod."

40, Es Csaba csak hallgat, nem felel a szóra,
 Néma, csakott ajkkal veti magát löra.
 Akkor a kabar hős, jó Turjára bonban
 Lassu becséket kard, söl komolyan, tompan,
 Ibar sive mélyében vadgyülölet ég is,
 A becséd arjának korlatot szab megis.

41, "Nem papi ügyee ma, heve nem szeméjese,
 De nem veti munka, és es bódú, kejes!
 Vicsrát apoltunk, smig rőtteré lestinék,
 Gyürüivel lassan kímülfonta testünk,
 Most végre a kigyó fejét felütötte,
 Forgassuk, rugassuk a botot fölötte."

42, Képern Daliái éles acélt fennek,
 Kérik vortet az atkos idegennek.
 Taj neked ottantúl, húnok aruloja,
 Hatalmad a szolgák hada meg nem öjja!
 Idégenek babja, nem vagy fejedelmiük,
 Míi tiltja fejedre szabjanak emelniük?"

43, Halovány pi akkor Csaba arsan gyulad,
 Halovány pi elöb, majol türes indulat,
 Lelken poró sölként gyors ötletrág utat,
 Emeli sárnyára bicalom, öntudat,
 Ajkát nagy saraknak mordítja csapatja,
 Esendülő becsédet ibyentén hallatja:

44.) "Kiadja a hadveő, mely népeket sarccol!
 Sörnyű csatát itt ma Étel fia karcol,
 Döröghet az égbolt, mennynek köve hullhat,
 Lásd a solgáit igazra a hún had!
 Legyen a harc véres, legyen a harc hosszú,
 Ugy igaz, úgy teljes a nemzeti bossú."

45.) Kézomben a szent kard, híres tőtenkardja,
 Nem romeg a jobbon, a mint fennem tartja.
 Táj az idegennek, porba nyomom képét,
 Táj inkább a húnak, ki eladta népét,
 Legyen velem egy törz, legyen édes vérem,
 Világok szélig ildárom, kiserem!"

46.) És mozdul a két had, két vad fogam ája,
 Mely medrén tühágra a sikragot járja,
 Közeleghorhanva, stisita kéjét leve
 Összealad itt, ott vízekágra, nyelve,
 Majd megfogy köcsöttek az a keskeny szaraz,
 Egy mástba szakadnak... sörnyű csata már az.

47.) Vajh jesszem-e harciat testvére lö' hadnak,
 Keresszem-e hangját ijedt isonyatnak?
 Törpe vagyok, erem, s mely sülajubenge,
 Mostan a nagy perceben bantom száva gyenge,
 Tudok, cisek, látok nem emberi szemmel,
 De hiába kürdök, néma keserű szemmel."

48.) Gyakorta az otkán nyári sötét éjén
 Bércsek hasadékát felkavarja mélyen,
 Búgva a jégcső zúdit hideg ölmöt
 Térke melegéről elveri a solymot,
 Tollait borralja, szárnyait ártatja,
 Híjtelé sebese a szélveő ragadja."

49.) Kékes villámfontól' a havas orma,
 Versenyt dörög eg, föld, mintha poro volna,
 És az ijedt szárnyas kering bodult hevével,
 Az ismerős tájat nem leli többé fel,
 Keme kaparate, síve a veszéje,
 Alatta a szék bécz összefolyik éjje."

50.) A tánt higgadt szagot a megörökött baj hoz,
 Törődik a solym túrlanghoz, szivafhoz,
 Vakságra, felelme mulik szemnek, szünek,
 A legmagasb bércek rendre elötünnek,
 Majd pihenőt is lel sudar, magas szal' fan,
 Lombjára pihogve, lassan alaxallván."

51.) Hőseit a harcnak én is énkelném,
 De ijedt solymként szálla multba elmém,
 Látja, miként zúdul népek síve, agra,
 Halálnak hőgését fogveccraját hallja,
 Megriad, elborrad, nyugvókalmat áhít,
 Nem leli a hadnak ismert Dalit."

52., Maja a kép²ből egy-egy nagyatak kíválván,
 Mint his istenekből az öregett balván,
 Talamegyik jó kard kúcsillámlik szétben,
 Imegakad a két szem a legvitézebben,
 Nézi, körül mint ring a harc veszedelme,
 É megpihen rajta a kifáradt csno.

53., Csabát legelsővör hórei közt látam,
 A mint komolyan jár sötét lóva hátam,
 Aktam Madart is, a ki túlról törtet,
 Turja lándzsájával dühében a földet,
 Hangban forgó szemmel mind egyre pirkézi,
 Mint örvök gonddal Csaba hőst vitézi.

54., Opour mellett a vakon csapdos szejjel,
 Vercinek testén tipor vécett kéjjel,
 Andarik, Valeric, vasgáncs alatt,
 Maja Sandorgán, Ampoly csak aligvet ellent,
 De kürd zászlós Sándor, kerjant körbe vigat,
 Pallosán nem egy góth meleg vére sükkaszt.

55., Kabarjai cson fejédelmi Turja
 Karulnak, alannak Deli romdijét dulja,
 Maja Opour néjét leh sebes futtan,
 Oh megakad, kapko, söt sztni se tud tán,
 Hüvelybe kardját beteszitja sordul,
 Után egyélt ^{hadra} kardja haragosan fordul.

56., Kaldor oren körben két kére tusárik,
 Ha ki reá támad, megtörve csontvárik,
 Gerebjet szoritja s nagyokat csap vele,
 - Is som is fája, jó vas is az éle!
 De megronja, mindig, mikor egygyel vejez,
 Apoltatja, nézi... régi gyöngyszeg sz.

57., Kitérnik a hadból Kájár öles-válta,
 Türedik a vérben, nincs kegyelem nála,
 Oka mint tud: lesből, szertett bokorból;
 Vagy, hogyha kell, szembe, hogyha lehet, orvul.
 Törtés öreg Tardon, régi hűcselédje,
 Kiscsi, hogy oja, követi, hogy vedje.

58., Inog a gelon had, a sarat nem állja,
 De új sereget hoz gepidák koválya,
 Akard ott a harcban kinek-kinek páryja,
 Kaldor rabonbant is két jó acél varja,
 "Ketten egyre!" ordít, s dőng a párs-mellen,
 "Kárhorat is segyen!" fej dabiak, mellém!"

59., Körül csatara ring, elvén száva benne,
 Ha sem igen hallja, ki rabadon menne.
 Látja a bajt Tardon, gondol nagyot, melyen,
 Orosz lovát kappja, hogy kevesebb feljen,
 Mokány paripája, lovagrat vele,
 Léri a rabonban, hogy itt a segélye. -

60, Andarik aronban diukodik a verem,
 Leli Kajart egyes egyedül a terem,
 Fordítja a kantart, utat, irányt másit,
 Vadul a besunyórc súdítja csapásit,
 Sülyös nagy ütéstől egyszerre vité csattan,
 Kétfelős a jó kard középsében pattan.

61, Es mára rabonban emel erős jobbot,
 Orraja örömtől vet vörösés lobbot,
 De ez egyszer lelke, a csalárd, az álnok,
 Örvendeni nem tud önadta halátnak,
 Lobb, nemescsb erőt szive mélyjén bántat,
 Védtelen társának sebtén fordít hátat.

62, Andarik körülme, mint ki álmod, ús el,
 Halálsápadt kepe kipiroslik tűzzel.
 Ötönárcú hárral fegyvert keres ujjja,
 Kajár után vonja önfelét bossúja,
 Mertelen törével úgy sűrje geruncron,
 Hogy aludól holtan, segy sohaja simsen.

63, "Se' baj én vitézem, egy kis tréfaság éit,
 Ködönét éshala régi barátságait.
 Hűség orsógot együtt utazok át,
 Tudod, akkoriban tettel velem mskat,
 Vén Péter lányáit mikor vérem hajtja,
 Sebrazgostam csellel, lám, te értel rajta.

64, "Miköz pedig artán hunok bősé királyja
 Nagy képi borsódel gyulára, Dorgala,
 Szar egész főncsig karóimmal vette,
 Te nevető gúnynyal állottál mellett.
 Éleg soká maradt kölcsönnek a kölcsön,
 Haragom megerített, hogy ma bráut töltsön."

65, Mintha olvadt réznek földbe asnak vermet,
 Sporce alatt az benne kemény vízecé Dermed:
 Körs körül ilyen a két csata-renden
 Haddak nyúrszó mepe megnyugósít menten,
 Felémet a húnban ura veszte sítta,
 Piuló seregjéntől roskad a gepida.

66, Akkor örcy Tardon, a távolból látva,
 Tejedelmet a german mint öldöki hátra,
 Tajdalmas haragraisonyuan seked,
 Felbes vaigtatással töri át a serget,
 Idegét futja vad, pokoli szellem,
 Hjódo erővel ront Andarik ellen.

67, Egyben a hű szolga hívó sava csattog.
 "Törjön ki vitérek, hangos isonyattok!
 Diadala híret messze földre vive,
 A gaenak, az orwnak ne örüjön sive,
 Kajár rabonbánnak gyilkosa lakoljon,
 A kiöntött véreért piros vere folyjon!"

68.) Már körül a harcnak gomolygása sűrű,
 Összest sorul egyre az eleven gyűrű,
 Innen úgy, mint túlról a leventék jönnek
 Teste fölött sűrű a holt besenyőnek.
 His Csaba is arra vési útja cseljét,
 Csata döntő jobbján hordozva acélját.

69.) Miként ha köcske Hadúr isten járna,
 Megoszola népség, elnyugdík a láma
 Eke után sebben nem vonul baráda,
 Hogy nem hasad jobban, ha földrengés várta.
 Es már közel a hely, hol Andarik, Tardon
 Kúrdnek haláláig lanká Vétád-parton.

70.) Akkor új ellenség támadt újabb gondot,
 Egész menes körme veri a porondot,
 Kele a torosigen por-felhőket kerget:
 Vitérei sűrű Madár közelget.
 Jó, mint dögbe holt, jó, mint szagra vesz, b,
 Lova a tájtelek töl-pis hánál fehérébb.

71.) Két alacsony partján a lassú Vétádnak,
 Etel örökösét egymásra látnak,
 Semmik összevillan, moischletük illan,
 Ifju sűrű dobban, régi tűze lobban,
 Errenek isebontó, pokolbeli barát,
 Lelkiük minden bűnös indulata barát.

72.) Csapan egymást látják, körülöthük örvény,
 Telésve jog, vereség, égi, földi törvény.
 Madár közelből elöpiül a kopja,
 Már a vízen garcol, mikor tova dobja,
 La mint birtos labat túlfelől vetett ő,
 Öryöngő tusára összeccsap a kettő.

73.) Vei föcsög, ki tudja, sokas-e, kevés-e?
 Nem látják a gyors kard, csak hallik ütése.
 Lejjel a csatáról sűrűtelik a harcot,
 Kiki fordít arra figyelmetes arcot,
 Ha teheti mordul, ha lehet, közeljö,
 Homlokán sötétlik aggodalmas felhő.

74.) Ezen a kádár köréjük rohanna,
 De nem a becédnék nyugodt napja van ma.
 Hol piul, hol sápad Bulsu nemes sarja,
 Telésen társacit ifju sűrűt marja.
 Úja urat Turja orvosiü gonosztul,
 Alnok Andarikot lesi, hogyha mordul.

75.) Nagy rajjal aronban Csaba meg a másik
 Kúrdnek kard-törésig, párszakadásig,
 Nincs orabály, nincs ére semgyorsvágásikon,
 Együtt, egy tömegben fognak a sikon.
 Egyszer Madárnak kibugyogyan a vére,
 Holtan borul a men habos elejére.

76.) Lebukik, s a földön nagyot Dobban teste.
 Csaba megrázkodik, a mint hallik este,
 Kéiülte jédten állanak a hadak,
 Mint hirtelen jégto' megdermostt ruhataq,
 Kelynek helye régi, alakja a régi,
 De erejét a fagy oltotta ki neki.

77.) Es somorú, his csend lapi Kelenföldet.
 Csak hídak éri idejének töltet,
 Durradó ercin öröm tüze éled,
 Tágra nyitott sájan vad vigyorgás széked,
 Tölaakad arcan a behegedt, vörös seb....
 Pokolbeli Ármány nem rettenetesebb!

78.) Nyelvérolis éles, meteo' sava arad,
 Minót hideg éjon a halál-madar ad.
 "On keze sulyától húnok harra vés el,
 Mi magunk bíróunk a megmaradt veszőrel!
 Tel mostan a kardot, fegyveres germánok,
 Végnapja derült föl húnok ualmanak."

79.) Kiált a gepida, s viaszo' savára
 Csaba szemének is kilobban sugára,
 Töledmél, bencskolt kardja Damaszknek
 Dobja hús medrebe a sebes vizeknek,
 Tejét bírák Daccsal magas égve veti,
 Így volnak belőle háború sárcái.

80.) "Mik volt ez? mit tettem? Földyes, igaz tettem!
 Hunok árulójá jutalmadat vetted!
 Kengett Etel földje, porrott savarodtan,
 Vörnek kellett folyni, ime, kiuntottam.
 Tel a kardot, hún had, ez csakis a kardot,
 Nepeol ellenségit ma halálba vetted!"

81.) Kélot, s láindsas jobbat magasa vetette,
 Allt mint turokaido' tenger közegette,
 Kelynek emésto' tüz rászra a vessit,
 Régi folyást tölt el, régi sebet, mélyit,
 De páncselként fedi erer kősziklájá,
 I hadtalanul támad hullám, vihar rája.

82.) Kéiülte aronban már morog a térség,
 Csapatot csapathoz sorakoztat vörseég,
 German úgy a germánt, hún a hún türelé,
 Savaros sájjal van a levegő teli.
 Opur vész is rúgva kerkedik,
 Hadai magukat a hún hadhoz vetik.

83.) Kiált a rabonban vadharagtól telten:
 "Atkozott az elmém, atkozott a leltem,
 Atkozott szívemnek minden Dobbanása,
 Hogy népem vesztének lehet munkássa!....
 De kardom erős még, én ifju királyom,
 A mi gonoszt tettem, bizony, leszolgáalom!"

84, Ott szemben a két had, a german, a szittya,
 Fésűl, hogy a vérsnek csilipsit nyitja.
 - Oh jaj leken akkor, oh jaj lesz utána,
 "Hét" közt egynek vérsie kell máma!
 Erre is a harcnak viték fejedelmi,
 S nincs senkinek síve a tusára kelni:

De a legyobb mofa
 az egyben.

85, Merőn nőik egymást, mint két kő oroslan,
 Arcuk sebes, tépett, lobogójuk fészlány,
 Még hiszan abízáll a nyugalmas éjjel
 S fekete szárnnyával veri őket széjjel.
 Akkoron kitértül a tér völgye, halma,
 És a vérs merő holtak birodalma.

Hatodik ének

1, Tübbens immár az éjszaka szárnya,
 Bús csendnek ölén pihen meg a láma,
 Hogy fény se ragyogjon hajnal-terülésig,
 És tele holdnak szűst nyiba késik,
 Előtte viamló, gyors fellegek járnak,
 Homályos az éjjel, sötét az arnyak;

2, Alatta sűrű, fekete lepelnek
 Halkan sorulnak a germán fejedelmek.
 Nem hallani zajgást, megcsönensóvertet,
 Kömpölyg a had, mint egy óriás kísértet,
 És hol ott állnak, nagy táborra állott,
 Elvord, seceg ismét nyugalomra száll ott.

3, Sötét von az alnép vagy tatáros regit,
 Sötét fejedelmi palotákat ékit,
 Késit izes étket, sebesültet ápol,
 Ööketa sáncra sorol ki sorából,
 Nagy türeket gorjost, paupát ver nyugra.
 Töradtan a hősök dőlnek fekhelyükre.

4.) Egyedül jár szinte göthök s az királyja,
 Gyér jüerteit hívós esti szél kuszálja,
 Töveget elhagyta, mégis türtben égi a
 Homloka, az arca, a két halántéka,
 Esigázott teste most törődést sem esz,
 - "A dicsőség kéjén felpeccsülő" véi ez.

5.) Felvilágnak lánczát egy harca feloldotta,
 Szolga nemzeteknek szabadságot írta.
 Vics a magas sék, nem úla hún benne,
 Új úr kell a földnek, - ő az, ki más lenne?
 Hatalmának napja az egekre hagott,
 Királyok felett ő tesszenigasságot.

6.) Almat így füzi nagyra vigyó lélek,
 Valamir, a bücske soka mubat vélek,
 Elöl kezd gyakran, bele sem fárad ma.
 I mintha folytatasa almanak akadna,
 Egyőser csak jó rombe gepidák királyja,
 Kárörömes szótól remeg ajka, álla:

7.) "Balth, vére, kövön tlelk a dicső nap estjén.
 Rabság suralom köit állunk ma a mesgyén,
 Csak le ne tedd kardod, te, az első köztünk,
 Sa hún földön mindent vére-lángba fűrésztünk,
 A jövő kezdődik, a jelennek vége,
 Világokat tölt be nevünk Dicsősége."

8.) Kikriarik örömtől Valamir orozája.
 "Tol ejted a sokat, Tásétid unokája,
 A jövő kezdődik, s ez az én jövőm,
 Az uralom sékét megülöm illendőn,
 Bünködik a fondor, diis vést nyeraconban,
 Ki hű vaba hossám, méltó jutalomban.

9.) Azert ha a nagy sőt karom elintozte,
 Királyi kegyembem a legelső lesz te,
 Valamint hajdanta, ha emlékszel rája,
 Apámnak apád volt legelső szolgája,
 Még hún Steve nem jött, s népedet es népem
 Nem igazta rabság körös bilincseben."

10.) Mintha ovó forfit támad gyöngö gyermek,
 Es küed reményében a biztos sikernek,
 De amart ily harcetol tartoztatja séggyen,
 Hinni sem akarja, hogy komoly ügy legyen.
 Ardanak akképen csodálkozik, amül,
 Gyúnyos kacragásba tör végre vidámül.

11.) "Ist volt a dicsőség réregítő bora,
 Hamar fejébe szült kábító mámorra.
 Ebredj, öreg, ebredj!... Vagy igazán véled,
 Hogy csak a gyűlölet vítt egy úton véled?
 Ejh, vakon nem csaltak balga szenvedélyek,
 Nem azert küzdöttem, hogy urát csorélyek!"

12.) Ami elmúlt, elmúlt, balga, ki felőrja,
 Uralmad elnyelte hun hatalom sírja,
 A miként kurdítottam, helyem akként kérem,
 És egyenlők voltunk, úgy-e, a harca-terien?
 Egyenlők? Botoltam, én erősen voltam,
De erőtlén, kába, tehetetlen gyáva.!"

13.) Mondotta, sa másék bőszen tekint rája,
 Önmaga alatt az övény partját vágja.
 "Nem kell a kegyelmem? Eldobtad a feket,
 Bíráid leszek immár, smegitellek tejed?
 Biborát mocokoltad, mit megülő, a helynek,
 Kájár halálóit, akarom, felelj meg."

14.) Lattam öttel orvial, tudtamokat szinten,
 De hallgattam eddig, érdemid tekintem.
 Egykor a bünt is, mit hügomert tervertel,
 Megbocsátam, mivel csúfúl bekívértel.
 Most haragom meggýült, sük már neki medre,
 Minden gasságóidit vonlak feletetre."

15.) Agondtalan útas, ki az erdőt járván
 Rejtőző kígyóra lép a bokor árnyán,
 Kátralep előző a varattlan bajtúl,
 Szott ajakával földzissen, földgajdul,
 De mikor haraggá dobbonetevalik,
 A menekvő ellent üldözis halálig.

16.) "Tudarik is elsoótt megriad, elsópád,
 Reketésingája a két vörös labot,
 Kátrál, meg is csuklik. De rögtön utána
 Komlokát elönti víi-harag hulláma,
 Okleit felnyitja, rarra fenyegetre,
 S ily óravakba tör ki emberös kedre."

17.) "Fetelyek? Majd később. Most távozom szepen,
 Járjad tengerében csak kis sziget nezem,
 Kihadnáttól, immár elhajítad mesőre.
 De ki sós társ volt, gyöngé ellen ter-e?
 Egykor csak elomlak legnagyobb gát is,
 Ven boldog, ebren légy, hajlik a víz rád is."

18.) Dobogó lépéssel elvicteth onnan,
 Pihenő vitérit földverte ujonnan,
 Meleg tücsk mellett, sátraknak abattor
 Enyhítő alomból őket kiragasztta
 És vitte magával hideg éjszakába,
 Nagy mesőre rajt vert paripáik laba.

19.) "Ment a sötétsejbe mint ijedtő szellem,
 Vonta bős haraggja göthök ura ellen,
 Keblén a borsúnak sötét teruoctt,
 Neman követé őt a harpi kísőret,
 Tőruak, verőrek, egykorú leventék...
 Unuk a ceelt sötte, óka sáblját fonték."

20. Mikor ott a tábor elmaradtott regén,
 I csak a tűzek fénye piroslott az égen,
 Árdarik nyergében felig hátra fordult,
 Hogy rajta a páncél kinosan csikordult,
 És a hang, mit dúltól rogyó ajkán hallat,
 Ódógi kiáltás, pokoli sugallat.

21. "Hütráiny goth, gögös goth, el is ölhetnélek,
 Nagy hamar ravinnos a haragos lélek.
 Te akarom, fetrengj nehez tuban kosoran,
 Te könnyörögjön csak bajodat fokoztam,
 Panaszod ne müljek, mikor tested vénül,
 Elj-magadnak kinnra, a hínoknak remül."

22. Mondván, kiválaszta legjava emberit,
 "Hőj, hü Bithuaker te is, Termenevid,
 Nagy erejű Ástulf, Bruniskáldó vitézem,
 Legyetek mindnyuján indulásra kézen,
 Bajnokok sorából alátartók soraat.
 Gepidák nevére ne szálljon gyálázat."

23. Lovak lába alá pokróccot kötöttek,
 S indulának vissza, merre előbb jöttek,
 Suhantak raj nélkül, suhantak sötétben
 Köröskörül hegy-völgyön, bokron, ordon, réten,
 Mint a forró horgymaz lázas betegének
 Seme előtt esődan elvonuló remek.

24. Goth tábornak sáncsán egy-egy sorsom jár meg,
 Körülötte bus csönd, mely, fekete árnyék,
 Parada nagy sülytől járadt kere reszket,
 Tütelebe hallataik sok lassu lélekret,
 Nyomkodja pilláit szemlecsuko álma...
 Hatha talán ő is fekkhelyre találna?

25. Fel álomban artán hall meg tompa zörgést,
 Kóttlan tusa nevéret, kurta halál-hörögést,
 Től is riad egyszer lépések rajától:
 "Ki vagy? ki járt erre? ki közeleg ott hátul?"
 Te befordul bekén s újra tovább alszik,
 A mikor german sós, ismerős hang hallódik.

26. Pedig kár volt bízni a rokoni sötétben,
 Lám, nyáron a bércecs hegyek orman hóvan,
 Táról ambar tiszta derékán a kőreg,
 Nem itélhetőb onig, hogy nem ragja fészeg,
 Víz olajos tikreív gyökörtes tűz ege,
 German is germannak lehet ellenesége.

27. Kis csoportba élén Árdarik körölgét,
 Keríti a tabort, mint tolvaj a telket,
 Maga tervek fortélyt, most sáncával nőgat,
 Kötörteti sáncs a sáncsra alvókat,
 S. Valerius lakához, a mit ismer regéről,
 Közledik lovva a keleti végéről.

28, Meglepül annyokban egynehány vitézrel,
 Hisz az ő alakja sarkok mögött vész el.
 Két gepida annak nyomába ered meg,
 Tejére palástot, sűrűbe tört vetnek,
 Aztán pedig több nem is tetovárnak,
 Ajtaját benyomják az asszonyi hárnak.

29, Gothok uasart ott gonddal építette,
 Ifjú lányának, palotáit tette.
 Itt kőül, így vele, bár rúgnak a vészek,
 Mégis bítor bátor a kicsiny fióck,
 Minden Dolija gonddal ügyel rája,
 Ővük csekéi, ő maga is vési.

30, Durva lépést fojt el most a puha sönveg,
 Mit kiterítették ekes ifjú nőnek.
 A nagy selyem függönyt alulról körépig
 Nem kis kőrek nyitják, véres öklök tépik,
 Hol vig táncot jártak tündér, Deli lányok,
 Londonan tapodnak éjjeli sziványok.

31, Tódító folyosóra vad gepidák lépnek,
 Kötik kerét, ráját az asszonyi népnek,
 Hisz hogy kigyuladt, elhal a sötétnek,
 Marad a tágas hely csöndesnek, sötétnek,
 Igaz Andarik övend, fölmosolyog képe,
Élettelenül lephet Iza teremébe.

32, Szép Iza még eber, kerüli az álmom,
 Hányodik a lelke százszoros aggályon,
 Idegen táborban, távol tűzök mellett
 Lebeg vele jätori, változó képzellet,
 Hunok király-iffját mutogatja gyámban,
 Hisz nem is könnyű el, ereiben lár van.

33, Aztán a homályos éjnek komor arnyán,
 Més kép kel a tünde revederes szárnyán.
 Ön népe vitérit látja unos-untig,
 A mint hadra kelnek rügiak, burgundik,
 A mint gelon Vidbart séli a nagy sikot,
 Svad lelke ragadja adax Andarikot.

34, És a hogy így támad tarka képek erre,
 Megriad a lányka gyöngé, kicsi nőre.
 Tan egy gonosz isten, vészeknek kútfeje,
 Szonyu jätékát üri mostan vele,
 Talán az vorasla, ives ködöt szötte...
 Andarik alakja ott teremelőtte.

35, Sikoltana Iza s hangja nem ered meg,
 Menekülno futva, s lábai merednek,
 Sűrűn a melegég sebes lánygal ég el,
 Képlet az ijedtseg elborítja jéggel,
 Kemci alettség sűrű ködöt öltik,
 Élettelen omlik a fekete földig.

36, Andarikat pedig viszi indulatja,
 Boscuja csakmánya kanyába ragadja,
 Nyeregbe kap ott künny, arján megy rohanva,
 Kigyultt faklyáinak messze repül hamva.
 Kégyötte az éjben oly csöndes a tábor,
 Mely selföldi tilkát, a pitymalat tavol.

37, Olében a lányka ébredés, éled,
 Pócsitja ajkát a meleg eszmélet,
 De lehunyja ismét sírú nagy pilláit,
 Mert az élet kín most, az eszmélet fajitt.
 Vágya nehezi sorsát oly sekliden épen,
 Mint a galamb pajkos gyermekek körében.

38, Semét a gepida pikanteti rajta,
 Oléli srorosan, ha keble sohajta.
 Kej mosolya ajkán regyülgunyorsáimnyal,
 Knygtalan elméje a jövőken sárnyal,
 Akat, mivel ispi, smont Valomir lányja,
 Rubnak, solgálanak sutorába sánja.

39, Leá panaza, tudja, lex könyve szemében,
 Live galaid vágyát az türelvi épen.
 Sutorva, iszonynyal ha tekint smajó rája,
 Annal gyonyorútt lex halovány orzája.
 Fogatkat is sörni... mit törődik vele,
 Csupán az acélnak van gyilkoló' ele.

40, Képrelete immár látja Csabat búban,
 Keblein haragos düh, homlokán bossu van,
 Látja az óz gothot lélekben slötnék,
 I fetrengni elötte porában a földnek:
 A bossu, a bossu oly edes, oly drága,
 Tekete zivénék Perito' világa.

M

41, Csajja vakon útján egó' senvedelje,
 Nem nézi az arkot, hogy seles-e, mely-e?
 Megey, megey, míg alatta, a kétad vize csobban,
 Kette hasadott pajis érces föle Dobban,
 Hottak tömegető Chokoleros menyé,
 I tusák piaccára süt a faklyák fénye.

42, Itentelen sörkat akkor ajkán vontat,
 Egy kergeti egymást sok iszonyu mondat:
 "Lám, gardaga termes, a mit karattunk,
 Ragyog beses erctol a rona abattunk.
 Kényyi fegyver, clacer! Ezek kincses banya.
 No, rajta, gepidak, mienk valahánya!"

43, Kélesen a zord had ott elterül erre,
 Veti magát kopersin az uratlan sere.
 Kedik kösöntyüit, gyürüit a hadnak,
 Hottak eltorított vonasin mutatnak.
 Egyesül ő leplet, ő, a fejedelen,
 Csöndes komolysággal a biszwater-hegyen.

44, Eszakon ekköben meleg tüzek körül
 Hunok járva népe pihencének körül,
 Nyugosika tábor, nére is halk, tárgyadt.
 Csak Turja wabombán kerüli az agyagot,
 All réveteg arccal a sátor - ecornele,
 Nyugtalan elmével gondolkodik, camél.

45, Eji sötétben fü, fa alig fűrdött,
 Megfuvatta, máris a vadó kürtöt,
 Nyeregbe kaparta, paripájatomból,
 Nyugos leventéit fölveri alomból,
 Marga a fejedelmi sátor ele'üget,
 Szajkai így ejtik hangos beszédüket:

46, " Etebfia, ebredj, ki a kötekesség!
 Ak éjjeli munka ténkedre ne essék.
 Tágas ceatárcen elhullott vitérek
 Temetetlen testet tépdésik a vészek,
 Hany sebcsült srenved. Jódar éj homályja,
 Holnapra, ki tudja, lesz-e módunk rájár."

48, Es dél felé artán meghasad az éjjel,
 Tekete büs fátylat Csaba metárcéjjel,
 Kelen átkos földén, a vérmosta'rcen
 A habar dandárral sictve ott terom,
 Mint felhőből eső, mint villámból sükrő,
 Nyomában a népseg elárad a sikrő.

46, Sebesekek sorban jart ott a levente,
 Sebiket gyógyfűvel, balesam - ival kente.
 Réka arsony egykor oktatta felőle,
 Noztan orcevel nyerneket nyhett tőle,
 Felholt is feltámad. Máiig őt a híre,
 Dallan, regeszóban csodás Csaba - őr. -

49, Büs ceendben a hósk botyongnak a téren,
 Tapodván borradva tetemeken, veien.
 Egykerve az éjt idegen s sörven,
 Vigasága tess lántásta hunok keserven.
 Kest épen a gyors srel fellegetken vága,
 Hullik a germánra hold tista sugára.

50, Hanc sebesek támad, tombol a hadvérsze,
 Lordon duliáknak elhull, java rére.
 Adar gyulótellel kürdő a hunok népe,
 Vadul a gepida sabbját vet elebe,
 De nem bírja hosszan, hátrál, sive retten,
 Estelen futáznak indiul ijedetten.

51, Árdauk, se alnok, árdauk, a kába,
 Hívja hadat visza, könyörög hiába,
 A felelem arval hosari ceapast rágat,
 Sodorja, Dobálja mint srel a tar ágat,
 Mógotte vadul s all fejedelmi Turja,
 Sorait ütöttja, őli, vágja, sűrja.

52, Akkoron az adak gepudak kivállya
 Feljött kemény dacokkal ordonán megállta,
 Öccsait boronja harag piros mára,
 Éklit a légben fenyegetve rarra,
 Fehetellen dúltó ajkai fehérék,
 Szavába szívből így ömlék a méreg:

53, "Csak fussatok, gyávák, a merre akartok,
 Lám, ott a Dunán túl kétszázkapartok.
 Ti asszony-szivűek, ti romogó verűek,
 Kegyenet hordjátok gepudak nevének!
 Egymagam megállók közepén a tének,
 Szerkelem hajlítani, meglátom, ki tén meg."

54, "Kasztalari sötétjékán igya keserűség,
 Kéjct ellenségéi már mecsaire ürök,
 Egyedül a hinök ifjú fejedelmé
 Leptet a térségen gondjait viselve.
 Néki égő lelket a nehez sötét síték,
 Egyszerre betelt haraggal a mocték."

55, "Ki vagyte, ki vagyte, merre, gögös ember,
 Hogy orerék gyáva felelme le nem ver?
 Hogy, míg fut a többi, büszke tekintés sőjjel,
 Ikeresed a harcot az erőb vesélylyel?
 Várod azt a kardot, mely reád ijesezen,
 Sőjj tehát, kussjink meg, cségyikünk vesőzen!"

56, "Mentem egymáshoz, ott közelebb jöve,
 Amerteli őket az elterülő fény.
 Csabát gyűlöletnek tölti szenvedélye,
 Ék egész homályos világ forog vele,
 I sive kincset látván az idegen mellen,
 Ödítőre dúltó tör Andarik ellen."

57, "De a ravasz germánt kerüli a bánása,
 Van-e, hogy menjét setten feherántea.
 Értet kebelre feldeli jobban,
 Árcsára terjed közt a gúny tűz lobban.
 "Csak vágy ide, rajta, már látni szeretném!
 Egy csapásra kettő." "Kagy lex az eredmény!"

58, "Megrémül a lány is táncoslómen hátán,
 Likoltva kiált fel függő pallos láttán.
 "Saj, a súlyos kardvas paj, ragyogó él!
 Ne sújtad le, ne sújtad le engem ölve meg vele.
 Hűdeq az éleddel szíven kell találnod....
 Ne oltad el' eltemetést a rövid álmot!"

59, "És már Csaba keblén gyötöröketű reggett.
 Fölemelt kezében a nehez vas veséket,
 Percz múlva azonban keményesűk szíve,
 Előretör ismét a haragtól víve,
 Kétkez a germánnak karddal ütővállát,
 Elmetori az élet i mos, erős szálát."

- 60, Gas Árdarik akkor csméletét veszi,
 Oléból a csakmínyt nemán elreáti,
 Piros vér borítja a mellét, a vállat,
 Vonáolja kengyelben az ijedett állat.
 Hunok fejedelmé mit törvédik vele!
 Ággóda hajol le ajult kedvesére.
- 61, Kint a ki a napba hódasaltan nézett,
 Selméjét elfogta kábulat, igézet,
 Hogy ne gyönyörködjék emberi látáson,
 Mindonmitt volángos tűz korongot lasson:
 Ugy Csabának lelket tölti egy csmélet,
 Kán kívül neki nincs világ, nincs élet.
- 62, Körötte már gyűlnek a hunok veséi,
 Létó futásban egyik a másét éri.
 Őket a táborból kicsalta a báma,
 Erkeenek a síkra csapótestőlgörvör,
 Csóváik lángjától aréj köde lebben.
 Mindnél deli Ompoly jött meg sebesebben.
- 63, Efel fia hozzá igy oravat intés:
 "Jöjj közelebb, jöjj, jöjj, lekerm jövik vére,
 Igaz barátagnak próbáját, im' tedd le,
 Boldogságom kincsét bírom ma keredre,
 Vonassd hágy selyemmel sátor vörög fáját,
 Ott figyelél, ott őviced Valominek bányát!"

- 64, De megriad Ompoly, vér önti el arcát,
 Két fekvart okán víja lelken harcát,
 Gyöz hamar ar egyik, elfokzik a másik,
 Nem tart a tusójuk egy szempillantásig,
 La levéto szólal, noha hangján még a
 Gyönyörteljes kinnak rezzenik árnyéka.
- 65, "Bironygyal, bironygyal örködöm felette,
 Ejin, napovattal váraotok mellette,
 Várom a parancsát, leszem kívánságát,
 Megertem a sohajt, mit ajkára vágy ad,
 Iha kiérdhetek erte tiprott csata-terem,
 Az utólas csöppig odaadom vérem!"
- 66, Csaba ránez akkor, s dobensággán át
 Különös sejtelen futtatja villamát.
 Előszörül a ziv, ebredés gondja
 Kurta pillanatra deris perczet vonja,
 De gyorsan a fellez mezent amnive le,
 Fő csak Káriól tud csak Káriól öv.

Hetedik ernek.

1, Kélt meszeftáján, hol az éjnek, s' öle
 Eucliden borul, se a puátta öle,
 Orbó sötétsejéből felpirkad a reggel,
 I kifestet a menyét aranyos sinckkel,
 Sétári az éjnek fellezbeli vésit,
 Tízta utat a nap sekerének kősit.

2, Lassan kel a nap föl, kicsiny utat tőve,
 Kétesik öleből a telt sugar-kéve,
 Előronlik fenyve rónára, halomra,
 Kiragyoq tuxetöla Kelen-bécs orma,
 Et Kelen-bécs orma, a Kelen-sik tájra,
 S' hun daliaknak tábori tanyája.

3, Ottan a vidos láng veszik, eltéved,
 A nagy komorságon nem lel montó révet.
 Sorokon, utakon aij ragyon élet,
 Tömege a hadnak romoruan seled,
 Kit- hit ómín sátván nyom bánatos gyáza,
 Körel veddelmek jeleit vizyazza.

4, Am lós Csaba sívét gond mege nem marja,
 Kéjs feledésnek öt öleli kanya.
 Vonatta selyemmel hús palotát, cészt,
 Boldog szerelmnek ottan sedit mezt,
 S míg tengercsü fürdik édes gyönyöröknek,
 Töltötte az órák sebtén leporognek.

5, Duna tulsó partján hajnal alig támadt,
 Ott már hosta sármján epedő kívánat,
 Töve réttait karral, sornjuro ajakkal,
 Hízelkedés édes dallamos sávakkal,
 Sive szej balványát fürte kékkelere,
 S közejük búvóit vont szerelmük tündere.

6, Bajnokát a lányka elborítja csókkal,
 Abolag, édes csókkal, almadoró csókkal.
 "Uj nap kel az egre, hív szerelmünk nappja,
 Kicsorbult a sok kard, kifogyott a kopja,
 Vad háboru romján ebred arany beke,
 Sa te fejed éri fenye, dússége.

7, Csaba rance román, hallgat hosszan, melyen,
 Neki máshit, más fény világol az éjen,
 Banatos, a mit sejt, sornoru, mit erer,
 Tudja, a jövendő harcra lez, kin lez, ver lez,
 De fél ajakára rezgő sávat venni,
 Abot megriad a kéj, dőlall, nyomá serenni.

8, Mámorosan hajtja fejt nyugovóra,
 Engedi, hads jöjjön síra az síra.
 Ugy is sük a jelen, hat bevarja végig,
 Kicsiny az élv kelyhe, felhajtja fonékig,
 Rövid a boldogság, tünni idő lez meg,
 Kár volna a perzseret, a mely karba vőnek.

9, Ott így a világot sük feledik kettén,
 Szerlem rósvait sedit önfeledtem,
 Szogy a nap munkája, a világ rajgasa
 Hízelük ne éje, arszakat ne lassa,
 Kiinn sükedik gonddal, mindent andex, rozes
 Onpoty, a nagy sívü, Onpoty, a hüsozes.

10, Neki jutott sükül az éji vigyázat,
 Otten dalháva bősere a hozat,
 S xello óda nem jött, nem mosduba éls,
 Vala nagy csendesseg, ijedelmes feló,
 Mintha elött volna mindent földön, mennyen,
 Szogy Csaba balványát kékbeu pikenyon.

11, Mikor nyugalom lóna mesze lapályon,
 Söt is a tornacron meglepe mály alom,
 Domboru nagy mellett laca síve verem,
 Ó maga vörasztott Ára csótermen,
 Tüggönyei sarkat halkán emel sedit
 Pittas boldog sáigban teste pikogésit.

12. Boldog vala Ompoly, boldog síve, lelke.
 Jár a levegőt is a lányka, kelte,
 Ezt a neher függőnyt barsony keze erte,
 Itten ima körben nyugodott a teste,
 Ott a kuszó fáján pihent kicsi lába,
 Mikor bejött a sátor-palotába.

13. És a mint ő ott áll tüzes, égő szemmel,
 Valóján fölébred az állati ember.
 Kebelet sorítja vad östön, igéret,
 Valami art súgja: "Éki lé a te részed?"
 "Mért szenvedj, mért mondj le? Vedd el a perce hársát!"
 Ezt a fehér rózsát ha most le akarasz tenni?"

14. Resketteti akkor beleszín az állat,
 De csak győz az ember, elbukik az állat,
 És várkozával: "Te kellene nekem?"
 Az ő gyabarátan lednéd indosságod?
 Társnyát, felelmet, jajait, riszned,
 Hogy eloldad egy percre veszed gerjedelmét."

15. Menta megcséleg az östön beszéle:
 "Hát ha feloldad és elfutnál velem?
 Keresnél egy szögöt vad bőrcsék alatta,
 Ottan dedelgetned, míg szellemet adta,
 Iha már égő csókban ajkad ajkát erte,
 A felvilág ellen megküzdésnél erte."

16. De csak könyve csordul lelkeli bitul.
 "Csaba birodalmát nem csalom meg ritul.
 "Mi vagyok én vajon, hogy elbe állok?
 Csórog el, csórog el szememről, hályog!
 Minden köteleket a lányhoz eloldok,
 En szenvedek békén, s őhadd legyen boldog."

17. Így megküzdve harorat, ölte nyugodt kezeit,
 Mire az ég-sébe piros hajnal lépett.
 És hogy Csaba megjött, Csaba, a fejszelmű,
 Góthok király-lányát kebleis ölelni,
 Akkor is állott meg az ajtó-nyíláson,
 Kerettei arczán hogy örömet lásson.

18. Látta deli Iliát karjai közt másnak,
 Látta minden kezeit egy szempillantásnak.
 A neher lemondás és vála neki,
 Elaludtak lassan keble reményeségi,
 Kenvedett, kintadott, de nem vála vágya,
 Kielegitette mások boldogsága.

19. Így Csaba, így Ili, így Dulcsu áitotta
 Telés vírebe magát moitotta.
 Nagy habokon ringott aszknak ott teste,
 Ezt a sílaj hullám keménysen vedeste.
 Kövül mind a hármab vette nagycsöndesség,
 Hogy a hímest almot hosszúasan sötéssék.

20, Am bajt elűz is bűt a mennyei béke,
 Édes örömnék is hamar eljő vége,
 Édes örömnék is, az ő örömiüknek
 Virági oly vékony, kicsi száron függnek,
 Rézren arany szirmuka lepeles éujra,
 Svédtelemből hullnak a hideg talajra.

21, Mostan is nyertő paripaknak nevesre
 Abrándokat, almot tovaröpít meszre.
 S na gyors lépés dobban, sátor fala lebben,
 Törpi-saru koppan alacsony küszöbön,
 Éri Csabát szelő, mit a függöny hajtott,
 Törtelletes káldor nyitja be az ajtót.

22, Mint az utas, a kit gyilkoló fagy ül meg
 S kéjszibongásba perckéi merülnek,
 De meg magához tér, meg győz a halálon
 S megriad a jégtől, orolvan az alom,
 Csabaként néz sötét bánatos sohajjal,
 Lelkét a mámorból kizakítja bajjal.

23, S mond a rabonbánnak: "Eker tédre, bányá,
 Tímes álmat lelkem, imé, elbocsátja.
 Kőra, szavard hallom, éber vagyok ujra,
 Beccidit illendőis mérlegelem súlyra.
 Kés, vajjon a harcának lobogása eg-e,
 Vagy deülbahinna törtelletes béke?"

24, Megálb somorián Estelk vére,
 Oszakagya arccát piros meleg vere,
 Homlokait sötét bí arnyakra be szordul,
 Szemeitől két nagy, remegő köny szordul,
 Szokat tenyérrel akkor lecsopovén,
 Koszrasana szokat így csesti nyelven:

25, "Győzött hozok én. Oh bár egyebet becélnék!
 Harca les, iszonyi harcra, elvén, a ki él meg,
 Tömeréslek az ellen, s száma alig csoppan.
 Ki vagyunk mi hozzá? Poroson vívatarzban,
 Tengerben egy csöpp, hab az övény torkán,
 Talvel, mit fáról elragad az orkán.

26, Erőnk eleméste rőrek türes üdök,
 És a ki szolgánk volt, ^{most} ~~ma~~ hatalmas, büdök.
 Lám ma, alig hogy meg nap a mennyen égott,
 Megvittem a göthnek béke - követrege.
 Bőron Valerius már nyereg elött állott,
 S így szólítottam meg őt a kapunál ött:

27, - Igaz szívvel teged, nagy hívű Balth vére,
 Köszöntet a hűnök fejedelmi vére,
 Kebeledet, kéri, gondold ne epesze,
 Togságon a banyod nem fonyados mesze,
 Káblóját ő éji harcraon leütötte,
 S most a java hűsök örködnek követte.

28, Lovel te is inkább s lásd satoru fényét,
 Termel diis selymet, kedve szabás könyvet.
 Iha vidám, a húnok köre elgyedven,
 Ha boldogság csillog szemgyönyörös medven,
 Ha élet-símtól szárai ragyognak,
 Toldi kezét körébe hős Csaba bajnoknak.

29, Ételek uraltta, Ételek hatalmat
 Valamennyi german, valamennyi darmat.
 Ő isteni nagy volt, a minő más senki,
 De elmene, elhalt, csak az enek zenje,
 Külön urat valaszt kiki, a mily fojta,
 Éleg nagy a sik föld, hogy elférjünk rajta!

30, Egy sacket mondtam; s ki sem ejtem jól meg,
 Körbeborított, mintha sötét szavak volna,
 Hangjából kiérte, a mi benne ége,
 Reg elnyomott göggye, átkos büszkesége.
 Mondd neki, kiáltta, hogy elorra bínyom.
 Mi úton, mi módon? mi gondom, mit bánom!

31, Tanácsalom, Haát külsje legoth vörösa,
 Különben a vért fölnek pora is sa.
 Es ha akar békét magának, mint másnak,
 Töjjein köntörcben az alázkodásnak,
 Fogadom hűségét fejedelmi kezgyvel,
 Szolgáimnak száma szaporodjék egygyvel!

32, Holt bányoló arccal, haragosan, Durván,
 Kivont kardját büszkén hűveljebe súrván.
 Komoran eljötem árnyék földi képem,
 Lelkem bírodalmat onon magam tépem,
 En, a meglelt férfi, bátorságot veszték,
 Ti, ifjabbak, talán erősebbek lesétek."

33, Egy sacket Káldos kishitűen mondta
 Csaba boldogságát tette nehozgrúdda.
 Akkor deli Élis, Válemírnek vere
 Odasimult csokkal bajnoka mellére,
 Ággodalmas szóba ömlt felsőlelke,
 Tíjir bajnokának cészen hűvelje:

34, "Ez a mámor, a mi könyec engem, tejed,
 Ez a tündör-álmom, úgy-e nem is veget?
 Úgy-e, eljőz velem, da goth táborba?
 Bajnoki híresben híd nem esik csorbá.
 Ettől amhoz bocsátanak... én teidelek, nem te,
 Te megaldója fügyjünk... Eljőz oda, nemde?"

35, Lásd, megfirték együtt bekeséggel ketten.
 Nem olyan nehéz az, mitől sivek vetten,
 Egyetlen urad hoz o to az első nála,
 Maradox a húnoknak nagyhiatú királya,
 Öve fejedelmi híz, hatalom, pompa,
 Szódtalan 'morútlunk fényes nyugalmába."

36, Ácsban a húnok fejedelmi ifja
 Onon maga ellen belső haragát viroja.
 Gödrében a két szem villámnyi látásik,
 Langtűvelen előtte száz nap karikádszik,
 Ugy hallja a két fül, vések raja csattan...
 Nehéz az ajaknak sóltani higgadtan.

37, "Nem tehetem, nem, nem, jöjjön inkább bármí!"
 Nem lát soha sonki kogyelemet jární,
 Bennem egész napom erné a gyabát,
 Kéblemben, érzem, keve vere lárad.
 Szatnya, silány göthnát legyen a hún solga,
 Kit meguralt eddig Duna, Dnyeper, Volga? -

38, Valerinek lánya, körökt-uton állán,
 Ára, deli Ára, boldogságom, válatra!
 "Mauada-e ölemben edes szerlemben,
 Leve-e királyne, a két hún sőtalye,
 Nepeket atyádat feleled-e értém,
 Árad-e, hogy megveid régi kardom, vétem?"

39, Hátörök a lányka, mindlött felelne,
 Okkal, ellenokkal, vivodik az elme.
 De a sív határos, Dönt szerető lelek,
 Urík a kétsejget fono szenvedélyek,
 Bajnoka karjába síva borul Ára,
 Loha sommi onnan nem ragadja visóra.

40, Látja őket Haldor saggodalmat érez:
 "Móra, tehát harcra les, ironyatos, véres!
 Dossás, Csaba, engem, én tanyámrá terék,
 Hallják szavam serte bajnokok, verések,
 Ki elmaradt, jöjjön a holtak helyébe,
 Veg-tusáját viroja mostan Etel népe!"

41, Csaba felé: "Am menj, s Duna síkján messze
 Raját a sötét hí véleson eresse.
 A hadi mért aggok sgyerekek iradjik,
 Ki tetlen'ült eddig, horram sorogeljik,
 S mire megint fogynak a felt csatavendek,
 Honcát, szerlemeret, győtesen kürdendek!"

42, Elment a rabonban, arcan egy köny pergett,
 Péter pejere puha barsony nyergét,
 Tölvete ravával a palota-harcat,
 Valarta kísérőt hőciből sárast,
 "Maga is sictoc kenyjelvasba hagott,
 S vitte boris arcan a cord komorcsagot.

43, Mikor ő elindult a maroknyi havddal,
 "Arcan sötétseggel, keblein bánattal,
 Turja magas satrán a többi vererek
 Seivét ölte a gond, ez a lassú mereng.
 Opóir kincérett, s megfordulván hátra,
 Így nyitotta ajkát gyűlöletes vádra:

44., Nézzétek a várhínt. csak alig jött meg meg,
 Vári útját már is a déli vidéknek.
 Nézzétek az arzat mint ulti meggyszára.
 Vallavira roskad Kere régi hára,
 Mert Csaba nem mordul, Csaba nyugodt, boldog.
 Ejh, bánatnak ongem az ilyetén Dolgok.

45., Harcosaink gyilkos tusák elé mennek,
 Esküszik halálát minden idegennék,
 Ómeg, ki vorcúink, ki éjjelünk napja,
 Idegen kanyrak tehetetlen rabja.
 Itkos az a goth lány, itkosa fajtája,
 Hideg gyűlölettel nézreva hűm raja!"

46., Bocsádit így egy indulatos szájon.
 És nem akad senki, kinék a szó fájjon,
 Kiki sívs mélyén gondolja igarnak,
 Csak a kormeny onsdact kigítai habornak.
 Így is egyik, másik olykor, valaminta
 Bura-kalász, fejjel nagyokat bolintá. -

47., Hős Háldor aonban sebes útra lépett,
 Róna poros táján vereté a nejét.
 Harmadnap eleven hára fodros árját,
 Sügyig is gárlón mederét megjárják,
 Ötödnapon ormos, nagy hegyeket lelve
 Beres közt sáros úton kelnek haza elve.

48., Két éjjel és két nap meg arután fordul,
 Vés az arzel fenyő úti neher portul,
 Akkoron végtöré öri kiesesten
 Macsony Domb hátán megállanak rosten.
 Előtük magas sáros áll hidegen puatan,
 Akontub a vállás raja kel a puatan.

49., Kivül kötöttesből három erős gyűrű,
 Rajta belül csörgök, sátrak sora sűrű.
 Sok apró bakból kimered a nagyja,
 Mit emelt magának agak, nemek atyja,
 Onnan a családfo rokoni, cselédi
 Macsony hajlokát hatalmával védi.

50., Bujá morót itt-ott korit sovény-árok,
 Csordát, farkat hajtnak rajta a bojtárosok.
 Künm meg a töltésnél két-két gyűrű köben
 Menesek száguldnak a teréges köben,
 Kögöttük ifjú nép gyors karikaát sügat,
 It vele a légyben orpra kororukat.

51., Selesen, a meddig emberi szem láthat,
 Haj, seivaj, szongás kel s mindeneket áthat.
 Sürog, forr a nép-raj, vidor két percedül,
 Hüig az egész vállás ember-tömegestül,
 Csak fegyver nem csöven, csak bajnok nims köste:
 Arokhat a harcragy messzire üldöste.

52, Ott Káldova Dombot a mint alánese,
 Elpihent keblének háborodó vére.
 I szolt: „ Gyászát, vitézek, kiki gondadal rejtse,
 Hallgasson a búról, maga is felejtse,
 Még egyszer a tükölyt lássuk boldog fénynyel.....
 Aztán, aztán hadd jöjjen az éjjel.”

53, Lámor a szalláson fut a hű kullbama,
 Otthon ülső népnél, hej, van öröm máma,
 Kalad a várkunak aprója is nagya,
 Utas sikereseket újongva fogadja,
 A fegyvert, a podgyarát elkapkodják tőlük,
 El nem maradnának tapodtat mellőlük.

54, De legkivált Káldost sírú nép. rajosa,
 Kiváncsi tömegetől fedve az út horosa,
 Lovaról kőzállott, vezet a kántáron,
 Ugy tör át nevetve a tolongó áron.
 Csak lassan, csak bajjal juthat a lakába,
 Tölgyfali vasszi sátor-palotába.

55, Egykorú a hajlek nincs hű, nagy pompa,
 Csüstöt nem szöttek a fali vörömba,
 Nincs verme aranynak, nincs különös harca,
 Hol asdonyt az ur öüsse, vigyássa,
 Ide nem hatott meg a delvidék Inaga,
 Bibora, báronya, kéjencei puhasága.

56, De a mint az ájtón átlep a rabomban,
 Kalad eké néje, sejtő síve vonván,
 Olyan sokogva, csokolja nevetve,
 Eljött az arczát öröm-könyű nedve.
 Többől, balról pedig két szép csemdejő
 Csímpekedik vidám esivajjal beleje.

57, I mikor vége szakad nyájias udvöletnek,
 Káldos kérdésinek vig árja ered meg.
 Lötellek-e verme, ip-e fegyvertára,
 Guljának, menesnek nem esett-e kára?
 Kaga is megindul, hogy udvaron, háson
 Minden kiceisége soméval vigyásson.

58, A morc megye útja, a hol vízi dolga,
 Sietős munkáját elhagyja a solga,
 Csököt nyom az ifja termetes korere,
 Kőrönti csak sával, ki nagyott kort ece.
 Hű sereget látják s vágakodás minden,
 Igaz övendéssel környékzi minden.

59, Komoróba is itt, ott befordult a harkos,
 Oub a székmanynak, mit finge vadán hos,
 De sívecben látja ifju, öregnőnek
 Kézben a vásmat, mit ügyesen szőnek,
 És az edényt, melyet kőből kifaragnak,
 Vagy földjéből gyűrnak fekete agyagnak.

60, Dícséri a munkát, a mi folyik másutt,
Ácsolva gerendát, nagy cipra rovásut,
Vagy hol cserezté bőrből drága kőntös kézzül,
Étranyos sujtással kivarva művészzül.
Valamely sátornak soka lakón élce,
Becsüli fiának késő nemzedékes.

61, Onnan tova lépve lakához Győröknek,
Hallya, a mint annak sorozami vörögnek.
Első hajlva a nagy híru mester
Folgorik erősen meggörnyedett testtel.
Talia volt hajdan, de hogy lábát veszte,
Súlyos halapácsért kardját elereszte.

62, Ceattog ütéstől nagy darab érez-öntvény,
Körbe ekként sötét a vezert köröntvény.
"Legy üdvös, carbonban. Itt belátod, mint en,
Hogy van diccsége a munkának szinten.
Atkesset az ellen, mikor üttem arton,
Többör atkos mostan, hogy a fegyvert gyártom."

63, S folytatva a művet. - Kard, gerely is kopja,
Sok levénte mindent kerestül kapja.
De most kancsot kérit királyi asztalra,
Dús lakoma ékét fényes diadalra.
Köül egia kérelt hírdeti a mestert,
Kevésbb darabbal veszdni is restelt.

64, Éta egész nagy kincsenk, odaillo' nézzül
Éta utolsó is sáraranyból kézzül.
Legényi megönték a sünfemet reggel
S kiverék basógga farado' kerekkel,
Mostan a lemerből maga Győrök alkot,
Öröcsereigombbó, simítja a sarkot.

65, Formás a nagy kancso, hogy a szemnek tessék,
Borítja sűrűen ciprasag, ékesseg,
Köcsében ijján gyors paripa-haton,
Törszen vágatni velned a rovaton.
Ételek, de ifjút, ábrakolja híven,
Ékegimerik őt de özegek a műven.

66, Mivel neki kézzült egykor e kincs mása,
S ő asztalra tette, hogy mindenki lássa.
Bizony sokan látták, mesze földön teltett,
Tünbör volt a munka, művészi a metrett.
De mostan utána kapcsian a femet,
Predára bocsata gar sarmata, német.

67, Pötöly Győrök, mit idegen haraisol,
Alkotott hajdanta, most, hogy öze, másol.
Csabának is legyen, ha volt ételenek,
Tüatalok lássak, ha látták a vének,
Műve ott pompázzék királyi asztalon,
Bena Győrök neve reneggen a dalon. -

68, Koldosnak ekköben a hári cselédek
 Jelentik, hogy párolg aortalom az étek.
 Letekszik fölül a szar aszony, gyermek,
 Selyet adnak lejebb a szolga embernek,
 Mert a pártor, csatlós, kiva hová él,
 Kenyeret mindenkor együtt ebbe véle.

69, Lútválvata nyája az alantas neher,
 Nem gondola arra, hogy nemes, hogy szép ez.
 Maza is mikor meg itt ír vata kágon,
 Kerde az ifjú kort pártor-szolgaságon,
 El sem is titkolja, el sem is tagadja,
 Vidám mese-szóban rájól-rája adja. —

70, Akonban ünlőben az este béd tába,
 Felik a vörönek sátor-palotája.
 Bajnok kit itthon tart teste nyomorgása,
 Kárá, javas, táltozó, hogy urát lássa.
 Ő meg ott köztük nyugodalmat tett,
 Regél ezen harcot, száz vitézi tett.

71, S míg kihívult arccal becéla rabonban,
 Hjazt cseméje ott könyököl crombján,
 Tágra nyitott szemmel néz a becélőre,
 Dalia korára, örvendez előre,
 S mikor apja egy-egy hős harcról szól open,
 Magszakat ugrik pajkos örömben.

72, A nagybát, azt nem vonrak a vésélyek,
 Arvára nem ül ki forró, türes lélek,
 Borrador a vértől, retteg a csatától,
 Meghürödik csendben anyja mögött hátul,
 Anyja, a jó aszony, oh mint ömül annak!
 Tütyöt simogatja a börtöतालannak. —

73, Így becélnék ok ott harcról, vöről, vasról,
 Míg kívül a gonról ragyog le magasról.
 Akkor sejjelmennék, csöndben a határon,
 Ettől mindenkit boldog, édes álom.
 Csak káldor van ebben, gyötör kinos láza,
 Hánytorgatja belket hiúsk neher gypsára.

74, El azt helyiség fojt, a melegség éget,
 Keresi a hűvös esti szabad léget,
 S hogy sikrát se lásson, hogy hangot se halljon,
 Messzire kalandoz a mohos sánc-aljon.
 Lúru füzes egy helyt hozlik kicsiny érre,
 Csodás érzületől ott felcsendül vére.

75, Régi rabonlani vitéz várhuin hadnak
 És anya-föld mélyén csatáról álmodnak.
 Boubányas vén fa minden egyes vára,
 Tettei a holtnak kérgere felírva,
 Becéli a róvás kik voltak a hősk,
 Onnan veszik a dall-rengő hegesztősk.

76, Csönvesen áll Káldor, meg is görnyed felig,
 Éghai a sarkat suttogva beszélik:
 „Nehéz idők jönnek, nehéz idők ratok,
 Tulja sírjaitok, dönti emlékfátok,
 De dicsosegtokhoz köd nem ül fölébe:
 Karddal vitátok be népek emlékébe.”

78, Zomboldalon artan gyalog sárvény csalja,
 Virágos merőnek füveit tipralja.
 Tenn alacsony hantot jelölőffjü nyárfá,
 Társtalan magányban oly büszkén árva,
 Ortopos viasztól nincesen ekességg,
 Egyororú embernek egyororú emléke.

78, „De les-e, ki gondol, édes atyám, rád is,
 Ha kivágnák meg a karsu emlékfát is?
 Pastor ember voltál, és nem vala néked
 Csatamerőn szerzett fényes dicsosegged,
 Kivembe neved meg hű kegyelet vése,
 Hajh, utánam az már örök feledésé!”

79, Mondá, sa mint könyvet kézzel letörölte,
 Elborult körösleg a húnoknak földé,
 Tájlatom veve el szemé tisztá fényét,
 Tántorgva keresztel szöcskét sárvényét,
 Ormos sátorába hódru bajjal ere,
 Ott leborult artan hídgy fekhelyére. —

80, Hámsz kora reggel elhagyja az ágyat,
 Itlontalan éjtől teste viselt, bágyadt,
 Maga nem is mordul, kiértő fujat, s ime,
 Odagyúl köréje a várhunok sánc.
 Csöndre int, is senki lelkében sem mer,
 Ópedig így sötét könnyben úr sármel.

81, „Megcsaltalak, népem, mutatva vig arcot,
 Éleg erőm nem volt főtteni a harcot.
 Mert bánatot hordtam, gyóia a követő szem,
 Húnok birodalma oda, oda regem,
 Tete vitéz elhullt, testvér testvér ellen,
 Szegye üvölt a vér, tengerműi az ellen.

82, Et ki csak elbírja, kisse fel a szablját,
 Urosra meggyors úton Tóra, Duna habját,
 Et többi meg fusson, a hogy tud a bába,
 Rejtőrekk ordókbe, bérekk ordujába,
 Et a vállát többé nem a várhun bakja,
 Tödjé be a puszták repülő homokja.”

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side]

Erholendik erck.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side]

1.) Buzsuro nappeny süit csaták mezejére,
 Az festi pirosva, nem a koltak vére.
 Koltak vére elfolyt kétad piroshabján,
 Tetemet is sír föld tusa tízed napján.
 Itt ott rosszul fedve a legokott terem
 Acsél villog kéken, csont ragyog fehérén.

2.) Néptelen a törjek, a kelen - körüli,
 Kétfelől a két had táborait üli.
 Ott dalolák burgon sáncot, aikat vonnak,
 Nem keresik testét elesett rokonnak,
 Testvért sem a testvér, atyját sem a gyermek,
 Más gonolya van mostan mindenik embernek.

3.) It a szerelmnek gyötör, kínos gyátra
 Még viraszt, még éber, még a vesét rára.
 Kímhild sár királyné, Kímhild deliaszony
 El, hogy a tövistől két kézzel szakasson,
 El, hogy ajka nyíljen süntelen átokra,
 Sönör szenvedélye legyen égő pokla.

4) ["]Ójingo kerüli a macót, a bockot,
 Kavarsos és ajkán kavarsosat kerget:
 "Nyomod sincs, híved sincs a puhta határon,
 Megöltek, én hősein, is nagy "Mladárom!"
 Szivedbe a gyilkos hideg vasat hajta,
 Rondon türed rést lét's kilobbana rajta.

5) Néma halálosról holt tested a zálog,
 Mely földbe temettek, hogy rá sem találod.
 Oh, pedig ha véres tetemidre telnek,
 Szivem szorlemtől csoda-lánggal telnek,
 Kette' kebelemben oázisra a lélek,
 "Kedek adnam feligis felköltenelek!"

6) Mondotta, s tovább ment hosszú, kínos joggal,
 "Mint éji kirovat lengő, kuva hajjal,
 Köt iszonyú átkot a kegytelen egre,
 "Míg gyer' liget anyjám leroskadt végre.
 Ott elhaltak ajkán a sórnyú köcsögek,
 S puha agya lett az éri level-réteg.

7) Megpihen egy kisse. Csakról aronban
 Halk emberi zsongás része a pagonyban,
 "Só" mint az ütött vad, melyet ijeszt lármá,
 De a bankást ismerek nem bírnak már ma,
 "Meglapul a fák közt a legsűrűbb részen,
 Szeme üvegfenye a semmi be részen.

8) Előtte ködéből az esti homálynak
 "Nagy, hosszú menetnek, körögszi kiválnak.
 Komoly, ifjú dalják, rondon ör' verérek
 "Nyitott vas koporsót somorún kísérek.
 "Nem nagyhírű harcos, nem hősfeküszik benne,
 És mégis bánat csillan szemekben.

9) Lója fölé' ékes, királyi asszonyrak
 Lángas leveléből füreketek fonnak.
 Kép' alomra mintha fáradt szemét hunyna
 Szunnyad deli Feka, csábos álumna,
 Fajdalma ölé meg, a bű' tepers' le,
 Kínéte a rivét, s nem élhető véle.

10) Egy secrete' lélek sem vala már nála,
 Éjjel vérszobában találta halála.
 Akkor ijedetten a palota - szolgák
 Ott a legutolsó világot elolták,
 Szívén sebes úton egy napot, egy estét,
 Taboo körögsze letérek a testét.

11) És hogy Csaba hőnek mentek hiú' adni,
 Kebeléből egy hang sem bűt kiszakadni,
 Am arca viaszként lett halovány, sárga,
 Nagy homloka síkját töré a bű' vika,
 Szemei mélyedtek, üregükbe barnán,
 "Kaga nem, de népe rohogott fájdalomán.

12.) Óparancsol. Mely sít hantogjának neki,
 Kiőszjek odáig hosi, cselekedje.
 Sügy megleve minden. Har letevek görbe
 Tűrek árnyán Rekát fűs aatu gödörbe.
 Kövül ez az ajkól halk ima- és szallott,
 Esett papi keztől áldozati állat.

13.) Akkor előpett a Tordafi, Krajon,
 Es hosszú beszédet kezd hangos orajon:
 "Étele sekkor, oh iszonyú vetek!
 Szentőgtörő gyilkost királyul tevtek.
 Damasch haragos nyilával ütélbe....
 Hajh, hogy egész népet megseberté vele!"

14.) Szár alakban láttuk halál ronda várát,
 Terfi-hebel kellett, hogy megbizja gyárát.
 Karával a legjobb utózek hullottak,
 Terfi-dacozal küzdünk mi megmaradtok.
 Te neked, sombaszonny, nem jita kimelet,
 Sletipost gondjával a bánatos élet!"

15.) Papi sít így ejte komolyan, hűdegen
 Ó, a távolálló, köröngös idegen.
 Sőté Csaba lelket savak némelyike,
 Ajkain megindult a köngyöltő ige,
 Kövül a mindenség kigyúbasztott attól,
 Tűzes szecetettől, haragos bánattól.

16.) "Úics és, úics és, a mit ti beszélték,
 Törtője parányi, sakakja temőidek,
 Tervede cételne, mint garadtlan csolnak,
 Melyet sebes árnak hullámi hajszolnak.
 Anyam föl nem ebred, bármennyit papoltok,
 Soha nem lesz élő, soha nem lesz boldog!

17.) Enkább fejtad meg, táltos, ha a jelet síted,
 Snyenigarságot nagy Damasch mért tett,
 Terfiak vethere büntorolást írva
 Mért a gyöngy aszrony törté vala sítba?
 Nem sten oké meg, nom, nom akasztotta,
 Mi öltük meg, elhalt harcunknak miatta!"

18.) Bűnhova tekintek, gyilkossait látom,
 Gyűlölok mindenkit a kerck föld-háton,
 De kivált Arinhildet mindennek fölötte,
 Kivebe a kétség törté ő ütötte,
 Az én szülőm kinja vala az ő éve....
 Föld kivessé halva, föld ne tőrje ébe!"

19.) Szól, s elakad artana beszédnek utján,
 Ford döbbenet arzat sebceen befűtja,
 Remül, mint károslo, ki borongós éjjel
 Ó temető hantján rojja áthát rojjel,
 Ha a fölvert holtak vérjék sötétre
 Hoszu fehér soral kelnek kisvítotbe. -

20, Kívét elcsorvita' Himbildek az átok,
 Telig alig hallja, mit mondanak a védek,
 Szószó sikoltással, mint a szobott verese,
 Csöndes rejtekből kiróhan, hogy ottac,
 Nyitott sír szelvére futó lábba' ért el,
 S ott megállott csukló, roskadozó térdvel.

21, Hajja rétomolva hóváltait festte
 S kuszaltan terült el keblének felette,
 Ötözetet tüske éles ajk tépdeste,
 Hilátzott aloba, mint vonaglik teste,
 Szemében tűz égett, de nem a hajdani,
 Elfelédte gyujtó villámút ontani.

22, Halovány arcára a mint a nap rásüt,
 Némán nőria nép szejldült vonását.
 Mely fekete ránkora' szeptemberi tölle,
 Háborgató kintől egyre kihál melle,
 Szakadozott szokat morgatójavar ajkat.
 Körösleg a hún had figyelmes és hallgat.

23, "Ne atkora, ne atkora, meg vagyok már verve,
 Soha le nem fogyhat napjaim keserve.....
 De azért ufongok győzelem-ittasán,
 Melységes sebembemagam ütém vasam,
 Egymagam eselekevek minden vére estettel,
 Törpe nép, sibány nép, karagok felettél!

24, Ide figyelj, hún had, s tudod, ki vagyok és mi!
 Úgy sem fog immárona számadás kéni.
 Halld meg: Etelének én idörtöm estét,
 Két felc én osztam egy nemzetnek testét,
 Szegent én hortamnyakutokra mostan,
 Réka kevély asronyú lábba' én tapostam.

25, Akartok még többet? Kora becélek meg,
 Lenne szor bünök, akkor sem remegnek!
 Buda sönvedelyvel Abadant szorottem,
 Hősemeltem bábul, astán rabja lettem,
 Sa mikor lejjelben elfogott az álom,
 Ehült általatók százasos halálom.

26, "Kincs panádom semmi, rüt számalom, hallgass!
 Fogamci korgatom mint a véres farkas.
 Hanem, irigy asrony ott a sír-feneken,
 Te veled szávam van, te tartod nekem!
 Mit kiejtél egykor, atkod utolóra,
 Kiattad omolt ki hős bajnokom vére.

27, Vigyázz te is, iffjú, könnyen adod atkod!
 Bajos a jövőnek rejtegyibe látnod!
 Vidvőt, dicőseget is eléd képrelmed,
 Mint én nekem egykor borsút és szorclmed,
 Nem remegő-e vajon, hogy az álom tüntem
 Ronja fölött úgy síro' nyomonultul, mint én?

28, "Mint én?... Nem, nem sírok, csak kacagok hallod?
 Ki az, a ki engem síráskorai hallott?
 Egymagam cselekedek, ha idő volt tenni,
 Mostan sem kell búmban, bánatomban semmi,
 Egymagam kintlédom, téprengok a gyászom,
 Egymagam a munkát meg is koronázom!"

29, "Kacagott rémesen; de a végső részem
 Tülszokolt horgos kacajából kérem.
 Árszonyi kesztől hideg, éles tőrre
 Tüsan öntö vért a sárga mezőre,
 Hogy összeomolva, testben ösörtörve
 Élettelenül hullt a nyitott gödörbe."

30, "Megdöbben a népseg, sívszörte Dermé,
 Környözi borzadva a véres sír-veinet.
 Bocusan két sörte hunok fejédelme,
 Nem engedti beken az anyja szerelme,
 Ott égési lelken ezer átkos emlékek,
 Kitér a gyűlölség, sinen túl gyűlömlék."

31, "Nagy bínci sárát én maga megterla,
 Kímhilsa, a gögő, im, ekomolt porra.
 Pörső, melyeg vere holtan ha megalosik,
 Egő tűzo elhül, is hirc se hallósik.
 Am assatok gödröt, nyugodalmas, mélyet,
 Ott aludja nyugton az örököséjét!"

32, "De vigyótek innen, itten helye nincsön,
 Vigyótek el talhon, hogy meg se tekintsem!
 Üldözte anyámat bánattépis elten,
 Meggyalázta rútul, mikor esdett tördön,
 Késztette vértet boánáló' karja,
 Legalább a sírnak esendjét ne ravarja."

33, "Napok, hetek, évek sebeseen pörögnek,
 Befedik esd gyöppel tetejét a rognak,
 Az abacsony hanttal tán mülük az átok,
 Hogy is bocsaljátok a mit hcsott rátok,
 De hogy anyám bántá'vad, sabados könyem,
 Nagy Tamascak isten bocassa meg, - én nem!"

34, "Mondvan, se me mélyen sötét harag egett.
 Kiosztja parancsát a temetés végett.
 Fogadja is a sötét az ifju növendék,
 Tel gyermek, fél férfi fiatal levendék,
 Némán álla többi, ajkán sötétan váddal,
 Pedret, fészitett hírt pöndíteni a táb."

35, "Elborlik a népseg. A mélycsenddel tello"
 Tájat ahig bántja halk, síregő söllo."
 Esd rovás-fájára egyik sírhalomnak
 Hulló sárga lombok tarka lepeltöromnak,
 Másiknak hamvaspor hullik a hantjára,
 Tis nyomát mülaxtja az esteli para."

36, Hirdetel a bús alkony mindeneket befed,
 Homályán a szemek sugara megtéved,
 Kövül a sötétben sörnyü táncrot járnak
 Feketes, egyforma, élettelen árnyak,
 Csaka mesés cségtben libog ide s tova
 Tabori ötürek lángols' orlopa.

37, Mibint sír's sárnyak, mik az éjt csapdosással,
 Kánykodik a légtben a rőt világosságg,
 Vöröses fényenél, a mint itt, ott járunk,
 Törvölt daliv'knak komor sora kátarik.
 Fejüket lehajtják kejes nyugalmura;
 Felid' árnyekot tart sátrak magas orma.

38, Palotájá termény puha, peremes ágyon
 Csaba is fekszik már, fájadotham, lágyan,
 Fests pihenésnek örötelen robja,
 De lelket a bűnnek veri szilaj habja,
 Almoszik ebren, s alma kinos, félő,
 Holtak nehez gyászát viseli az élő.

39, Nagy soral a multból somorim támadnak
 Letűnt büvöske ségi Dalia's hún hasznak:
 Ötlete az atyja, kit félvilág retteg,
 Hirdetnek népdulo, oráigbontó' tettek,
 Atán deli Réka, s vakamennyi suttya,
 Kinck Kelen-földet veic pirostya.

40, Mibint kísérő' remek, ha pirkad a reggel,
 Flalkán suhannak el, neátkelen léptekkel,
 Amerik a sorost, gyilkos - vagy mentő,
 Tudatukban lángol a mult s a jövőndő,
 Kevikben hordozzák, a mit a mult végreott,
 Arcukra van írva a jövőndő' végret.

41, Siffü Csaba lelket eltöltti a kétség,
 Kábító' őréség, fekete sötétség.
 Kérderi magától: írva van-e valjon,
 Hogy a hún hővöknek faja is kihaljon?
 Tagya boris égnek fellegi lemennek,
 S derül ekess' napja dali suttya nemnek?

42, Nem volna-e bölesebb monckülni gyávan,
 Mibint állni boldondul inogó' kút-kaván?
 Maradna őrésen teteje a sírnak,
 Tutna a nevből is a veiből is írnak,
 Aki tovább sője a megkopott szöveget,
 Tengesseroz éltet, mint oktatlan állat.

43, Hunok igye posvány, feketelő' mely to,
 S mincson ki israjját lecsapolni méltó.
 Hiszen büvös ő is, testvérét megölte,
 Dolyfe miatt veics a harcának földse,
 Árkonyt is az átkos idegentől vett el,
 Kulójét megtörte ennyi vétkes tettel.

44, A Keve-vei átka neheredik rája,
 Budának, Etelnek iszonyú csatája:
 Még csak él, még csak teng ez a sáttya nemzet,
 Egymást öli mindig, a kit egy ós nemzet,
 Partos honi harcának soha nem lesz vége,
 Az egész faj sorsán kelhet csak a léke! -

45, Lassanként arconban nyugodalom szoked,
 Nyugtája más szívcs a febravart lelket,
 Heble hullámsási lassabbak, gyöngébbek,
 Tejlődnek tisztábban az előbbi kepek,
 Tüzi az érmiket a megkeresett szálon,
 Csak a töprengésből lesz édesedé alom.

46, Almodik. A földet, mint füst égő hárat,
 Beföldi feketén kétszerte két szarad,
 Egyik a másikat emészt, befalja,
 Kevergnek gomolygnak, fő a tömeg alja,
 Végül valamennyi összelegyedik,
 I marad a sokból egy: a tirommegyedik.

47, Elteübb az artán sűrű és sötét
 A bérren, a völgyön, a ligeten, réten.
 Tönn a magasogen fényesarany sűken
 Galamb-össaggastyánül a felhők padján,
 Galamb-össaggastyán, Hódak ura, atyja,
 Szerevel az alsó ködökkel oxlatja.

48, Kéthasad aronnal az időknék leple,
 Mennynék arad fenyve a földi telepro.
 Mörülnek az éjtől új jelsk, új kepek,
 Mint atom csodasak, mint valóság, épek,
 Mesebéli csajjal a nagy visék telik,
 Zúgó, síró hangok a levegőt ordik.

49, Szanyos pompában bukkan ki Hunorcsaj,
 Sügő vidám nepe, ragyognak az orruk;
 Ös fejét mutatja a hóvalli Tatra,
 Sücske felleg-fátylát visszaveti hátta;
 Eseregve fut alá Tatra, Ott is Thava,
 Tancsolva csannak a lassu Hunába.

50, Királyhágo lábán keleten, nyugaton
 Hangos ember-sótól visszhangzik a vadon:
 Aszony enyelgése, férfi kiáltása,
 Tamerós vidámdal, hün cnekek mása,
 Csupa kacsoj, élet, nyoma sincs a jajnak,
 Kútya becséd ajkán deli sáttya fajnak.

51, Puata völgyek melyén vagy a hegyek orman
 Rejtőzve vonul meg a szarmorta, germán;
 Höghe gögje lárad, hamar voruk romba,
 Övé az alázat, másé a hű, pompa,
 Övé a sikés föld, másé a köver rét,
 Titokban ügyli Etelnek vörét.

52. Ételének vére tágitja viláigát,
 Fét orráig viigyi finnyét, gardageigát,
 Kere nehér súlyát ar és erő türi,
 Termó talaj asirját maradról leőrüi,
 Szonyját halmszrak fáradós népek,
 Csodálatos testi, vakatoló gépek.

53. Levere a beke a vérszopó örömyet,
 Az emberelő had rabbiáncsen gönyet,
 A háború hajlika nyugalom jarmán,
 Hártaalan kísérti eloldani Armany,
 Nagy Damasc isten más tusát vesényel,
 Kelyen a rostóg kürd munkával, ciennyel.

54. Azért ar és fegyvert nem emészté vossa,
 Lábbala ment cásztót ember nem tápostá,
 És erő nem alóik, csak pihon és kéőrül,
 Annál vémosabb lé, ha a honra vés ü. l.
 Csak időnkent erődit most kardot a dalja,
 Te remeg a fel föld, a mikovart halja. -

55. Im' Csabava képet mélyörömmel nézi,
 Elnyugvának a sív háborodó vézi,
 Boldog is egy perorig, ha nem artánujra
 Billenik a mélyeg más oldalú súlyra.
 Remegő kebléből egy egy hang kél néha,
 Barnulva borúl el iszó halántéka.

56. "Hála, atyám, neked, hogy engedél bátnom,
 Szemem a jövőnek ködébe bocsátnom.
 Élek, igen, élek, hiszek és akarok,
 Totog a sív bennem, mordulnak a karok!
 Oh, de mond meg, vajjon hunok keés vére
 Emlekköik-e Éteb fiának nevére?"

57. Lejt-e a harcot, a mit megküzdöttem,
 Az iszonyú orkánt, mely tombolt fölöttem?
 Lejt-e mint kellett udvorn ellen megnem,
 Az iszonyú kétség mint háborga bennem,
 Népeimet mint lángolt sívem órnvedelje?...
 Nagy Damasc, mond meg, nevem, nevem él-e?"

58. Akkor a Hadisten intett vala réjjel,
 Flett a síttya földön nyugodalmas éjjel.
 Egyben új hang csendül bércek hidegalján,
 Csing a nagy mindenség ifjú ajkák dalján,
 És a síelid csöndben tisztá, csengő szóval
 A kései kornak hű kobrossa szóval.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible handwriting.]

Kilenczedik ének.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Harak utja.

Törte cjen búgva mélyen
Néze támadt a tanyáknak:
Rege, ének ébredének
"Ajkain az ifjuságnak."
- Hejh, regélők! hejh, ki tudja,
"Mit tanít a," harak utja "!"
Hajh, cselédem, hajh, ki halta
Csaba harcot formi dalta?
Rege cset, mese-sóma!
10, Nyuszik, lam, a lombha roma.
"Akkor itt a dús, kövér rét
Komjantta dalják vörét.
Hunyta után kő's Etelnek
Pötkelték a fejedelmek,
Goth, gepida pártos svigak
Hun dicőreig bangját ottak.
Elborult a rittyak földé,
Vér üvölté sejjel, serte,
Allott a hun örvény törkán,
20, La nagy orkán beceporte.

Megfutottak a bis tőrül
 A nagy népnek maradvái.
 Új a negyven harcos börtül,
 De a sívek bangja régi.
 Otód esten néman, resten
 Tatos felett fogtak helyet.
 Etel fia, Csaba, ottan
 Mondá nekik meghatottan:

„En nemzetem, édesvelem,
 30, Hines harad a honi törén!
 Gothé a sík a havasig,
 De ez a táj birtos rejték,
 Czigládmerő ölelkerő
 Borzai kört szállást léltek.
 Tönn nyugaton vöd a vadon,
 Hogy peremen seregy se' men. —
 En elmegyek napkeletre,
 A bölcsőhöz terék visóra,
 Ural mellett Etel medre

40, Hajn lehellét arját isorra.
 De ha kellek nagy vörölyben,
 Ita gyűl felleg rajgva tompán:
 Itt a kürtöm, Tatos orman
 Ette fűjön a rabonban;
 I kössön akkor bára aggkor,
 Vagy emézőren síri feresz,
 Tájóró hordát nekik hordak

WS

„La nagy véren visora terék.”
 Dobog a mén, cseng a patkó,
 50, Hő ütődik a vas-erőn,
 Harok haddal, kis csapattal
 Csaba túlorall ormon, börtön.
 Aetan sütyák kicsi népe
 Tanyát ver a völgy ölebe.
 Barmot hajtnak, élést vetnek
 Svárva mernek napkeletnek.
 Törfi ferasz, aldas arvad,
 Gyűjtö kincset hosszú béké.
 Túl az erdőn kiugrárik

60, A hunoknak dicsősége.
 Hírük elhat a Dunáig,
 Ott irigylék diis tanyáik,
 Tejedelmek hadba kelnek
 Olri népet nagy Etelnek.
 Mond a gothok bős királyja.
 „Letörött a hunok fája,
 Hamu, porja ága, törése,
 Gyűjtö villám sütya rája.
 De kisarjad újra töröl

70, Régi hamván tör kecsétül,
 Kemos fajta agat hajta,
 Nosza tépjük gyökereztül!”
 Germán hadak mint suhatag
 Barna sütyát elbortják,

Lejtömlik a népek árja,
Gyöngye a gát, a mi várja.
A göth gerely, hűm kelevéz
Páncselt tör és vérté vész,
A zöld mezőn a bérce alatt

80, Lebtén halad a zürke vész.
Tombol, Dühöng a bős csata,
Gyöngül, apad hunok hada,
Holtan kidőlt immár fele,
Vies maradt a rés helye.

Mennyei kéz kell már oda,
Egy csoda, Esten ujjja.

- Csaba kintjéb a rabomban
Mélyen, tompán fújja, fújja.

Kürtös rívalhangjaival

90, Fölveri a völgyek cügát,
Legy megremez, süttfal cenege,
Treten, erdön, vészhang cügát.

Kürtös bódul s hegytetőtől

Környé kelnek a seregretnek,

Mely Estelnek roma táján

Töld nyílik rét, sár reped meg.

Hunok rémet, baját, véret

Régi dalját örök, hallják,

Sorveselők bingya barát,

100, Lepi lelek a holt várat.

Es az éjen reptve mélyen

Remes árnyak sügva járnak,
Csont-pauján, csont-vitések
Utira kelnek, harcra-készek.

Tatros alján effeltájon

Bis homályon tombol a had,

Tatros alján ijedetten

Bajnok retten, tűre lohard.

Elleg mögül hold sugára

110, Kiderül az éjszakára,

Sim'ar égen izzón, kéken

Környé remek fögyülenek.

De szállvakon a holt sereg,

Csont-lovakon csont-emberek,

Töld megremez, menny meghasad,

Ugy röigetik a zord vasat.

Csöng a patho' egyre, folyton,

Méneke alatt száll a sikra,

Csillagokból az égbolton

120, Erüst csak fut nyomaikra.

Tönyes övény egyre terjed,

Már clöre a bis tére.

Gyáva sive göthnek gerjed,

Páronyodtan fut megottan.

De fölötte, De mögötte

Az eget a holt had járja,

Holtak clött Csaba árnya,

Vári hordja csoda sárnya.

Sütyös kardja a keszében
 130, Szörnyűképen dúl a népem,
 Egy-egy villám két belsőle,
 Szorosan, szorosan halnak tőle.
 Elhitattal a hun álla,
 Elintá a néls Jelenjárna.
 Künik a vész, távolba vész,
 Lassan elhal a vad bánya.
 El nagy mennyen fönn ragyognak
 Elbilliói csillagoknab,
 Sektől szelíg végigfutja
 140, Tömpes ösvény hadak útja.
 Amarota evék fogytar
 Nyomat rötta, nyomtat hagyta,
 Hunból vála löfő székely,
 De megálta dicsőségel.
 Elhar a romáid sem a régi,
 Új nép hada verte romba,
 Bajnok Csaba onaradéki
 Hegteitek ar ősi honba.
 Cs magyarnak, is székelynek
 150, Az szűst csik ragyog szépen,
 Hogy türelje, tartar, mentse
 Balosorencse idejében.
 Mert ha vész jő s elnyéső
 His szigetkont kürd a suttya,
 Haralak útján Csaba ter meg
 Söjje, vésli, szabadtja.

Lavros, ammi plasztka!

Szedik ének

1, Ma a hideg éjjel föláll a sík tévül,
 Nem örlik a köd mély, csak megritkul, gyérül,
 Késik a hűs hajnal, walgynak az árnyak,
 Minselete, hangja a földi határnak,
 De a sötétjégen valami fény ring át,
 Egy villanatot, alom, egy sejtelem inkább.

2, Valamir lelken is, hol a tőprengésnek
 Tekete éjben gondolati kének,
 Most megvillan kissé egy homályos árme,
 Mintha a fásult sír valamit sírne,
 Mintha a lázas agy, mely fényt s ösvényt kutat,
 Megsejtene, látna a keresett utat.

Mennyi sör!

3, Nagy lassan az árme, mit képzelet festett,
 Kiválik a ködből, alakot ölt s testet,
 Léz a csodás sír és sír akarattal,
 A homályos sejtés világos tudattal,
 Eszelekvőn mozdul meg a tőprengő élme,
 Tellen nyugalomból parancsolón kelve.

4, És Valamir támad, csata-kürtjét fogja,
 Arcát az öccsnek fénye beragyogja,
 Gondolati jönek, már metas' az élők,
 Kemci kapraának, de arót lát vélők,
 Mint ki mély barlangban vidula nap fényén
 S földet feléje meredek ösvényén.

5, Sötét küszöbeken egy sava van puótán,
 De megmocsorawattól mindenrög a puótán.
 Daliak jönek föl a nagy tábor mentén,
 Tompa csörg a fegyver sok ezer leventén,
 Tele hadi csendek képsősnek az éjjelen,
 Elvonnul az egyik, hogy más csapat keljen.

6, Ö maga köröttük sötétalanul áll ott,
 Megvárja a népet, míg csendekbe állott,
 Székekkel intéri menetet a hadnak,
 Kemci sugarától seregek riadnak,
 Mint a varázslónak körébe rémek,
 Miket büvös sarak körbe idekénnek.

^{Hisz}
 7, ~~H~~ mappja, hogy mesze nyugatot a Dalják
 Vad harsona-szóval serte berivalgák,
 Nevében a tájas german földek tércén
 Hirnökök száguldnak gyors csapatok élén,
 Hogy a férfi-népség paripát nyergeljen
 Hunok birodalmát megdönteni keljen.

8, Kélt is megmordul a kialtó szótul,
 Táborba a türk és a szarmata tódul,
 Az avar, a bolgar, a cseremir, osztják
 És Valamir népet tengerec' dagaatják.
 Süttyák fölött setten gyülemlék a felho,
 Egy-egy neher' villam minden had, mely feljo."

9, Szakadatlan tűz nap seregek sikertek,
 Léptiktől a földnek sine ma is roket.
 Immár hadat a goth becsüli clognek,
 Latja, hogy a hősök türtől, lángtól egnek,
 Indulni adajjelt ijnek derckán hat....
 Meghorrá bizonynyal az elablott lánykat.

10, És csöndesen, halkán az aradat indul,
 Sétnyülük Vétrának csorgó habjain túl,
 Kúdlonti a tércen holtak emlék-fáját,
 Kerüli nagy úttal Csaba kis tanyáját,
 Mint vasgyűrű, lassan övébe sönitja,
 Nem sepi vércébjét a pihenő süttya.

11, A Kelen-bérc mellett egy sereg két ága
 Csacakvát ismét, egy mederbe vága,
 Szar egész tájas kör hallgatagon, rordul
 Marozona arásával most befelé fordul,
 Hogy a vörös örtúr az elöket öri,
 S megullást cendelnék a hadak verőri.

12, Csak Valemír akkor kinyit^{rat} a sortól,
 Arcza fehér Dúhtól, haja tiates kortól.
 Tekete men hátán ez a fehér ember
 Egy sarvakat mormol sötét, lángos szemmel.
 "Gyógös Etel vére, ma ütött az óra,
 Tondor leány roblo, vonlak sámadóra!"

13, Elt inte kezével, vitéri megérték,
 A nagy idő megjött, betéls a mérték,
 Egy lelekkel a had kardjait kivonta,
 Köpke riaslót bontta, nyíl-szakadást ontta.
 Szélvészént indulnak, sülyosan és gyorsan,
 Iszonyú kiváltás az ajkakon harsan.

14, Sebcs rohanással a hún táborát olik,
 Vágtatnaka sánczig, mocsár-vizes síig.
 Itár az els-órlap a karmelletté lép el,
 Hitelen negy oldalit körülveszik neppel,
 Mint a parti síklát, mely szárazon állta,
 Haragos tengernék rohanó Dagályra.

15, Hamar csak holtan a künw álló órcem,
 Itár a beles-partra koparkodnak lössen,
 Ez cros föld-hányást ordítva állorik,
 Reméges haragjuk, rettenetes pörök.
 Könnyű esakmányára, mit folyóvíz fölvet,
 Egy látod lecsapni a leselyő ölyvet.

16, Benn a sük utarakon iszonyú harc sled,
 Citektelem, oleso az emberi élet.
 Almatól hún dalja a mint ebred, támad,
 Meglepi a german, nem éri bocsánat,
 Tegyvint alig foghat, szál kardot ha nemely,
 Ugy indul pajzs nélkül, nyeregtelen mennel.

17, Ifjú Csaba lelket ékesarany szalon
 Vezeté ábrándról ábrándra az álom,
 Látott fegyvert, kürsöt, magát gyilkos harcra,
 Tenyér szívőget a ceata-piacra....
 Elig vad raját horta a hóynali óra.
 Kora boldog almat valthatta valóra!

18, Satriából a mintjött fegyverrel kezében,
 Keleten a reggel kipirostott épen,
 Róssa's szept sugarát elöntö a tájon,
 Kínorté a képet, hogy kevésbbé fájjon,
 Pararül sőt hinté vidámságát, baját,
 Eltakarta véls a halál orraját.

19, Hánykidek a tömeg, mint haton a ceónak,
 Vagyvornagló teste kintan halálkónak.
 Csaba nozte búsan népe viadalját,
 Vitérek virágát, seregnek alját.
 Öncefolyt egy képpé kürdés is, kürdő is,
 Lora kapott sebtén s belerohantó is.

- 20, Földig alásnyitja, ki elé áll gátul,
 Köke haját szelű lobogató hátul,
 Éta igazalom arcan piroz rózsát hajta,
 Szeme szikrákat szor, villám ragyog rajta,
 Ébessire látatik a sudar nyulánk alkant,
 Elötte harc szűnik, hadi szaj elhallgat.
- 21, Szrakoknak hozza legjava embere,
 Kétfelé a forgó tömegeket veri,
 Nem mint könnyű szőnyeg, melytől fölött letten
 Csapkodja a felvint szélben sebesebben,
 De mint oryasa ki tenger vizét járja,
 S megozlik előtte a vizeknek árja.
- 22, Hasad az élő fal, sa tatongo résen
 Göthok urát látja duhas öbölkelesen
 Csaba kebelere szelidelt fény árak,
 Másfelé fordítja már a kantár szarát,
 De, Valamint hozza kába szonvedelye
 És remegő kardját összcüti vele.
- 23, Egybeesapnak akkor, az óz bajnok kezdé,
 Sülmi silárd papján az ifjú kereszté,
 Egyika töltésnek kemény szikla-alga,
 Másika vad árak, mely duhódten nyalja.
 Körül a hún föbbek, Ompoly, Turja, Rajon
 Övik uruk haruzát, hogy bajra ne váljon.

- 24, Csak Opoir nincs ott, s a másikat szelen
 Kúrdok tömegébe ássa magát mélyen,
 Keresi fejdelmet a város domb-aljon,
 Hogy a végező harcra vele éljen, haljon,
 Karddal nagy utat vag a köcsökök sorig,
 Lipegre rohan a veréni sátorig.
- 25, Csititve az ajtot felszakítja kézzel,
 A homályos termen lázas szemmel néz el,
 Odakiált két szor, és nem felel senki,
 És elhagyatottság árnyéka belengi.
 Ott rohog a földön, szivételen is szánja,
 Csaba deli kincse, Valamirnek bánja.
- 26, Akkor hideg szivén szodon Opoirnak
 Régi szonvedelyi háborognak, dúlnak,
 Szalma a harcra nak gyöngül, elfogy, bagyad,
 Talál gyilólosgé új viányt és tárgyat,
 Villog orás markán hosszú, hegyes tőrre,
 Haraggal kiált a földön heverőre:
- 27, "Hej, nézd a tusáját göthok vitékének....
 Kedvesedet talán épön monost öle meg! -
 Hisz te vetkörtetted régi oryébül,
 Teketo balesrea te miattad épül,
 Oka vagy, hogy kúrd most comenytelen haruzot,
 Ékora ujjongj, győrtel, ragyogjon az aruzod."

183

28, Szép Éva felugrott s megint földre ombla,
 Mintha alvó ébred nehéz fájdalomra;
 Aztán örmét vetvén a fenyegetőre,
 Mondhatlan öröklődés sugárra belőle,
 Éstentelen gyilkost, hogyha belemérne,
 Haragos orsókat bizony megígérne.

29, "Ne vádold, rabombán, igaztalan vádod,
 Odató, hűséges sorselmélet káttad.
 Ha veánc kell ma, együtt halunk ketten!
 Oh, hogyan ölöm meg? Hiszen úgy szerettem,
 Lépteit őriztem, álmait virrasztam,
 De csata: kiált sügött, s ő elmene artán!"

30, "Jöjj, Opóir, inkább mutasd, hol lélem meg,
 Hadd állok elebe, ha szál kardra mennek,
 A tölelem sorsán a csata hevében,
 Sugók édesb berről, elcsalom a térről,
 Maradjon miásknak hív' díszségek,
 En megmentem éltét és megtartom néktek!"

31, "Ekliden így szólott könyörögve kéve,
 De kétélű fegyver vata minden öve,
 Nem Opóirt övé, magát sebré véle,
 Csak haraggal lett a bajnok sive tele,
 Sválaszúl ödöklő becéket ontta,
 Szinte ogett a sós, a mint ajkán mondta.

32, "Hát elcsálnád, úgy-e, megtanítván futni?
 Kötőszük addig a halál-köszörűt mi!
 Apád talán akkor kegyebe is venne?...
 Nem téved, Hadúr, ilyen becsutellenő,
 Hadd vesszen el ő is én is, és mind! 'Igy jó!' -
 De velünk halni együtt te, csabító kígyó!"

33, "Törét beledöfte, s fehér kebelére
 Mint tört a galambé ömle piros vére.
 Opóir elfordult, hogy a kint ne lássa,
 Kebelét ne járja kurtá sikoltása,
 Szendesen mormogta: "Hogsett, így kellett!...
 De nehez átörni egy aszronyi mellett."

34, "Artán elmorvult a tőrözöknek közte,
 Ember-ár ragadta, sokaság lököste.
 Ösrefolyt a két had egy kicsike körbe,
 Hol vöröri kúrdtek egymás ellen töve,
 És vata most minden utnak, vágnak reve,
 Nemzeteknek sorsa fekvést ott letve.

35, "Porondján középtűt a szabadtűt helynek,
 Vívta vata egyre méga fejédelmek,
 Valamir vak dühkel, de remegő karval,
 Csaba kímélettel elfogult cavarral,
 Törkán mindkettenek fojtott keszéd égett,
 Ajkak rárt sávenyén keresé a léket.

36, I Csaba gondol egyet: Ha megölnöm mostan,
 Fejét a saikánynak talán eltapostam,
 Hunok dicőségét, boldogságát mentem,
 Kérdődik egy új kor egy új világ-rendem,
 Dorul ekest napja deli suttya ágnak,
 Tengelye en eszek az egész világnak!

37, Etán ijedetten semci forognak,
 Itka két fel tükrén a gondolatoknak.
 Égyaról eloslott vér és harag gőze,
 Nemzete seregmén más serelem győze.
 Nyomon a bűnhődés est aronban váltá,
 Opvir közelgett s messziről kiáltá:

38, „ Rajta, hunok, rajta, az utolsó harcára,
 Foglyot a gar german-ne ejthessen sarcera,
 Legyen a rabolgaik diadala drága,
 Szivassa önvérét, ha minket levága! ”
 Tobb vesni nemünknek e halálos terem,
 Mint tengeni aktán kegyelem - kemjeren.

39, Rajta, Csaba, rajta, öld meg ellenseged,
 Etán a körös soró járjon ki teneked,
 Nem marad utánad, mit kellene szánnod,
 Add bátran az élted, balgaság, ha felted,
 Honod eltűnt, vége, híre sines novének,
 I Itka se vár vissza, - Itkát én ölöm meg! ”

40, Mintha tüvére gyúlna a sátrak falán ott,
 Vagy a boszús Istén suttama villámat,
 Vagy történeik emel retteneteseb dolog,
 Akkent a két kívádo egyxerre tárnolyog,
 Kemüket meroven Oporirra vetik,
 I hátrálnak inogva az élő kesetig.

41, Csaba fejét rárca, miként ha istelme
 El hallott sarak kört világot nem kelne.
 Homloka vörös lesi, seme alja barna,
 Itka morog, reóket, sólani akarna,
 De becéd melléből oly nehoron szabad,
 Nem lel tagadásra hangot és zavakat.

42, Maga elé a goth rémletesen nére.
 Bajt az agg könnyen híd, vala sokban rére,
 Gyöngébb az öreg test, kin hamarabb járja.
 Szemeit fölvevé forró könnyek árja,
 Melle kimorúlt már a vad viadalon,
 I most iszonyún rárta a néma fájdalom.

43, Hallgat mind a kettő, sinte mereredik,
 Kódos csméiket lassan összededik.
 De nem haboz Ampoly, ki mellettiük állis,
 Töjtöttabb az éres, jobban kilis naba,
 Mint a kölyke-reatett tigris rohan elé,
 Koppáját kajítja vad Oporir felé.

44.) "Lányod volt, Valémir, - a te tested, lelked,
 Kanyarba sokszor boldogan ölelted,
 Kedvesed volt, Csaba, becézett naponta,
 Gömbölyű kanyaral nyakad körülfonta:
 Még mosolygott, míg élt, birtatok egészen,
 Halálát becsülni legyen az én részem."

45.) Oh szerettem én is jobban, hűbben mint ti,
 Mint meső a hajnalt, mely harmatát hinti,
 Mint riogyoro tölgy - sz meleg napsugarat,
 Ha elfújja a dert, mely ágain marad.
 Néstem, minő boldog cides ölelésen,
 Panaszom kitör most, mikor senki sem."

46.) Fogával szelje színtelen ajk' szelét,
 Tiltogatja feles, ragyogó kard - élet,
 Tátul a nőző had, hátul sercegestül,
 Öront Opouira a népen keccsüstül,
 Már - már elis ori, de sebesebb nála,
 Hunok fejedelme, gothoknak királya.

48.) Csaba megragadja komoran, szilárdan.
 "Bulcsú fia, teled nem ily szavat vártam.
 Eleg' testvér harcot vitt Etel nemzete,
 Ne bünted, hűz nem tudja, hogy mit cselekedel!"
 Valémir király is kínosan szol: "Hesó,
 Letört virag - szál, kihamvadott mécs ő!"

48.) És két ellenfél ott seregnek nyomban,
 Tabálkornak ismét közös fájdalomban,
 Állnak oka szemben, egymás szavat lesik,
 Vagy tán a megsebzett haragot kocsik,
 Semmi mindeniknek egy egy könnyecpp rezeg,
 - Oh, nem ellenségek, bajban társak csak.

49.) És csendes a síkság, közel úgy, mint távol,
 Vörörei arcsát nézi a két tábor.
 Csak Valémir akkor fényen déli napnak
 Csontos, szarar jobbát nyújtja az ifjabbnak,
 S kezét fognak hosszan, néman, sötétben is.
 Urai példáján a többi nép tanuls.

50.) Valamint két tenger, mit szoros köt egybe,
 A csekély nyílásba rugva, bugva megy be,
 De hogyha kivájták partjait az útnak,
 Habjaik egymásba bekecséggel futnak.
 Úgy ez a két gyilkos, haragos had végül,
 Mikor egybefolytak, becsillapszik, bekül.

51.) Gothok ura szölt: "Hunok nemes ifja,
 A közös kín gögös kebleink megvirága.
 Sok volt tuodannak szívünk szenvedébe,
 Villámát lesújtá, s kettőnköt eit vele.
 Hi nekem minden volt, neked vala Druiga,
 Álmat ne szavára harer iszonyúsága!"

52, Csaba felett orv, Legyen immár béke,
 Búrák csatáinknak az örömi vége.
 Kérded, mit vígathal fejünknek felette,
 Damasc nagy isten keserből kivette,
 Kik össze nem folytunk, bűntalanok lévén,
 Békéljünk meg mostan a fájdalom révén!

53, Hűn fa hájtására tűz, fagyos szél ült,
 Lombja aláhullott, cöld rügge meggyé ült,
 Gyökereit a szél, zápor rohamára
 A szentanya-földnek kebléről kivássa.
 Szabad a síkes sík, no Péterfi rajta,
 Szállid meg a népekkel, ortodoxátok rajta.

54, Nem te törel össze, magunk ástuk sírunk,
 Emleket nevünkölönvőnkkel sírunk.
 Nem arthatott szász török, mely ellenünk följön,
 Hűn had kellett avra, hogy hűn hadat öljön.
 Lebukott a síttya, enyédetnél lejött,
 Az ömlesztte seb mindeneknél mélyebb.

55, Micsi volt oka annak, hogy így leverték?
 Az apai nagy bűn, az apai véték!
 Hűnk büdös alma testvér harcban épül,
 A testvér gyilkossággal esik le helyébül.
 És büös a népis; ime, aréit senved,
 Mörít hogy kebelére átkos idegent vett.

56, Bűnre bűnkösdés jött, betelle az átok,
 Harra gyengültek, száma megfoghatók.
 Oh ~~de~~, menjétek messze keresni egy rugót,
 Ahol ember nem járt, csatahajrom sügött.
 Ahol maradványok bontatlanul, beken,
 Felbe reptörhettek ordok csendességén.

57, Napjaim sötét, önvádunk daltta.
 A nemzeti eszét Hadúr nekem adta,
 Len elöttem bátyám, idegen nőt vettem,
 Ellenséges fajjal akkent keveredtem.
 A barmait hibámban ironyún lakoltam,
 A ki mindenem volt, fekszik nemán, holtan.

58, Oh, táborom innen, sötét borús éjjen,
 Hogy életem átka titeket kimélfjen.
 Honnan ösünk jöttök, Kéve sárvessérek,
 Ötven dalival én most oda terék,
 Messze, messze partján Urálnak, Otletnek
 Sétát rokon törösek majd nekem is vernek.

59, Ott tána Hadisten fagyos síve erged,
 Tordul a világ-sors, mely népeket renget,
 Kéthya nagy veséret a nagy idők sülük,
 Kőrebe levonték ékes hada gyülük,
 Török maradványaim az ősi örökbe,
 A tetemim meghorcsát a harai rögle.!"

Melán lány!

60, Így bánatos arccal savát befejerte.
Most Opoua ajkán beszédet ereszte:
"Né, legysziű meny csak, találunk havát mi,
Tegyvörünket fogja a felvilág látni,
Ezrem, hogy feltámad nemzetemnek hada,
Haragunk megőrzi germán és sarmata!"

61, Így a cord levante. A túltos aronban
Kisféle kiáltást hallat akkor nyomban:
"Meggyc, Csaba, én is, büns vagyok szinte,
Sztottam a lángot, mely ránk habált hinte,
Nem lehetek a nép igaz szivű papja,
Hadd legyek vétéknek szután már rabja!"

62, Ittán a bölcs Kaldor, a tixtes rabonban,
Lép elő a sorból a sugvalamit tompán,
Végre a kebelből künja savatret fel,
Mogy medül a két ajk, hangot, beszédet lel:
"Elvették a régi, és fáj az új élet,
Engedd, Csaba, engedd, hadd indulják véled!"

63, Legvégül a csondes, bússokasagból a
Leghívott levante, Kulcsu fia, sóla.
"Hü valék te hováid sóval, szíved, tettel,
Sutalmacc meg mostan igaz szeretettel,
Nem bírok megülni e szomorú haddal,
Táj itt minden nekem, óh, vigyel magaddal!"

64, Ibtel fia mondta: "Helyed itt van, Kájon,
Damaschnak aljon oltára a tájon,
Maradj te is vissza népeiddel, bátya,
Légy orlopa jónak, a gonosznak gátja.
Egyedül kövess te, aranyosivi Omfoly,
Vegyük együtt rászünk búból, fájdalomból."

65, Így az utolsó söt kimondta a népnek,
Tebesen a dalját hadi rendbe lépnek,
Kedi magát össe a szíjjelsöt sorog,
Lórb harsona harson, jeladó dob perog,
Tünik a nagy tábor, bomlik oros sátra,
- A kis hitű környez, köcsnyös a bátra.

66, Málnap derülvén a reggnek pirkadása,
Valomir megindult, hogy az új hont lássa.
Acalatt keletre hűnök arva népe
Elvezette a távol kékeltő ködebe,
Imessret, hol bércz nyúlik hótól koronisan,
Csaba kürtje búgott bánatossan, búsan.